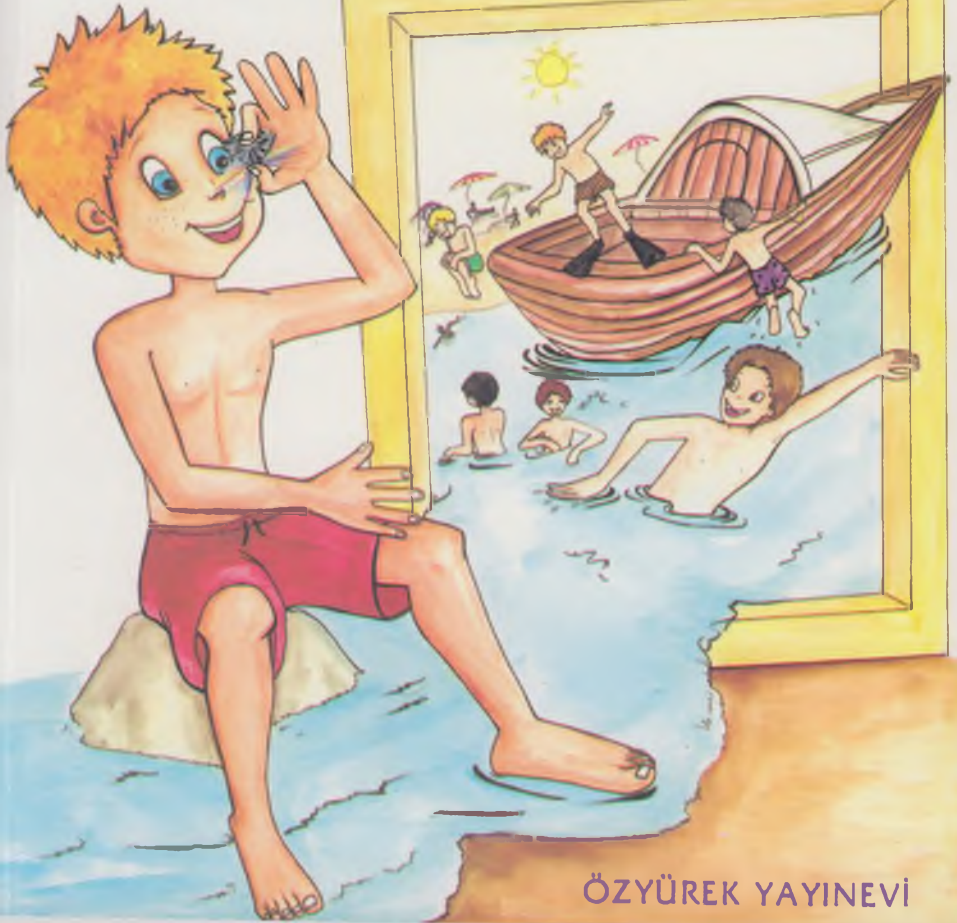

TAS

HAKKI ÖZKAN

ÖZYÜREK YAYINEVİ

TAS

HAKKI ÖZKAN

Çocuklar siz de zengin olduğunuzu düşünür, düş kurar mısınız? Çok paranız olsa ya da değerli bir şey bulsanız yolda, bunun karşılığında neler yaparsınız?

İşte bu öykünün kahramanı Erol, bir gün plajda çok değerli olduğunu sandığı bir taş bulur. Başlar planlar kurmaya. Bu taşın değerini nasıl paylaşacaktır dostlarıyla ve ailesiyle? Kimlere ne tür yardımlar yapacaktır?

İster misiniz biz de Erol ile birlikte bu serüveni yaşayalım?

ISBN 978-975-476-890-9

ÖZYÜREK YAYINEVİ

Nuruosmaniye Cad. No: 8 Cağaloğlu/İstanbul

Tel: (212) 513 64 17 Faks: (212) 520 22 85

www.ozyurekyayinevi.com

9 789754 768909

HAKKI ÖZKAN

Hikâyeci, romanca Hakkı Özkan 1926'da Bursa'da doğdu. Öğrenimini yarıda bırakarak basımevlerinde, çeşitli işlerde çalıştı. Yazın çalışmalarına işçiliği sırasında başlayan Özkan, genellikle yakından bildiği, yaşadığı, gözlemlediği kesimin yaşantısını dile getirdi. İlk öyküsü, 1950'de Buluş dergisinde yayımlandı. Sonraki yıllarda Türk Sanatı, İmece, Yelken, Varlık, Türk Dili, Yansıma gibi dergilerde yazdı. Çok sayıda hikâye ve romanı yayımlandı; bazı hikâyeleri ve masalları yabancı dillere çevrildi, yabancı ülkelerde yayımlandı. Romanlarında dar gelirli insanların günlük yaşamlarını işledi. Piyeslerinden bazıları özel tiyatrolarda oynandı. 1999'da yaşamını kaybetti.

Aldığı Ödüller: 1985 Sıtkı Dost Çocuk Edebiyatı Yarışması Birincilik Ödülü; 1986-1987 Yılı Milliyet Gazetesi, Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü Şiir Yarışması Üçüncülük Ödülü; 1986-1987 Yılı Yenice Gazetesi, Sabri Akay Şiir Yarışması Üçüncülük Ödülü.

Eserleri:

Kuşlar Gibi (1957)

Kıvılcım (1959)

Dönüş (1968)

Grevden Sonra (1976)

İnci (1981)

Hakkı Özkan

Taş

ISBN: 978-975-476-890-9

Sertifika No: 12459

© Özyürek Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.

1. Baskı: Ekim 2012

Kapak Resmi: Aysel Yıldırım

Baskı ve Cilt

Oray Basım Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti.

İkitelli Organize Sanayi Bölgesi

Eskoop Sanayi Sitesi B1 No:63

Başakşehir-İstanbul

Tel : (0212) 549 24 14 - 671 70 92

F : (0212) 671 70 93

Sertifika No: 22691

Bu kitabın her türlü yayın hakları Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince Özyürek Yayıncılık Tic. Ltd. Şti'ye aittir.

ÖZYÜREK YAYINEVİ

Nuruosmaniye Cad. No: 8 Cağaloğlu/İSTANBUL

Tel: (212) 513 64 17 Faks: (212) 520 22 85

www.ozyurekyayinevi.com

TAS

HAKKI ÖZKAN

ÖZYÜREK

Birinci Bölüm

Erol, güneşten marsık gibi yanmıştı. Çıplak kollarının derileri yer yer soyuluyordu. Arkadaşlarını gördü ansızın. Herhâlde denize gidiyorlardı. Bir şeylerden korkar, çekinir gibiydiler. Denize gittikleri ya da semtten uzaklaştıkları anlaşılırsa, annelerinden, babalarından azar işitirlerdi. Erol'a bile görünmek istemediklerine bakılırsa, herkesten çekiniyorlardı. Duvar diplerinden yürüyorlardı sinsi sinsi.

"Yakaladım sizi," dedi Erol, gülümsedi.

Arkadaşları, mahalleden çıkmadan önce, son defa evlerinin bulunduğu tarafa, pencerelere kuşkulu kuşkulu göz attılar. Yüzleri aydınlandı. Korkulacak bir şey olmadığını anlayınca:

"Hadi yürü," dedi Yavuz.

"Sıvışalım. Kimseler görmeden," dedi Ömer de.

Koşar adım yürüdüler.

Erol da gidecekti denize. Hava sımsıcaktı. İnsan durduğu yerde, gölgede terliyordu. Kardeşi, annesi falan da ortalıkta görünmüyordu. O zamana kadar da onu evde kimse aramazdı. Hızlı hızlı yürüdü. Az ileride arkadaşlarını gördü:

"Doğru tahmin etmişim, denize gidiyorlar," dedi kendi kendine. Peşlerine takıldı, onlara aşağı sokakta yetişti:

"Nereye?" diye sordu, soluk soluğa.

"Sana ne!" dedi Yavuz.

"Teyzeme gidiyorum," dedi Ömer.

"Teyzen bu tarafta oturmuyor ki!"

Ömer, öfkeli öfkeli:

"Peki denize gidiyoruz, ne olacak?"

"Hiiiç. Ben de geleyim mi?"

Yavuz dudak büktü:

"Gelme. Nereye gitsek peşimize takılırsın hep."

"Ne olur gelsem?"

Ömer eğildi, Yavuz'un kulağına bir şeyler söyledi. Yavuz aldırmadı:

"Söylerse söylesin canım," dedi. "Ben kimseden korkmuyorum ki..."

Yüzü hoşnutsuzlukla buruştu.

"Ama beni düşün," dedi. "Babam..."

“Peki gelsin.”

Yanlarından birkaç adım uzaklaşmış olan Erol’u çağırırdı:

“Peki gel,” dedi. “Hadi yürü.”

“Az önce öyle demiyordun ama, gelmeyeceğim işte,” dedi Erol. “Pisler,” diye mırıldandı duyulmaz bir sesle.

“Gelmezsen gelme,” dedi Yavuz. “Sanki yalvaran var da.”

“Gel. Sen de bizimle gel,” dedi Ömer.

“Şimdi gel dersiniz değil mi?”

Erol, o kadar erik vermişti Yavuz’a. Kocaman kocaman, sulu sulu, tatlı tatlı erikler. İncirler... Bahçelerine almış, ağaçlara çıkmasına göz yummuştu. Annesi o sırada eve gelip de bir görseydi... O zaman Yavuz’un yüzü gülüyordu. Kendisinden daha iyi arkadaşı yoktu. Öyle diyordu.

Bundan sonra hiçbir şey vermeyecekti. Bahçelerine sokmayacaktı. Top da oynamayacaktı onlarla. İstedikleri kadar yalvarsınlar. Aşağı mahallenin takımında oynayacaktı. Zaten çağırıp duruyorlardı. Görürlerdi onlar. Nasıl yalvaracaklardı.

Ömer:

“Ne duruyorsun? Yürüsene,” dedi.

Yavuz:

“Gelmek istemiyor herhâlde.”

“Siz böyle yapınca...”

“Bir şey yapmadık ki... Hem geleyim diye yalvarırsın hem naz yaparsın.”

"Siz gidin," dedi Erol. "Ben kendim giderim."

"Sen bakma Yavuz'a," dedi Ömer. "Benim hatırım için gel."

"Ama az önce denize gideceğinizi sakladınız benden."

Ömer:

"Seni düşündük," dedi. "Çağıracaktık ama evdekiler..."

"Hadi yürü," dedi Yavuz. Kolundan tuttu.

Erol, sesini çıkarmadan yürüdü. Belki de arkadaşları gerçekten onu düşünmüşlerdi. Yalnız başına denize gittikleri için aileleri çocuklara kızıyordu. Başlarına bir şey gelsin istemiyorlardı. Daha geçenlerde, ileriki mahalleden bir çocuk boğulmuştu.

Az sonra tozlu, yaz olmasına rağmen yer yer çamurlu sokağı geçince bir pencere gibi açıldı sahil önlerinde.

Sahil boydan boya güneşliydi. Pırl pırlıdı. Küçük dalgalar kıyıyı yalıyordu. Erol:

"Ne güzel," dedi.

Arkadaşları onun yüzüne baktılar ama bir şey söylemediler.

Güneşlenen, yüzen birçok insan vardı.

Erol, bir süre onları uzaktan seyretti.

"Hadi yürüsene," dedi Ömer.

"Ben yüzme bilmiyorum ki."

"Yüzmek top oynamaya benzemez," dedi Yavuz alaylı, küçümsercesine.

"Öğrenememiş," dedi Ömer. "Öğreneceği de yok."

“Peki neden geldin öyleyse?”

“Serinlemek için gireceğim.”

Güldüler. Bir solukta soyundular, denize koştular suları sıçrata sıçrata, suya can atan balıklar gibi. Erol’u bıraktılar. Az ileride demirlemiş gemilere doğru kulaç kulaç yüzmeye başladılar. Denizin pırıltılı maviliğinin içinde sanki güneşle, denizle oynamaya çıkmış birer yunustular. Türlü numaralar yapıyorlardı, dalıp çıkıyorlar, bir süre kayboluyor, dipten taş, yosun ya da başka bir şey çıkarıyorlardı. Sırtüstü yatıyorlar, çığlık çığlığa, boğulmuş numarası yapıyorlar, kıyıdaikleri telaşa vermek, dikkatleri kendi üstlerinde toplamak istiyorlardı. Erol, o kadar kişi arasında onları seçebiliyordu. Direkten atlamak için az ilerideki kum, odun ya da kereste motorlarından birine çıktılar; birer küçük maymun gibi...

Oradan, en yukarıdan, denizin mavisine bir kırlangıç çevikliğiyle daldılar: “Culp!” Maviliğin içinde kayboldular.

Erol da soyundu, ürkekti. Kıyıda beceriksiz beceriksiz yüzmeye başladı. Oysa arkadaşları tekrar motora çıkmışlardı. Oraya kadar yüzemeyeceğini bildikleri hâlde çağırıyorlar, el ediyorlar, alay ediyorlardı onunla. Kıskançlıkla bakıyordu Erol. Yüzmeyi bir türlü öğrenememişti. Onlar gibi yüzmek, motorlardan taklalar ata ata dalmak istiyordu. Maviliklere, dalgalara, ötelere gidebilseydi, adalara doğru...

Kıyıya, kızgın güneşin altına oturdu. Kumlarla, çakıllarla, taşlarla, cam parçalarıyla, sinirli sinirli oynamaya başla-

dı. Bir türlü öğrenememişti; anlaşılan öğrenemeyecekti de yüzmeyi! Oysa cesaretliydi. Kaç kez su yuttuğu, boğulma tehlikesi geçirdiği hâlde yine de yüzmeyi öğrenmek istemişti. Olmuyordu. Canı sıkıldı. Eline geçenleri denize atıyor, birbirlerinin içinde büyüyen, genişleyen, sonra da kaybolan dalgalara bakıyordu. Deniz, hafif ürpertili bir göl gibi duruyordu önünde. Balıkçılar balığa çıkıyorlar ya da dönüyorlardı. Arsız martılar bağıırıp duruyordu çığlık çığlığa. Bir gemi demir alıyordu; kim bilir nerelere gidecekti! Bir başkası uzaklardan geçiyordu, duman duman. Dalgaları sonra gelecekti kıyıya. Çocuklar delice bir sevinçle dalgalara koşacaklardı.

Denize atmak için eline aldığı şey birdenbire dikkatini çekti. Oldukça iri, güneşte binlerce ışık meydana getiren, içinde binlerce güneş, milyonlarca yıldız olan bir camdı bu. Gözleri kamaştı. Şaşırdı. Camı ne yapacağını bilemedi. Korktu. Sevindi. Elini çarçabuk geriye çekti. Avucunu sıktı. Kimselerin görüp görmediğini anlamak için heyecanla çevresine baktı. Kimse, onun değerli bir şey bulduğunun farkında değildi. Kimi yüzüyor, kimi güneşleniyor, kimi konuşuyor ya da arkadaşlarıyla oynuyordu. Biri görmüş olsaydı, elindekinin ne olduğunu mutlaka sorardı. Avcunu aralayıp tekrar cama baktı. Işığı yeşil, sarı, kırmızı, mordu; bütün renkler birbirinin içinde yanıyordu. Oldukça da iriydi. Gözleri kamaştı. Güneşte tuttukça camın rengi değişiyordu. O renklerin içinde denizi, yüzmeyi, arkadaşlarını falan unuttu

bir ara. Biri düşürmüştü belki de. Çevresine baktı. Kaybettiği bir şey arayan kimse görmedi.

“Çocuk boğuluyor!”

“Koşun, çocuk boğuluyor!”

Ses, içine ölümü andıran bir çığlıkla doldu. Cam elinde kalakaldı. O güzelim renkleri, sarıları, morları, kırmızıları, mavileri unuttu. Avcunu sımsıkı kapattı. Ayağa kalktı. Konuşan, az ileride kaynaşan kalabalığa doğru merakla yürüdü.

“Çocuk boğuluyor!”

“Çocuk boğulmuş!”

“Bir çocuk mu boğulmuş?”

“Bir çocuk.”

Kalabalığın arasına girdi. Çocuk yerde yatıyordu. Bem-beyazdı. İpislaktı. Kımılıtsızdı. Biri suni teneffüs yaptırıyordu.

Bir başkası kollarını, bacaklarını oynatmaya çalışıyor, canlandırmak istiyordu.

“Neden boğulmuş?”

“Neden olacak, yüzme bilmiyormuş.”

“Açık denize girmiş.”

“Neyle gitmiş oraya kadar?”

“Kayıkla.”

“Eee!..”

“Kayığa tutunmuş. Elleri kayınca...”

“Arkadaşları kurtaramamışlar.”

"Ölmüş mü acaba?"

"Kim bilir! Canlanırmaya çalışıyorlar."

Boğulan çocuğun ayaklarından tutup baş aşağıya gelmek üzere havaya kaldırdılar. Ağzından sular boşandı. Kustu. Salladılar, elleriyle tabanlarına vurdular, sonra yine yere yatırıp suni teneffüse devam ettiler, çocuk gözlerini açtı. Ağlamaya başladı. Bakışları şaşkıncı, korku doluydu.

"Kurtuldu. Çocuk kurtuldu."

"Kurtuldu kurtuldu!" diye sevinç çığlıkları yükseldi sağdan soldan.

"Yüzme bilmeyen fazla açılmamalı," dedi biri.

"Yüzme bilse bile," dedi bir başkası.

"Doğru..."

"Dinleyen kim?"

"Birdenbire fırtına çıkabilir. Akıntıya da kapılınabilir hem..."

"Ya kramp?"

"Ben en çok ondan korkarım."

"Köpek balıkları?"

"Bataklığa saplanmak en kötüsü."

Erol söylenenleri can kulağıyla dinliyordu. Korktu. Yine denize girecekken vazgeçti. Oysa deniz sınımsıktı ve güneş insanı kavuruyordu.

O kadar istediği hâlde yüzmeyi bir türlü öğrenememişti ama o da ağaçlara güzel çıkardı. Bir maymun gibi en yüksek dallara bile tırmanıverirdi.

Güneş iyice yakıyordu. Fazla ileriye gitmeden, ılıklık suya bir defa daha girip mahalleye dönmeye karar verdi. Eli ter içinde kalmıştı. Elini araladı. Avcunun içine, kimselere göstermeyecek şekilde baktı. Cam pırıl pırıldı. Herhâlde şehirdeki yıkıntılardan, yapılardan kamyonlarla getirilip bu sahil yoluna atılan, dökülen topraklarla, molozlarla gelmişti. Biri de yitirmiş olabilirdi. Sahibi belli değildi. Belki değerli camını yitirdiğini daha bilmiyordu. Sahibi çıkıncaya kadar saklamaya karar verdi ilkin. Çok değerli bir şey olabilirdi. Düşürürüm korkusuyla, pantolonunun arka cebine koydu. Düşmesini ilikledi. Diğer ceplerini, öteberi doldura doldura delmişti. Aslında pantolonu dökülüyordu. Babasının eskisinden annesi dikmişti. Pantolonunu diğer eşyalarının altına sürerek denize doğru yürüdü. Herkesin elbiseleleri gibi onunkiler de kayaların üstünde, denizin iyi havalarında ulaşamadığı yerlerde duruyordu. Gözü eşyalardaydı. Çocukların bazılarının elbiseleri çalınmıştı. Pantolonsuz, gömleksiz, ayakkabısız dönmüşlerdi evlerine. Sonra da annelerinden babalarından iyi birer sopa yemişlerdi. Başını suya sokmadan önce eşyalarının bulunduğu yana baktı, sonra başını denize daldırdı. Gözlerini açtı. Suyun içi pırıl pırıldı. Her şey daha büyük, daha canlı görünüyordu. Güneş ışınları dipdiriydi, mızrak gibi. Küçük balıklar zikzaklar çizerek kaçıyorlardı. Daha ilerlere, denizin derinliklerine gitmek, oradaki hayatı yakından tanımak isterdi. Filmelerde görmüştü. Yeryüzündeki gibi ağaçlar, yürüyen çalı-

lar, renkli çiçekler, çeşit çeşit, irili ufaklı balıklar vardı. Nehirler, yollar, mağaralar bile görmüştü. Yosunlaşmış batık gemiler, istiridyeler, bildiği bilmediği bütün bu güzellikler, bu hayal âlemi insanı şaşırtıyor, büyülüyordu. Denizci olmak isterdi. Hem denizin altına inmek hem de dünyaya görmek arzusundaydı. Babası çok eskiden bir bahriyeli elbisesi almıştı ona. Kurdeleleri rüzgârdan uçuşan...

Denize doymuyordu. Başını sokup çıkarıyor, sonra yine sokuyordu. Serinlemişti. Bir de yüzmeyi öğrenebilseydi başka bir şey istemezdi. Başını kim bilir kaçınıcı defa yeniden sudan çıkardı, derin bir soluk aldı. Ve elbiselerinin bulunduğu yana baktı; yerli yerindeydiler. Güneşin rengini değiştiren sarılar, morlar, kırmızılar, turuncular yaratan bilur gibi cam da oradaydı. Cebinde... Gitti, suları süzüle süzüle, gömleğiyle pantolonunu giydi. Camı bulduğu yere tekrar oturdu. Kimseye belli etmeden, belki bir tane daha bulurum diye araştırmaya başladı. Çerlerin, çöplerin arasında arandı. Bu kıyılarda zaman zaman, bazı kimseler çeşitli şeyler buluyorlardı. Bu yüzden geçinenler bile vardı. Altın, gümüş, bakır, çivi, para, ne ararsın bulunuyordu sahile dökülen molozların, toprakların arasında.

"Ne arıyorsun?" diye sordu bir çocuk.

"Hiiiç!" dedi korkulu bir sesle. Çocuğa baktı. Meraklı bakışları üzerindediydi.

"Para falan mı düşürdün yoksa? Bir seferinde ben de düşürdüm de. O kadar aradığım hâlde bulamadım."

“Hayır hiçbir şey düşürmedim.”

“Ben de bir şey arıyorsun sandım da,” dedi çocuk, başka taraflara baktı.

Çocuklar, paslı bir tenekenin altına, sağdan soldan topladıkları tahta, kâğıt parçalarıyla ateş yakmışlar, midye pişirmeye çalışıyorlardı. Midyelerin bazılarının ağızları açılmış, içindeki et parçası görünüyordu. Pişmesini beklemeden çığ çığ yiyorlardı. Bir başkası, iğneyi kıvrımış, olta yapmıştı, balık tutmaya çalışıyordu. Bir süre onları seyretti. Artık eve gitmeliydi. Annesi şimdiye kadar kim bilir kaç defa aramıştı. Yürüdü. İkinci olacaktı...

“Nereye gidiyorsun Erol?” diye bağırdı Yavuz. Kıyıya gelmişlerdi. Erol onlara doğru yürüdü.

“Dönüyorum da...”

“Daha erken ama,” dedi Ömer.

“Olsun. Annem merak eder. Gideceğim.”

“Bizi sorarlarsa burada olduğumuzu söyleme ha!”

“Peki söylemem.”

“Mızıkçının biri o, söyler,” dedi Yavuz.

“Mızıkçı sensin.”

“Eğer denize girdiğimizi anneme söylersen seni takıma aldırمام,” dedi Yavuz.

Erol güvenle:

“Pıştıt,” dedi. “Ben Necmi Ağabey’e söyleyeyim de bak. İsteddiğim zaman oynarım.”

"Haksızlık bu yaptığın, mahalleye hep bareber dönecektik," dedi Ömer.

"Necmi Ağabey beni her zaman takımda oynatır. Hem ben aşağı mahallenin takımına giriyorum. İsteseniz de sizin takımınızda oynamam. Necmi Ağabey beni sinemaya bile bedava alıyor. Hele bir transfer olsun..."

Çocuklar anlamlı anlamlı güldüler birbirlerine bakarak.

"Ne gülüyorsunuz?" diye sordu Erol. İşkillenmişti.

Sustular.

"Söylesenize neden güldünüz?"

"Babama burada olduğumu sakın söyleme," dedi Ömer. "Biz de giyiniyoruz. Hemen geleceğiz."

Yavuz:

"Bir söylesin de bak ne yaparım," dedi.

Erol birdenbire öfkeyle dikildi:

"Ne yaparsın söylersem?"

"O zaman görürsün."

Erol'un kaşları iyice çatıldı:

"Ben söyleyeyim de bak. Görelim bakalım ne yapacaksın," dedi.

"Bırakın kavgayı," dedi Ömer. "Söyleme. Arkadaş değil miyiz? Ayıp değil mi?"

Erol, sesini çıkarmadan tren yoluna doğru yürüdü.

Tren büyük bir gürültüyle Sirkeci'den kalkmıştı. Hafif bir esinti, sesini uzaklara taşımaktaydı. Yenikapı'ya doğru geliyordu büyük gürültüyle. Sonra Halkalı'ya doğru akacaktı,

istasyonlarda dura dura. Belki daha ilerilere, başka ülkelere gidecekti. Trenin düdüğü, esintinin içinde buruk, yüreklerle ince sızılar bırakan bir şekilde ötüyordu. Uzaklarda kalmış bir şehri hatırlatıyordu ona... Dağları karlı, her yanı yemyeşil, sulak, şeftali, kestane, ipekböceği kokulu...

İkinci Bölüm

Bakmaya doyamıyordu. Elinde evirdi, çevirdi... Ne güzeldi cam, ışıl ışıldı, renk renkti. Buna benzer bir camı, o köşedeki bakkalın karısının boğum boğum parmaklarındaki altın yüzükte gördüğünü hatırladı. Bir de annesiyle arada sırada gittikleri zengin akrabalarının parmaklarında vardı. Demek ki güzel, değerli bir şeydi. Tekrar güneşe tuttu, sarılar, morlar, yeşiller, kırmızılar avcuna, oradan yere düştü; renkler, ışıltılar sağa sola sıçradı, yayıldı. Bu camın güzelliğini, rengini ışıltısını saklamak mümkün değildi. Akra-ba kadınlarının parmaklarına taktıkları yüzüklerdeki ya da değerli mücevherlerdeki camlar da ışığı gördüler mi böyle tatlı tatlı ışıltılar yansıtıyordu çevreye. Öyleyse onlar kadar değerliydi bu cam. Böyle bir camı olduğu için kendisiyle övünüyor, ele avuca sığmıyordu sevincinden. İnsanın gözünü alıyordu ışıltısı. Kimseler görmemeliydi. Elinden alabilirler, kapabilirlerdi. Etrafına korkuyla baktı. Kimseler yoktu.

Camı yeniden cebine koydu. Gülümsedi. Birdenbire nereden geldiyse geldi, dudaklarının ucuna bir ıslık oturdu. Ellerini cebine soktu, mahalleye doğru yürüdü.

Recep'in demir tekerlekli arabası vardı. Ağabeyi yapmıştı. Yokuştan kayıp duruyordu fiyakayla. Mustafa'nın bisikletti. Necat'ın topu, Ahmet'in ayakkabısı, forması... Onun da camı vardı işte. İnsanın gözlerini kamaştıran, renge boğan... Şuyumuz buyumuz var diye bundan sonra fiyaka yapsınlardı bakalım. Ama kimselere gösteremezdi ki!.. Belki de bu cam hepsinin oyuncağından daha değerliydi... Satsa, onların oyuncaklarından daha güzel şeyler alabilirdi. Bisiklet, top, araba, forma. Ne isterse... Nasıl satacağı ama? Kimselere gösteremezdi. Yalnız Orhan'dan hiçbir şeyini saklamazdı. Ona canını bile verirdi. O, en iyi arkadaşıydı. Ama Orhan büyük bir talihsizliğe uğramıştı. Bir felaket geçmişti başından... Annesiyle babası bir geziden dönerken, bir araba çarpması sonucu ölmüşlerdi. Orhan ortada kalmıştı. Bakkal amcası vardı. Yanına aldı Orhan'ı. İlkokulu bitirince öğrenimini bıraktı. Şimdi onun yanında kalıyor, dükkânda çıraklık yapıyordu. Pazarsız, cumartesisiz, bayramsız, seyransız bir çalışmaydı bu. Orhan'ı dövüyordu, gereği gibi bakmıyordu ona. Orhan, dükkânın üstünde yatıyordu; amcası onu bir yanlara salıvermiyor, gezmeye falan da göndermiyordu. Birkaç kere dükkândan kaçmıştı ama her seferinde geriye dönmek zorunda kalmıştı. Başka çaresi, gidecek yeri yoktu.

Orhan arada bir geliyordu fırsat buldukça, iş için bu taraflara gönderildikçe... Kısa bir süre kalıyor, sonra yine geriye dönüyordu. Bazen de kendisi gidiyor, dükkânın önünde bekliyor ve kısa bir süre de olsa görüp konuşabiliyordu. Onun için toplu, uçurtmalı, sinemalı, dondurmalı günler bitmişti. Orhan, bu güzelim camı görünce ne diyecekti? Zengin olsaydı Orhan'ı hiç çalıştırmazdı. Ona yardım ederdi. Yaz boyunca denize gitmesine, kitap okumasına, istediğini almasına çalışırdı. Para verirdi. Orhan iyi bir çocuktur. Onlar, sokakları ayva, nar, kestane kokan memleketten geldiklerinde bütün çocuklar onunla alay etmişlerdi uzun süre. Dilini, giyimini, oyunlarını beğenmemişlerdi.

Kötü kötü adlar takmaya çalışmışlardı ama Orhan ona değer vermiş, bir ağabey gibi saldırılardan korumuştur. Kitaplar vermişti. Okumasını istemişti. Akıllı çocuktur. O kötü felaket, ailesini bütünüyle çekip alınca...

Mahalledeki çocukların çoğu evlerine gitmişlerdi. Birkaçı hâlâ caminin yanındaki arsada top oynuyordu. Gürültü, patırdı ve çığlıkları yan sokaklara kadar taşıyordu. Ömer ile Yavuz da içlerindeydi. Onlar daha çobuk gelmişlerdi anlaşılabilir.

Yaşlı bir kadın çıktı, hastaları olduğunu, evlerine dönmelerini söyledi. Çocuklar, oyunun heyecanına öylesine dalmışlardı ki yaşlı kadının söylediklerini dinlemediler bile...

Sonunda kadın kızdı, eline bir sopa alıp kovalamaya başladı çocukları. Bağıra çağıra kaçıttılar, kadınla alay ettiler.

O sırada küçük kardeşi koşa koşa geldi:

"Annem seni çağırıyor abi," dedi.

"Geliyorum. Niçin çağırıyor acaba?" diye sordu Erol.

Kardeşi başını önüne eğdi:

"Bilmem. Git onu bul, gelsin," dedi annem.

"Daha önce aradı mı hiç?"

"Hayır ama ben aradım. Seni göremedim. Denize mi gittik yoksa?"

Erol öfkeyle baktı kardeşine:

"Söyledin mi anneme?" diye kızgın kızgın konuştu.

"Hayır. Annem zaten evde değildi ki, komşuya gitmişti."

"Yaşa sen. Ben de sana param olunca çikolata, karamella, dondurma, canın ne isterse alacağım."

Kardeşi inanmaz inanmaz baktı:

"Parayı nereden bulacaksın?" diye sordu.

"Belki bulurum."

"İyi."

"Ama sen ağlamışsın, neden? Biri mi dövdü?"

Kardeşinin uzun kirpiklerinin arasında hâlâ yaşlar vardı.

"Bahçede arkadaşlarla oynuyorduk da annem kızdı."

"Kaç kez annem bahçeye kimseyi sokma demedi mi sana?"

“Dedi.”

“Söz dinlemezsın işte böyle dayak yersin.”

Kardeşı sesini çıkarmadı.

“Bir daha kimseyi sokma bahçeye. Annemin çiçekleri mahvoluyor.”

“Peki abi.”

Eve doğru, yan yana yürüdüler.

Sokakları dar, kestane, şeftali, ipekböceği, yeşillik kokan şehirden buraya göç ettikleri zaman çok sıkıntı çekmişlerdi. Bir süre, bir hemşerilerinin evinde sığıntı gibi yaşamışlardı. Erol o kötü günleri bir türlü unutamıyordu. Babası, annesi, ablası günler günü iş aradıkları hâlde bir türlü bulamamışlardı. Evinde kaldıkları hemşerileri huysuzlanmışlardı sonunda. Onlar da çok yoksul insanlardı. Belki varlıklı olsalar... Sonra babası, bu kale duvarına dayalı kocaman bahçe içindeki kondumsu viran evi bulmuştu. Evin her tarafı dökülüyordu. Ağaçlar, bahçe bakımsızdı ama konuk değillerdi hiç olmazsa. Çekinecekleri kimse yoktu. Üst üste yatmıyorlardı. El ele verdiler, babası evin yıkık kısımlarını onardı. Annesi badana yaptı ve kısa sürede viran evi oturulacak hâle koydular. Annesi, bahçenin bir kısmını çiçeklendirdi. Göç ettikleri şehirdeki evlerinin bahçesine benzetti.

Fesleğenler, güller, karanfiller dikti, çiçeklerin mevsimi geldiğinde bütün ev, bahçe, koku koku, renk renk oldu. Aslında annesi nereye gitse orasını temizler, onarır, çiçeğe

boğardı. Taze soğan, salata, biber ya da başka şeyler ekerdi hemen. Eline küçücük bir toprak parçası geçmeyegörsün...

Kimseleri bahçesine sokmak, yeşillendirdiklerini ellettirmek, onları koparttırmak istemezdi. Çok temiz, çok titiz bir kadındı. Annesi, bazı akşamlar onları alır, sinemaya ya da sahile götürürdü. Akşamları sahil bir bayram yerini andırırdı. Renk renk ışıklar, kürekleri batıp çıktıkça denizi fosfora, ışıltıya boğan sandallar, serinlemeye çıkmış kadınlar, erkekler, çocuklar dolarlardı. Hele sıcak yaz günleriyle mehtaplı gecelerde...

Sahile demirlemiş gemiler, motorlar kocaman ateşböceklerine dönerlerdi. Büyük büyük gemiler geçerde uzaklardan. Esinti, dalgalarını sonradan sahile getirirdi, kocaman kocaman, köpük köpük. O gemilere binip gitmek, maceradan maceraya koşmak isterdi. Büyüyünce gemici olacaktı. Bahriyeli, hem de kurdeleleri rüzgârdan uçuşan, liman liman dolaşan bahriyelilerden. Belki de gemici olurdu!

Dünyayı dolaşacaktı. Kardeşi de gelmek istiyordu ama onu götürmeyecekti. Yanına yalnız Orhan'ı alacaktı. "İki Çocuğun Devriâlemi"nde olduğu gibi, bütün kıtaları dolaşacaklardı. Ama annesi bırakmak istemiyordu. Annesi onu çok severdi. Bir kere ateşler içinde yanmıştı da sabaha kadar baş ucundan ayrılmamıştı. Parası olduğu zamanlar üstü bol domatesli, biberli, köfte bile yapardı. Sevdiğini biliyordu. O da annesini sayar, çiçeklerinin bozulmamasını,

ağaçların yolunmamasını isterdi. Kaç kez bahçeye kimseyi sokmaması için tembihlemişti kadın ama...

“Annem kızgın mı?”

“Hayır.”

Neyse ki annesi onu aramamıştı. Kardeşi, mahallede bulunmadığını söylemişti. Şimdi neden çağırıyordu acaba? Bakkala, kasaba ya da başka bir yere mi gönderecekti? Yoksa saatlerdir nerede olduğunu mu soracaktı? Vakit ne kadar çabuk geçmişti. Yollarda dalmış, camı düşünmüştü; Ömer’le Yavuz bile ondan önce mahalleye dönmüşlerdi.

Kardeşiyle birlikte eve doğru yürüdü ama yüreği heyecan içindeydi. Annesi sinirlinin biriydi. Denize gittiğini söyledilerse dayak da hazırды. Hele bugün, sahilde birinin boğulma tehlikesi atlattığını duymuşsa... Camı verse, belki... Camı kardeşine göstermek istedi, sonra vazgeçti, birine söylerdi. Ne olursa olsun, camı bulduğunu annesine, babasına söylemeyecekti. Hele annesi camı eline alır, sorguya çeker, nereden buldun diye sıkıştırır, anlatacaklarına inanmazdı.

Yıllar önce bir cüzdan bulmuştu sokakta, içinden bir yığın kâğıt ve bozuk paralar çıkmıştı. Sevinmişti. Babası işsizdi, sıkıntı içindeydiler. Borçları vardı. Alacaklılar sıkıştırıp duruyorlardı. Parayı verirse onlara yardımcı olurdu. Babasının, annesinin, kardeşlerinin üzülmelerini istemezdi. Koşa koşa eve gitmişti. Annesi bulaşık yıkıyordu. Dün gibi hatırlıyordu:

"Anne, paramız olsa et alır mısın?" diye sormuştu.

Yüzüne umutla bakmıştı annesi:

"Elbette çocuğum."

"Köfte yapar mısın?"

"Yapmaz mıyım? Ama bu sözleri şimdi nereden çıkar-
dın?" Annesi acır gibi bakmıştı yüzüne.

Paraları çıkarıp göstermişti:

"Anne, anne, paralara bak."

Annesinin gözleri büyümüşü, sevinçle dolmuştu, sonra
da kaşları birdenbire çatılmıştı:

"Nereden buldun bakayım o paraları?"

"Yolda..."

"Doğru söyle."

"Valla billa yolda buldum."

Anlatmıştı annesine. İstediklerini bol bol alacaklardı
bundan böyle. Köfte de yapacaklardı, borçlarını da ödeye-
ceklerdi. Kimse kapılarına dayanmayacaktı. Bağırıp çağır-
mazlar, rezil olmazlar, annesi ağlamazdı. Annesi paraları
görünce memnun olacak yerde daha çok öfkelenmişti:

"Köfte yapacak mısın, ha anne?"

"Hayır yapmayacağım."

"Neden?"

"Bu paralar bizim değil."

"Peki ne yapacağız bu paraları? Sahibini bilmiyoruz
ki..."

"Karakola götürelim, sahibini bulsunlar."

“Bulurlar mı ki?”

“Bulurlar.”

Köfteler gitmişti, köfteler... Annesi, bütün yalvarmalarına rağmen paraları alıp karakola götürmüştü. Kısa bir süre sonra gerçekten paraların sahibi ortaya çıkmıştı. Paraları kaybolan adam, annesiyle babasına teşekkür etmiş, onun saçlarını okşamış kocaman bir çikolata almıştı ona. Çikolata da güzeldi ama köfteler...

Konu komşu, onların buldukları paraları götürüp sahibine teslim etmelerine şaşmıştı. Hele paraları kaybolan adamın çok zengin olduğunu ve bir çikolatayla işi geçiştirdiğini duyunca...

“Keşke paraları vermeseydiniz,” demişlerdi.

“Olur mu, paralar bizim değil,” demişti annesi.

“Ayol siz delisiniz,” diye söylenmişlerdi başka komşuları. “Siz borç harç içinde yaşarken bulunan para geri verilir mi? Çalmadınız ya. Sonra parası kaybolan adam zengin. Kurtulurdunuz.”

“Olsun,” demişti annesi. “Günah. İnsan alın teriyle kazanmalı, helal yemeli.”

Camı gösterdi mi, annesi mutlaka elinden alırdı. Göstermemek en iyisi olacaktı herhâlde.

O şehirden, iş buluruz umuduyla buraya göçmüşlerdi ama yoksulluk yine peşlerindeydi. Babası sıkıntı içindeydi. Almanya'ya gidip çalışmak istiyordu. İş Bulma Kurumu'nda sıraya girmişti. Bekleyip duruyordu.

Bu cam... Bu camı kimselere vermeyecekti Erol. Renklerle oynamak hoşuna gidiyordu. Herkesten saklıyordu şimdilik.

Sonra satacaktı. Bisiklete binecekti. Çikolata yiyecekti doyuya. Sinemaya gidecekti. Orhan'a yardım edecekti...

Acaba annesiyle babasına bu camı gösterse, deniz kenarında bulduğunu söylese inanırlar mıydı?

Sahil boyunca birçok adam, denize dökülen toprakların, molozların, kumların, çakılların arasında altın ya da değerli şeyler arıyorlardı. Para edecek şeyler... Kurşun parçaları, demir ya da başka değerli şeyler buluyorlardı.

Onları satarak çoluk çocuklarını geçindirdiklerini duymuştu. Başka işleri de yoktu anlaşılın. Sahilde, arayıcıların çok daha değerli şeyler bulduklarını büyükleri konuşurken duymuştu. Duymuştu ama inanırlar mıydı ona?

Belki ceplerini ararlardı. Aklından, camı nereye saklayacağı geçti. Bahçedeki sarmaşıklı duvarın arasındaki kovuğa koyar, kimseler bulamazdı. Sapanını, annesinin, babasının oynuyor diye kızdığı bilyeleriyle gazoz kapaklarını da oraya saklıyordu. Sarmaşığın yeşile çevirdiği duvarın, yaprakların ardında, kimselerin kolay kolay bulamayacağı bir yarığı vardı. Nasıl meydana gelmişse gelmişti ardındaki kovuk. Ne kadar saklamak istediği şey varsa oraya koyuyordu. Kimse-ler bilmiyordu orasını. Yazlık sinemada görmüştü. Bir çocuk, tıpkı onun gibi gizli şeylerini böyle bir oyuğa koyuyor, sakladıklarını kimseler bulamıyordu. Haydutlar bile...

"Annem kızgın mıydı?" diye yeniden sordu.

"Hayır dedik ya," dedi kardeşi.

"Demek beni neden aradığını söylemedi."

"Söylemedi."

"Babam geldi mi?"

"Hayır."

"Ablam?"

"O da gelmedi daha."

"İyi öyleyse."

Eve geldiler, kocaman bir kale kapısını andıran oldukça eski bir kapıdan içeriye girdiler. Annesiyle karşılaştılar hemen. Kuyudan su çekmiş, çiçekleri suluyordu. Mis gibiydi çiçekler.

Erol'u görünce annesinin kaşları çatıldı:

"Saatlerdir nerdeydin sen bakayım?" diye söylendi.

"Sokaktaydım."

"Baktım, göremedim. Sokakta falan yoktun. Neredeydin ha!"

"....."

"Neden susuyorsun? Yine denize girmişsin herhâlde?"

"....."

"Sana denize girme demedim mi? Bak bugün az daha bir çocuk boğuluyormuş. Sonra deniz pis. Boğulmasan bile mikrop kapacaksın. Bütün lağımalar oraya akıyor, kaç kez söyledim. Yüzme de bilmiyorsun üstelik."

Demek annesi, sahildeki boğulma olayını duymuştu. Şimdi dayak hazırdı. Kendisi dövmese bile babasına söyler-

di. Babası azarlardı. Ama ne olursa olsun bugün kıyıya git-
tiğine pişman değildi. İçti güneşler, yıldızlar dolu camı ora-
da bulmuştu.

"Deniz değil mikrop yuvası," dedi annesi.

"Herkes giriyor ama."

Kadının incecik kaşları çatıldı:

"Herkes girse bile sen girme. Ne diyorsam onu yap."

"Peki anne."

"Bir daha girersen..."

"Peki anne bir daha girmem."

"Girmem der ama yine de girer anne," dedi küçük kar-
deşi.

"Sen karışma," diye çıkıştı kardeşine Erol.

"Karışmasınmış. Karışacak. Denize bir girdiğini gör, gel
hemen bana söyle," dedi annesi.

Başını kaldırıp kardeşine öfkeyle baktı. Sesini çıkarmadı.
Annesi yine kızdı:

"Kardeşin doğru söylüyor," dedi. Boğulursunuz diye
korkuyorum." Annesinin sesi duyguluydu.

"....."

"Bir daha denize gitmeyeceksin, değil mi?"

"Gitmeyeceğim."

"Tövbe mi?"

"Tövbe anne."

"Hadi git ekmek al fırından."

"Peki anne."

“Pişkin olsun. Sakın bakkaldan alma.”

“Peki anne.”

Ama paraları aldığı gibi yine de hemen bakkala koştu. Bakkalın karısı Safinaz Hanım’ın parmağındaki yüzükte bulunan camı görecekti. Çok merak ediyordu. Yanılmış olmaktan korkuyordu.

Annesinin azarlamasından bu kadar ucuz kurtulduğu için sevinçliydi. Bu camı bulduğu andan beri neye karar vereceğini, nasıl davranacağını şaşırmişti. Denize girdiği zamanlar eve gelmeden önce meydanlıktaki çeşmenin altında bir güzel yıkanırdı ama yine de annesi denize girdiğini anlardı.

Kollarını tırnağıyla çizdiğinde, beyaz yollar açılırdı. İncecik yollar.

Akşamın ilk gölgeleri mahalleye düşüyordu. Evlerde lambalar, elektrikler yanmaya başlamıştı bile. Çocukların çoğu evlerine gitmişlerdi.

Bakkal kalabalıktı. Bir kenarda durdu. Bakkalın boğum boğum elli karısı Safinaz Hanım’ın orada olup olmadığına baktı. Yoktu. Tam zamanında orada bulunmuyordu. “Tüh!” Bulduğu camla kadının parmağındaki yüzüğün taşı arasındaki benzerliği kıyaslayacaktı. Hatırladığına göre benzerlikler çoktu; düşündükçe, bulduğu camın değerli olduğuna daha çok inanıyordu. Safinaz Hanım’ın yüzüğü de kendisinininki gibi çeşit çeşit renkler veriyordu ışığı görünce. Bir seferinde, bir şey alırken, kadının parmağındaki yüzü-

ğün yansıttığı güneş ışınlağı tezgâhın üzerine düşmüştü, o güzelim morları, sarıları, kırmızlarıyla... Oradan hatırlıyordu. Kendi camıyla onunkini yan yana getirmeyi, aralarındaki değer farkını öğrenmeyi öylesine istiyordu ki... Acaba hangisi daha değerliydi? Kendisininkini satsa, top ayakkabısı, forma ya da her gün mahalleden geçen seyyar muhalebiciden istediği kadar muhallebi yiyebilir miydi? Bakkalın karısına gösterse, camın değeri hakkında bir fikir edinebilir miydi? Camı elinden almaya mı kalkardı? Babası anlatmıştı onların dalaveracı olduklarını. Her şeyi çok ucuza alıyor, pahalı satıyorlardı. İnsaf, merhamet yoktu. Kaç kişiden duymuştu. Borç alanların defterlerine her şeyin fiyatını fazla fazla yazıyorlardı.

"Ne istiyorsun?" diye sordu şişman bakkal.

"Ekmek," dedi Erol.

"Kaç tane?"

"Üç."

"Üç tane kalmadı."

"Safinaz Teyze yok mu bugün?"

"Ne yapacaksın Safinaz Teyze'ni sen?" diye sorarken acayip acayip baktı bakkal.

"Hiiiç. Sordum."

Bakkal şöyle bir baktı, sonra işiyle ilgilendi.

"Ne zaman gelir acaba?"

"Neden soruyorsun?"

"Göremedim de."

Çıktı bakkaldan. Fırına doğru yöneldi. Fırındaki ekmekler daha güzeldi. Tazeydi; yanık, hamur değildi. Bir başka bahaneyle Safinaz Hanım'ın yüzüğüne nasıl olsa bakardı. Aşağı yukarı bütün alışverişlerini onlardan yapıyorlardı. Yalnız ekmeği fırından alıyorlardı çoğunlukla. Fırından üç tane taptaze mis gibi ekmeği aldı. Ekmeklerin kabukları nar gibiydi, çıtır çıtırdı. Karnı çok acıkmıştı. Ekmeğin "çıtır"larından kopardı belli belirsiz. Annesi böyle bir davranışa çok kızılıyordu. "Ayıp, çok ayıp," diyordu. Doğru bulmuyordu bu yaptığını. Ama neredeyse tüm çocuklar, aldıkları ekmeklerin kenarlarını yoluyorlardı, bakkaldan ya da fırından eve gelinceye kadar. Karnı çok aç olduğu hâlde annesinin kendisine kızacağına düşünerek ekmeklerin kenarlarını koparmaktan vazgeçti. Çabuk çabuk eve yürüdü. Ekmekleri verdikten sonra musluğa koştu, elini yüzünü iyice yıkadı.

Erol bakkala gittiği sırada babası eve gelmişti. Sofraya oturmuştu daha önce. Annesinin yemeği ısıtıp getirmesini bekliyordu. Kardeşi sabırsızdı, kaçamak lokmalar atıyordu ağzına. Babası annesine bir şeyler anlatıyordu. Yine konuşmalarında Almanya sözü geçiyordu sık sık. Babasının bütün umudu oradaydı. Bir Almanya'ya gidebilse bütün işleri düzelecekti. Bol para kazanacaklar, bir ev ya da kat alacaklar, bir de iş yeri açacaklardı.

"Bir sıramız gelsin," diyordu annesi.

"Bol para kazanırız."

"Güzel bir dükkân açtık mı da..."

“Sana palto, kıza ayakkabı, çocuklara öteberi alırız.”

“Güzel bir evimiz olmasını öylesine istiyorum ki...”

“Ben de. Bir gidebilsem. Bir sıram gelse...”

Babası, Almanya’ya gidip para kazanmak sorunu söz konusu olunca, yapacağı işleri anlatırken lokmalarını unuttuyordu.

Bir de araba alacaklardı.

“O günleri görebilecek miyiz acaba?” dedi annesi.

“Elbette göreceğiz.”

Annesi dualar okudu mırıl mırıl.

Erol, elini yüzünü havluya iyice sildi. Yemek daha sofraya gelmemişti. Bu kez babası, karnının acıktığından söz etti. Annesi azıcık daha beklemesini söylüyordu. Tam zamandı. Camını saklayabilirdi şimdi. Hava gelsin, oda serinlesin diye açık bırakılmış kapıdan, gürültü etmemeye çalışarak bahçeye çıktı. Camı götürüp duvarın yarığında gizli yerine sakladı. Baktı, yaprakların arasından oradaki gizli hazinesinin bulunduğu yer gözüküyordu. Çarçabuk geriye döndü. Oh! Kimseler görünmüyordu ortalıkta. Akşamın karanlığı ince siyah bir tül gibi ortalığa çökmüştü. Yıldızlar sarı sarı, göz kırpar gibi parıldamaya başlamışlardı gökyüzünde.

Karşık komşular, pikaplarına aynı plağı koymuşlardı. Mahalleli bıkmıştı bu plaktan. Dinleye dinleye... Camı satar da zengin olursa bir sürü plak alacak, pek az plakları olan komşularına verecekti. Annesi de değişik şarkıları dinleyin-

ce mutlu olurdu belki. Gülümsedi. "Neredesin sen?" diye sordu babası birdenbire.

"Elimi yüzümü yıkadım baba."

"Ekmek almaya gitti," dedi annesi.

"Şimdi tekrar dışarı çıktı da."

"Ellerimi yıkadım baba."

"İlkin el yüz iyice yıkanır, sonra sofraya oturulur," dedi babası. "Kaç kez söyledim."

"Şimdi yıkadım baba."

"Senin ellerin pis."

"Nasıl olur? Yıkadım."

"Peki bu ne?"

Gerçekten eli topraklanmıştı. Sesini çıkarmadan geriye döndü. Gizli yerine camını saklarken eli kirlenmişti demek ki. Dışarıya çıktı. Ellerini tekrar yıkadı. Odaya geldi. Babasının yanına oturdu.

Üçüncü Bölüm

Yemekten sonra babası kahveye çıktı. Annesi komşuya gitti. Onlara da istediklerini yapabilecekleri için gün doğdu. İştten dönen ablası da yemeğini yedikten sonra arkadaşısı geldi. Diğer odaya çekildiler. Sinemaya, modaaya ait dedikodular yaptılar fısıldaşıp gülüşerek... Radyoya açıp şarkılar dinlediler. Onların her konuştuklarını öylesine bilmek istiyor, merak ediyordu ki. Yanlarına sokulunca ya susuyorlar ya da hiç duymadığı sinema oyuncularının isimlerinden, giyimlerden, kuşamlardan, sevgililerden söz açıyorlardı. Ama bazen yanlarına sokulduğu zaman neden sözleri fısıltıya dönüyordu acaba? Aralarındaki konuşmaları bilmek için kız olmaya bile razıydı. Bütün kızlar sır saklıyor, erkekleri kolay kolay aralarına sokmuyorlardı. Gökkuşağının altından geçenler kıza erkek, erkeğe kız olur diye duymuştu. Yağmurdan sonra güneşin açılıp da ortalığı sımsıcak yaptığı, şöyle bir bulutların arasından görüldüğü zaman-

larda gökkuşaağı yedi rengiyle gülümserdi gökyüzünde. Diğer çocuklarla, kızlı oğlanlı konuşup durmuştı; gökkuşaağının altından geçip de cinsiyet değiştirmek için ve kızların aralarında neler konuştüğünü bilmek isteğiyle dopdolı... Belki de altından geçmişlerdi ama ne kızlar erkek ne de erkekler kız olmuştı. Çocukların çoğu yine de koşuşup duruyorlardı. Güldü. Böyle bir değişimin gerçekleşemeyeceğini biliyordu artık. Bildiği hâlde yüreği hopluyordu gökkuşaağını gördükçe. Ama bir gün kızların aralarında ne konuştuklarını, neyin sözünü ettiklerini, erkeklerden sakladıkları sırrı mutlaka öğrenecekti. Onun bulduğu cam da gökkuşaağı gibiydi. Renk renk yansıyordu güneşini gördükçe. Eğer satmayı başarırca, kendisini, gökkuşaağının altından geçmiş gibi değiştirecekti. Dondurmalar, sinemalar, bisikletler, canının istediği başka şeyler alacaktı. Acaba bulduğu camı kızlara gösterse aralarında fısıf fısıf ne konuştuklarını söylerler, sırrlarını açıklarlar mıydı? Sırrlarını açıklasalar ne olacaktı? Yoksa önemsiz bir şeyse konuştukları? Güzel camı elinden gittiğiyle kalacaktı.

Kardeşini, resimli çocuk romanları okuyordu bir köşede. Bazen gülüyor, bazen heyecanlanıyor, bazen kaşları çatılıyor, ciddileşiyordu. Okuduğu çocuk romanının kahramanları gibi heyecan vardı yüzünde. Erol da resimli romanlardan bir tanesini eline aldı. Okumadığı resimli roman yok gibiydi. Arkadaşlarıyla dergilerini değiştiriyorlardı çoğu kez. Ama bu seferki resimli romanını ilk defa okuyordu. Du-

daklarında türkülerle, elinde gitarını tıngırdatarak, bir kovboy, bir kasabaya geliyordu. Kasabada kötü adamlar doluydu. Tabancalar patlıyordu durmadan, insanlar ölüyordu. Kötü adamların astığı astık, kestiği kestikti. Kimse başa çıkamıyordu. Bu arada şerifi de öldürüyorlardı. Haydutların şerrinden kimse kasabaya şerif olmak istemiyordu. Haydutların biri, çeşitli dalavelarla kendisini kasabaya şerif seçiyordu. Yabancı kovboy da bu haydutların pençesine düşüyordu ve aralarında mücadele başlıyordu. Kovboy, kısa bir süre sonra, sahte şerifin foyasını meydana çıkarıyor, kendisi şerif oluyordu halkın isteğiyle. Tabancalar yeniden patlıyordu. Kovboy, kötü adamların kökünü kazıyordu. Kasaba halkı kovboyu çok sevdikleri için kalmasını istiyorlardı ama o, yerine bir şerif bırakıp, geldiği gibi şarkı söyleye söyleye, gitarını çala çala bir başka maceranın peşine takılıyordu. Öyle maceradan maceraya koşan bir kovboy olmayı ne kadar isterdi. Bir tabanca almayı ve haydutların kökünü kazımayı... Söz gelişi şu Safinaz Hanım'ım kocası, bakkal çok kötü adamdı. Babasının dediğine göre milleti kazıklıyordu. Öyle bir adamı cezalandırmak doğru olmaz mıydı? Belki de mahalleli kazıklandıklarını bildikleri hâlde korkudan seslerini çıkaramıyorlardı. İlk kocaman bir tabanca almak lazımdı. Mahallede kimsenin kocaman tabancası yoktu. Herkes kıskanırdı. Ama tarzan olmayı da istiyordu, dünya gezisine çıkmayı da...

Önce annesi komşudan geldi. Küçük kardeşini yatması için zorladı. Saat oldukça geçti. Kardeşi yatmak istemiyor, okuyacağını söylüyordu. Annesi onu dinlemedi. Kardeşi, elindeki resimli dergileri bırakıp zorlukla girdi yatağına, biraz sonra da uyudu. Aradan kısa bir süre geçince ablasının arkadaşının erkek kardeşi kapıyı çaldı. Ablasına, "Babam seni çağırıyor," dedi, aldı götürdü onu. Ablası, annesiyle bir süre usul usul konuştu. Annesi düşünceliydi, susuyordu. Ablası da sonunda yattı. Annesi, Erol'a:

"Hadi sen de git yat. Okul kitaplarını bu kadar istekle okumuyorsun," dedi her zamanki gibi. "Yırtacağım bunları. Ne anlarsınız bilmem ki," diye ekledi.

"Ama anne..."

"İyi şeyler, faydalı şeyler okuyun. Bir şeyler öğrenin."

"Peki anne."

"Her zaman peki dersin ama..."

"Kitap almak için çok para lazım anne."

"Bunları almak için nereden para buluyorsunuz?"

"Bunlar arkadaşların, okuduktan sonra geri vereceğim."

Annesi sesini çıkarmadı.

Erol da gitti, vattı yerine ama hemen uyuyamadı. Biraz büyüyünce resimli resimsiz ya da yazılı birçok kovboy dergisi alacaktı ve istediği kadar okuyacaktı. Yiğın yiğın dergiler gözünün önünden geçti. Küçük kardeşine annesi bir şey demiyordu, ablasına da... Camı satsın, görürlerdi onlar. Forma, bisiklet, ayakkabı alacaktı. Canının istediğiyle

evi dolduracaktı. Belki ev bile alırdı. İçi oyuncaklar, kitaplar dolu, kocaman bir bahçesi bulunun, bahçesinde çeşit çeşit meyve ağaçlarıyla büyük bir ev... O zaman yaptıklarına kimse karışmazdı belki de. Annesine güzel bir elbise alırdı, bir ayakkabı, manto... Alması için ne zamandır babasına söyleyip duruyor, yalvarıyordu. Ablasına, kardeşine de alırdı ne isterse. Babasına para bile verirdi. Belki o zaman babası Almanya'ya bile gitmezdi. Çok istediği ama bir türlü açamadığı dükkânı da açardı. O zaman durumları düzeleceği için çatık kaşlı bir baba olmayacaktı. Her akşam dolu dolu gelecekte eve, bazı babalar gibi... Ama top aldığıında Yavuz'la Ömer'i oynatmayacaktı; topunu, formasını, ayakkabıların ne kadar yalvarırlarsa yalvarsınlar, onlara veremeyecekti.

Babası kahveden döndüğünde o hâlâ uyuyamamıştı. Erol, camını düşünüyordu. Babası yine Almanya konusunu anlatmaya başlamıştı annesine. Kahvede söylemişlerdi. Turist pasaportuyla gidiyorlardı bir kısım işçiler. İş Bulma Kurumu'nda yıllarca sıra beklemektense...

"Geri gönderiyorlarmış yakaladıklarını," dedi annesi.

"Yakalanmayanlar da var."

"Sen bilirsin ama Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan da olmayalım."

"Olmayız. Merak etme."

"Bizde talih yoktur."

Erol, formalarını, ayakkabılarını giyiyor, çalimler yapıyor, topa ustaca tekmeler atıyor, şutlar çekiyor, goller kuruyor, top havalarda uçuyordu. Camı, onun camı vardı, binbir renkli, güneşli... Onu satınca dünyaları bile alırdı. Öylesine pırıl pırıldı, öylesine değerliydi. Renk renk, ışıltı ışıltı gökkuşağımsı...

Dördüncü Bölüm

Sabahleyin uyandığında güneş odadan içeriye uzanmıştı pırl pırl. Hemen yataktan kalkmadı. Baktı, kardeşi yanında uyuyordu, ağzı açık, gözleri kapalı. Babası çoktan işine gitmiş olacaktı. Annesiyel ablasının sesi geliyordu.

"Ben ayakkabı isterim," diyordu ablası. "Babama söyle." Üzüntülü konuşuyordu.

"Şimdi bir de ayakkabı meselesi çıkarma," dedi annesi, sinirli. "Ne olmuş ayağındakilere?"

"Ne olmuş ayağımdakilere öyle mi anne? Baksana topukları gitti. Ayaklarım pişiyor. Arkadaşım Selma yazlık ayakkabı aldı, ben de alacağım. Taksitle veriyorlar."

"Biraz daha sabret kızım. Babanın durumunu biliyorsun."

"Ne zamana kadar sabredeceğim?"

"Haklısın kızım ama babanın durumu bozuk işte. Düzelsin, ne istersen al."

"Ben kendimi bildim bileli babamın durumu bozuktur."

Yalvarır gibi konuşuyordu annesi:

"Düzelecek inşallah."

"Ne zaman düzelecek?"

"Yakında Almanya'ya gidecek ya!"

Ablası sinirli sinirli güldü:

"Desene yattı bizim iş anne. Ölme eşeğim ölme..."

"Neden böyle kötüsersin kızım?"

"Babamın sırası gelecek de Almanya'ya gidecek, para kazanacak, bana ayakkabı alacak..."

"Turist pasaportuyla gidecek."

"Haaah, bir bu eksikti. Gitsin, gitsin. Turist pasaportuyla gitsin. Turist pasaportuyla gidenleri çalıştırmıyorlarmış ki. Gazetelerin yazdıklarına inanmıyordum ama arkadaşımın babası öyle yaptı, rezil oldu. Dünya kadar borçları var şimdi. Büsbütün perişan oldular. Elindekileri, avcundakileri de sattı savdı gitti; orada ne yapacaklarını bilemiyorlar. Söyle babama, vazgeçsin böyle boş hayallerden."

"Söylemez olur muyum kızım?"

"Ne diyor babam?"

"Babanı bilmez değilsin ki kızım, aklına koyduğunu yapar."

Ablası ağlamaya başlayınca, annesi onu avutmaya çalıştı. Okşuyor, öpüyordu. Ablası her şeyleriydi. Etti, ekmekti, kiraydı... Ablası çalışıyor, kazandığını eve getiriyordu, babasının eve bir türlü yeterli gelmeyen kazancına yardımcı

oluyordu. Acıdı ablasına. Camı satınca en güzelinden ona bir ayakkabı almalıydı. Hem de en dayanıklısından, en pahalısından, en büyük mağazalardan. Hem de kaç tane isterse, ne isterse...

Erol, kardeşini uyandırmamaya çalışarak yataktan kalktı. Onların bulunduğu odaya geçti. Annesiyle ablası üzüntü-lüydüler. Neredeyse ağlayacaklardı. Gözleri dolu doluydu. Gülümsedi. Aydınlandı yüzü:

"Sakin ağlama abla," dedi, "ağlama. Ben sana ayakkabı da, manto da alırım, ne istersen hem de kaç tane istersen..."

Ablası, gözlerindeki yaşları elinin tersiyle sildi, kardeşinin yüzüne baktı:

"Nereden alacaksın?" diye sordu. "Parayı nereden bulacaksın? Alay mı ediyorsun benimle?.."

Öfkeyle, şaşkınlıkla bakıyordu.

"Neden alay edeyim abla?"

"Ne bileyim! Ne istersen alacağım diyorsun da. Hiçbir şeyi bedava vermiyorlar ki."

"Cam..." Az kalsın söyleyecekti.

"Ne camı?"

"Hiiiç."

O zamana kadar konuşulanları garip bir suskunluk içinde dinleyen annesi sinirlendi:

"Saçmalama Erol," dedi. "Hele büyü. Çalış. O zaman alırsın. Ya da baban Almanya'ya gitsin."

“Büyüyünce elbette alacağım anne,” dedi Erol.

“İyi iyi, büyü de...”

“Alay eder gibi konuşuyor,” dedi ablası, birdenbire öfkelenildi. “Sen büyüyeceksin de, işe girip çalışacaksın da, bana manto, ayakkabı, ne istersem alacaksın. O zamana kadar ömrüm yeterse ben yaşlı bir kadın olacağım. Gençliğim uçup gidecek. İstediğim şeyi giyemedim, istediğim şeyi yiyemedim, gezemedim, hayatın tadını çıkaramadım ölüp gideceğim. Annem başka türlü konuşuyor, sen başka türlü. Siz benimle alay mı ediyorsunuz ha!”

Ablası gözleri yaşlı olarak çaktı gitti. Onları dinlemedi bile. Çok sinirlenmişti anlaşılabilir.

Annesi üzgün üzgün baktı kızının arkasından:

“Haklı kız,” dedi, “ama elden gelen bir şey yok. Yine de bizim kız iyi. Elâlemin kızları neler istiyor? Sen de onu saçmalarınla kızdırdın.”

“Kızdırmak için söylemedim anne. Gerçeği söyledim.”

Annesi saçlarını okşadı. Sonra küçük oğlunu yataktan kaldırdı, elini yüzünü yıkadı. Hazırladığı kahvaltıyı önlerine sürdü. Kocaman kocaman ekmek dilimleri, zeytin, peynir ve büyük bardaklarla çay... Büyük büyük lokmalar. Babası da öyle yedi, avurtlarını şişire şişire... Yemeklerini yerlerken annesi:

“Acele etmeyin,” dedi. “Kaç kez söyledim size. Lokmalarınızı iyice çiğneyin, öyle yutun. Küçük lokma atın ağzınızı-

za, ayıptır. Bir yerlerde de böyle yemek yerseniz herkes si-
ze güler.”

“Peki anne.”

“Hep peki dersiniz ama sözümü tutmaz, yine de bildi-
ğinizi okursunuz. Ayıp, günah.”

Ses çıkarmadan yemeklerini yediler. Yemekten kalktıktan sonra kardeşi, annesinin kucağına oturdu. Kolları annesini boynuna takıldı. Nazlandı. Annesi de onu kucağından indirmeden sevdi, okşadı:

“Yine ne istiyorsun Özden?” diye sordu.

“Hiiiç anne.”

“Söyle söyle. Ben anlarım hâlimden.”

“Paran olunca bana verir misin anne?”

“Elbette.”

“Dondurma alır mısın bana?”

“Yine dondurma meselesini çıkarma. Hasta oluyorsun.”

“Azıcık anne.”

“Azıcık olur.”

“Yirmi beş kuruşluk.”

“Paramız olunca elbette alırım. Ne istersen.”

Kardeşinin gözleri parladı:

“Ne zaman olacak paramız?”

Annesi bir süre sustu, üzüntülü üzüntülü başını salladı:

“Baban Almanya’ya gitsin hele,” dedi.

“Ne zaman babam Almanya’ya gidecek anne?”

“Yakında.”

"Söyle babama da çarçabuk gitsin."

Annesi üzüntüyle başını salladı yeniden:

"Onun elinde olsa uçarak gider ama," dedi.

"Uçabilir mi babam?"

"Hadi, sözü uzatmayın da bahçeye çıkıp oynayın. Benim bir sürü işim var," dedi annesi.

"Peki anne ama bana dondurma alacaksın değil mi?"

"Alacağım dedim ya. Nereden çıkardın bu dondurma işini?"

"Neciplerin evine gitmiştim de annesi aldı, bana da bir parça yalattı arkadaşım. Çok güzeldi."

"Bir daha kimsenin dondurmasından yalama. Hastalık geçer."

"Peki anne."

"Yaramazlık yapmayın. Ortalıktan kaybolmayın."

"Peki anne. Kaybolmayız."

"Kaybolur da denize falan giderseniz ikinizi de döverim. Bak dün bir çocuk boğulmuş."

"Boğulmadı," dedi Erol.

"Dün boğulmadıysa bile bugün boğulur," diye annesi öfkeyle söylendi.

"Biz denize falan gitmeyiz anne," dedi Özden.

"Gidin isterseniz." Elini tehdit eder gibi salladı annesi.

Seslerini çıkarmadılar.

"Anladınız değil mi dediklerimi?"

"Anladık anne."

“Sen Erol?”

“Ben de anladım anne.”

Bir bomba gibi düştüler bahçeye, sonra annelerinin dalgınlığından faydalanıp sokağın tozuna toprağına koştular. Verdikleri sözü çoktan unutmuşlardı anlaşılır.

Beşinci Bölüm

Erol bir an durdu. Sokağı ilk defa görüyormuşçasına baktı. Asıl adı öyle değildi ama babası, "Garibanlar Sokağı" diye ad takmıştı. Yaz kış çöplükten, pislikten geçilmezdi. Kapı önlerine bırakılmış, çöpçü tarafından ne zaman alınacağı belli olmayan çöp tenekelerinde, yakalanıp öldürülmüş ya da zehirlenmiş fare ölülerinde, iri iri yeşil sinekler dolanıp duruyorlardı. Haftanın belirli günlerinde kurulan pazar yerlerinin çöpleri bazen alınmaz, gelecek haftaya kadar olduğu yerde kalır, ekşi ekşi kokardı. Bir yağış olsa yer yer göller meydana gelir, sokak çamur deryası hâlini alırdı. Mahalleden geçmek mesele olurdu. Her şeyine; pisliğine, göllerine, geçilmezliğine rağmen yine de seviyordu mahalleyi. Denize de okula da yakındı. Gece gündüz uyanıktı. Konuşmalar, gürültüler, kavgalar eksik olmazdı. Sahilde, Kumkapı, Yenikapı, Yedikule ya da başka yerlerde kafayı çekenler çoğunlukla buralardan geçerlerdi. Komşular kavgaya eder, çocuklar arsalarda top oynar, gürültü patırtı ya-

parlardı. Balıkçılar, yoğurtçular, sütçüler, arabalarıyla satıcılar bağıra bağıra geçerlerdi. Bazı kiracı satıcıya borcunu ödemededen kaçırdı, başka mahalleye taşınırdı; adres madres bırakmadan gizlice. Satıcılar, komşulara yalvara yalvara kaçanın adresini öğrenmeye çalışırlardı.

Upuzun, ta ilerideki caddeden başlayan bir sokaktı bu "Garibanlar Sokağı." Yokuşun kestiği sokağın başında sağ köşede, Safinaz Hanım'ın kocasının bakkal dükkânı vardı. Bakkalın karşısında iki katlı tahta ev, onun yanında marangoz, onun alt tarafında demirci, komşusu kaynakçı ve makine tamircisiyle karşıda iki sandalyenin bile zor sığıdığı küçük kahve ve suratsız kahvecisi. Hem garsonluk yapardı hem ocakçılık. Çocuklara çok kızardı. Belki de hiç çocuğu olmadığı için. Bu öfkenin nedenine değinirlerken konu komşu öyle diyorlardı. Daha aşağıdaki iki ev ve vaktiyle bir makine yapımeyken şimdi kocaman bir ardiye olan ev, apartmana yaslanmıştı; yorgun, yıkıldı yıkılacak, yaşlı insanlar gibi. Viran evin kiracılarının ne yaptıklarını pek iyi bilmiyordu. Biri hamaldı hâlde, biri de demir atölyesinde işçi olarak çalışıyordu. Birinin karısı ölmüştü. İki çocuğu ortalıkta dolanıp duruyordu. Adam, gece gündüz durmadan içiyor, çocuklarını arayıp sormuyordu. Çocuklar bazen günlerce kayboluyorlardı ortalıktan, bazen nerede iş bulurlarsa orada çalışıyorlardı. Komşular, çocukların hırsızlık yaptıklarını söylüyorlardı ama bu kötü dedikodunun gerçeğe uygunluğunun ne derece olduğunu bilmiyordu Erol.

Mahallenin en varlıklı kişileri az ilerideki o kocaman apartmanda otururlardı.

Viran evin yanındaki arsada birçok gecekondu vardı. Bekârlar oturuyordu. Tatil günlerinde, bahçede tenekeler kaynatırlar, çamaşırlarını yıkarlar, bazen yemek yapar, saz çalar, eğlenirlerdi. Daima değişen adamlardı bunlar. Ve bahçede oynuyorlar diye mahallenin çocuklarına kızan şişko adam da oradaydı... Onun ev oda oda kiraya verilmişti. Her odasında başka bir aile oturuyordu. Ailelerin çoğu kalabalıktı. Sekiz on kişi. Bu kalabalık yetmiyormuş gibi bazılarına memleketten akrabaları gelir, aylarca birlikte kalırlardı. O evde oturuyordu Ömer'le Yavuz. Ömer'in babası ne iş olsa yapardı. Çalışkan adamdı. Bir gün boşta oturduğunu kimse görmemişti. Hiçbir işi olmasa mahalledeki varlıklı ya da hasta kişilere su taşır, sakalık yapar, ekmeğini çıkarmaya çalışırdı. Yusuf'un babasıysa bir fabrikada işçiydi. Karısı yatalaktı. Genç olduğu hâlde hiçbir yere gidemiyordu. Penceresinin önünde oturabiliyordu ancak. En büyük arzusu gezmekti. Bir seferinde, "bir arabaya binip Boğaz'ı görmek, deniz kenarında dolaşmak" istediğini söylemişti Erol'un annesine. Üst katlardakilerin işlerinin iyi olduğunu söylüyorlardı. Birinin kocasının kaçakçılık yaptığını duymuştu. Kaçakçıyı çok merak ediyordu ama o kadar istediği hâlde rastlamamıştı. Filmlerde gördüğü kaçakçılar gibiyse mutlaka tabancaları, bıçakları vardı ve durmadan adam öldürüyorlardı. Peki neden yakalamıyorlardı onu? Belki de

polis nerede oturduğunu bilmiyordu. Bir gün gece yarısına kadar bekleyecek ve adamı görecekti. Eline para geçip de tabanca falan alırsa, belki onu yakalardı bile. Evin en alt katında, bodrumda doksan yaşındaki bir kadınla ondan daha yaşlı kocası oturuyordu. Kimseleri yok diyorlardı. Adam da, kadın da çalışmıyordu. Adam çoğunlukla yaktaydı. Mahalleli elden geldiğince yardım ediyor, ekmek, yemek, öteberi veriyordu.

Hatta ufak da olsa para yardımı yapanlar bile vardı. Yaşamaya çalışıyorlardı. Bazen onlara çeşmeden su falan getirirdi Erol. Yaşlı insanlar buna ne kadar sevinir, dua ederlerdi. Viran evin altında eczane ve yanında kocaman, her odasında ayrı bir kiracının oturduğu, bilmem hangi bahriye nazırından kalma konak vardı. O evde de çocuk doluydu. Bazıları arkadaşığıydı. Yıkılmaya yüz tutmuş konağın karşısında taşçı, kireççi, onun sırasında sokağa taşmış gecekondusunda küçük bakkal, kahve ve yandıktan sonra kimsenin sahip çıkmadığı, çocukların içinde cirit attığı evin başından, cadde başlıyordu. Yazlık sinemaları, kahveleri, dükkanları, manavları, tuhafiyeci, satıcı ve arkalardaki sokakların sefaletini saklayan apartmanlarıyla, kocaman yapıların bulunduğu bulvar geliyordu caddenin bitiminde. Sonra güneşi yutmuş ılıcık sularıyla deniz, gemiler, sandallar ve arka arsalıkta gürültüyle oynayan çocuklar...

Babasıyla annesi, bu mahalledekiler için, "Çoğu yardıma muhtaç insanlar," diyorlardı. Elinde imkân olsa, hepsi-

ne yardım eder, onları bu sıkıntıdan kurtarır, insanca yaşamaları için ne olsa yapardı. Hatta karşılarında oturan, o tek plaklı kiracıya bile yardım ederdi. Çocukları ortalıkta dolaşıyordu çoğunun. Bunlar yetmiyormuş gibi bazen başka mahallelerden, evlerinden kaçmış, anası babası olmayan, üvey ana, üvey baba elinde kalan, eziyete, açlığa dayanamayan çocuklar geliyordu mahalleye. Buraları kıyıya yakındı, her çeşit insan bulunurdu.

Bazıları macera hevesine kapılıyor, evlerinden kaçıyorlardı. Sonra da geldikleri gibi sır dolu bir şekilde kayboluyorlardı. Bazen onların ne olduklarını, nereye gittiklerini merak ederdi Erol. Muhtaç olan herkese yardım etmek isterdi. Yokluğun ne olduğunu biliyordu. Babası uzun süre işsiz kalmıştı. Kar, kestane, şeftali kokan o güzelim şehri bırakıp onun için buraya gelmişlerdi.

Şırl şırl dereler akardı. Her yan yemyeşildi. O kadar güzelliğin, bolluğun arasından, babasının ekmeğini nasıl çıkaracağına şaşardı.

İleriden bir müzik sesi geldi. Necmi yine ağız mızıkası çalıyor olacaktı. Düşünce zinciri bölündü. O yana doğru yürüdü.

Altıncı Bölüm

O zamana kadar mahallede hiç görmediği hırsız suratlı iki çocukla karşılaştı. Üstleri başları berbattı. Bir kapının taşına oturmuşlar, usul usul konuşuyorlardı aralarında. Bazen araştırmacı gözlerle çevreye bakıyorlardı. Necmi'nin çaldığı ağız mızıkasını dinler görünüp, çalacak bir şeyler araştırıyorlardı belki de. Kim bilir şehrin nerelerinden buralara gelmişlerdi.

Necmi, az ileride bir evin kapısının önüne oturmuş, ağız mızıkasıyla oynak bir hava çalıyordu. Mızıka çalmaya öylesine dalmıştı ki dünyaya boşveriyordu. O, hırsız suratlı çocukların farkında bile değildi. Erol'un geldiğini, yanına sokulduğunu bile duymadı... Oldum bittim severdi müziği, Necmi'nin yanına gelip oturdu. Necmi başını çevrip de ona bakmadı bile. Kendisini müziğin oynaklığına kaptırmıştı, bir ayağıyla tempo tutuyor, arada sırada hava değiş-

tiriyordu. Bir su çağıldıyordu, bir ılık rüzgâr esiyor ve arkasından onu dinleyen kişi yerinde duramaz oluyor, ağzıyla mırıldanıyordu, ahenge tempo tutmaya başlıyordu. En sevdiği şey müzikti Necmi'nin. Müzisyen olmayı tasarlıyordu ama babası ilkokulu bitirince daha fazla okutmamış ve bir tornacının yanına çırak olarak vermişti onu. Zanaatçı olacaktı. Tornacı, mızıkaya çalmasını bile yasaklamıştı.

Yalnız tatil günleri bir de akşamları evdekiler görmeden, duymadan, böyle kenarda köşede çalabiliyordu işte. Bıraksalar sabahtan akşama kadar çalardı belki de. Erol, Necmi'yi seviyordu.

Ahmet geldi. Koşmaktan yanakları kızarmış, terlemişti. Kim bilir nerelerden akmıştı buraya? Sesini çıkarmadan oturdu merdivenlerden birine. Bir süre Necmi'nin müziğini dinledi. Belki de çiçeklerin arıyı çekmesi gibi müzik onu alıp buraya getirmişti. Hayranlıkla bakıyor, Necmi'nin hareketlerini kolluyor, bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu.

"Ne güzel çalyorsun," dedi Ahmet. Necmi gülerek başıyla teşekkür etti.

"Ben de mızıkaya çalmayı öğrenebilir miyim?"

"Elbette öğrenirsin."

"Çarçabuk öğrenebilir miyim?" diye merakla sordu Ahmet.

"İnsan bir şeyi öğrenmek isterse sonunda mutlaka başarır. Yeter ki yapmayı, öğrenmeyi istesin."

"Ver bakayım mızıkacı," dedi Ahmet.

Necmi mızıkasını Ahmet'e verdi.

Ahmet uğraştı ama bir türlü doğru dürüst bir şey çalamadı, sonunda can sıkıntısıyla arkadaşının mızıkasını iade etti:

"Ben yapamayacağım," dedi.

"Hemen yapamazsın tabii. Uğraşman, çalışman lazım."

"O zaman senin gibi çalabilir miyim?" diye sordu Ahmet.

"Çalışırsan, belki de daha iyi çalarsın."

"Öğrenmem ne kadar sürer acaba?"

"Belli olmaz. O, senin göstereceğin çabaya bağlı."

Ahmet, düşünceli düşünceli başını salladı:

"Ben müzisyen olmak istemiyorum," dedi. "Ben Tarzan olacağım. Ormanlarda dolaşacağım. Ormanlar çok güzel. Geçen akşam babamla birlikte gittiğimiz bir filmde gördüm. Tarzan bıçağını çekip kendisine saldıran bir arslanı parçaladı. Tarzan hiç korkmaz."

Necmi güldü:

"Sen Tarzan olmak istiyorsan ol," dedi. "Ben müzisyen olacağım. Tarzan olmak pek iyi bir şey değil. Müzisyen olamazsam başka şey olacağım."

Ahmet hayretle baktı:

"Tarzan olmak iyi bir şey değil mi?" dedi.

"Değil tabii."

"Peki sen ne olacaksın müzisyen olamazsan?"

"Ben görünmeyen adam olacağım."

“Görünmeyen adam mı olacaksın?”

“Evet. Görünmeyen adam olacağım. Görünmeyen adam olmak Tarzan olmaktan daha iyi. Düşün, ben görünmeyen adam olunca ustam beni yakalayıp dövemeyecek ve ben canım istediği zaman canımın istediği kadar mızıka çalacağım. Herkes sesimi duyacak ama beni yakalayamayacak. Belki okula da giderim.”

Konuşmaları şaşkınlıkla dinleyen Erol:

“Görünmeyen adam olmak ne güzel,” dedi.

“Elbette güzel,” dedi Necmi. “Düşün!.. Bir muhallebiciye gideceğim. İçeriye girip canımın istediği kadar muhallebi, sütlaç, tatlı yiyebileceğim. Bakkala girip canımın istediği kadar çikolata alabileceğim. Bakkal deli olacak çikolataları yerinde göremeyince ama ben görünmeyen adam olduğum için beni hiçbir zaman yakalayamayacak. Sinemaya bile giderim. Sonra bir elbiseci dükkânına gidip istediğim elbiseleri giyip çıkacağım.”

“Sinemaya giremezsin,” dedi Ahmet.

“Neden giremezmişim?”

“Yerler numaralı. Yerler numaralı bile olmasa senin oturduğun yer boş zannederler ve üstüne otururlarsa ne olacak?”

“Ayakta dururum.”

Ahmet’in yüzündeki sıkıntı, üzüntü kaybolur gibi oldu:

“Hadi sinemaya girdin diyelim ama elbiseciye hiç giremezsin. Seni o zaman görürler ve yakalarlar,” dedi.

Necmi güldü:

"Elbiselerim de görünmeyecek," dedi.

"Ben Tarzan olacağım."

"Sen Tarzan ol. Ben görünmeyen adam olacağım."

"Ama senin yaptıklarını kimseler göremeyecek," diye arkadaşlarını çıkmaza soktuğu için gülümsedi Ahmet. Sevindi. Sözünü sürdürdü: "Oysa ben daldan dala atladığım zaman ya da bir arslanı hakladığımda beni herkes görecek ve alkışlayacak. Yaa," dedi, gülümsedi yeniden.

Erol ikisinin de yüzüne, ne söyleyecekler diye bakıyordu.

"İyi ama seni de ormanda kimseler görmeyecek!" dedi Necmi. Arkadaşına küçümseyerek baktı. Ormanda dolaştığını, senin ormanın neresinde olduğunu kim ne bilecek? Üstelik ayılar, kurtlar, arslanlar seni yer."

"Yiyemez işte."

"Yer hem de bal gibi yer."

"Doğru," dedi Erol. "Çok doğru."

"Görünmeyen adam olunca seni de yakalarlar," dedi Ahmet.

"Neden yakalasınlar?"

"Sen başkalarının muhallebilerini, çikolatalarını, elbiselerini çalacaksın ya. Görünür olunca hırsız diye yakalarlar."

"O işleri yaptığım zaman ben görünmeyen adam olduğum için beni kimse tanıyamaz ki..."

"Çok doğru," dedi Erol.

"Sen görünmeyen adam olamazsın," dedi Ahmet.

"Neden olamayayım?"

"Olamazsın işte."

"Neden olamayayım ama?"

Ahmet, arkadaşını kıskanmış olmalı ki kendisini zorladığı, onun neden görünmeyen adam olamayacağını açıklamak için bir çare aradığı, çatılmış kaşlarından anlaşılıyordu. Sonunda başını bilgiç bilgiç salladı:

"Görünmeyen adam yok ki," dedi.

"Yok mu?"

"Yok ya."

"Var işte."

"Yok işte."

"Bakarsın olur. Neden olmasın?"

"Okumadın mı, görünmeyen adam ölürken sırrını da beraber götürdü."

"Tarzan da yok."

"Var işte."

"Yok."

Ahmet, bir süre baktı kaldı arkadaşının yüzüne:

"Sen görünmeyen adam olursan ben de Tarzan olurum işte," dedi. "Öyle değil mi?" diye Erol'a sordu, kendisinden taraf çıkması için yalvarır gibi bakıyordu. "Öyle," dedi Erol. "Olabilir."

Necmi bilgiç bilgiç başını salladı:

"Ama ben görünmeyen adam olunca mahalledeki çocukların hepsine ne isterlerse alacağım. Top, ayakkabı, bi-

siklet. Sen Tarzan olunca, arkadaşların için ne gibi bir fedakârlıkta bulunabilirsin? Ha?”

Necmi, arkadaşı Ahmet'i kıstırıldığı, sözü ağzına tıkadığı için mutlu mutlu baktı Erol'dan yana, gülümsedi.

“Olamazsın ki,” dedi Ahmet. Yüzü somurtkandı. Belki de babam beni okula gönderir o zaman... Ama ormanda...”

“Asıl ben söylediklerimi yapacağım,” dedi Erol, birdenbire. O zamana kadar arkadaşlarının konuşmalarını dinlemişti ama... Onun da camı vardı. Onlar Tarzan olacaklar, görünmeyen adam olacaklar, istediklerini yiyip istediklerini alacaklar da kendisi susacak mıydı?

“Ne yapacaksın, ne yapacaksın?” diye inanmayarak sordular.

“Herkes istediğini alacağım. Top, bisiklet, yemiş, dondurma. İsteddiği kadar, anladınız mı?”

“Şimdi de sen mi çıktın ortaya?” dedi Ahmet. “Nasıl alacaksın arkadaşlara top, bisiklet ya da başka şey? Söyle, biz de bilelim,” diye alay etti, güldü.

“İnanmıyorsunuz ama alacağım,” diye konuştu Erol, güvenle.

“Alacakmış,” diye alay etti Ahmet. Dudaklarını büzerek konuşmuştu.

“Demek, söylediklerime inanmıyorsunuz.”

“Neden inanmayalım? İnanıyoruz,” dedi Ahmet.

“Al da görelim,” dedi Necmi. “Ama ben...”

Erol, birdenbire o zamana kadar verdiği kararlarını, sırrını kimseye söylemeyeceğini falan unuttun, öfkelenmişti anlaşılan:

"Benim camım var," dedi. "Onu satınca ne istersem alırım. İstersem mahalleyi bile satın alabilirim. Hem de içindkilerle birlikte. Benim camım bir milyon lira eder. Ne sen görünmeyen adam olabilirsin ne de sen Tarzan. Ama ben..."

Ahmet birdenbire sinirli sinirli güldü:

"Cam para etmez ki," dedi.

"Camla bir şey alınmaz," dedi Necmi. "Bize mi yutturuyorsun? Yok bisiklet alacakmış, camı bir milyon lira bile edermiş?"

"Yutturmuyorum. Benim camım çok para eder. Satılınca her şey alınır."

"Göster bakalım şu satılınca her şey alınan camını."

"Başka zaman gösteririm."

"Yalancı, sen de."

"Yalancı sizsiniz."

Camını onlara söylediği için birdenbire korktu, pişmanlık duydu. İnanmıyorlardı kendisine; ne zaman söylediklerinin doğru olduğunu anlayacaklardı? Yalancı demişlerdi. O hırsız suratlı çocuklar da aralarındaki konuşmayı kesmişler, onları dinliyorlar, kaçamak bakışlarla süzüyorlardı.

Ama kimse sakladığı yerde camını bulamazdı ki. Gülümsemi.

"Ben nasıl olsa bir gün zengin olacağım, görürsünüz," dedi Erol yine de.

"Başka zaman gösterirmiş," dedi Erol, "camının kırılacağından mı korkuyorsun yoksa?"

Ahmet başını salladı:

"Camlar çok para etmezler ki," dedi. "Geçen gün cam kırılmıştı annem pencereye taktırdı."

"Pencere camı değil benimki."

"Ya ne camı?"

"Yüzüklere takılan değerli camlardan."

Necmi bilgiç bilgiç başını salladı:

"Daha yüzüklere takılan şeyin ne olduğunu bilmiyorsun," dedi.

"Bilmiyor muyum?"

"Elbette bilmiyorsun."

"Mücevherat derler onlara."

Arkadaşı dudaklarını büzdü, alay eder gibi konuştu:

"Taş derler onlara. Yüzüklerde falan bulunan değerli camlara, mücevherlere taş derler. Taşların da çeşitleri, değerli olanları, değersiz olanları var."

"....."

"Elmas, zümrüt, yakut falan gibi çeşitleri var. Ben ansiklopedide okudum."

"Ben de okudum," dedi Ahmet.

"Her neyse," dedi Erol, "işte benimki de onlardan."

“Gerçekten böyle değerli bir şeyin olsa gösterirdin,” dedi Ahmet.

“Göstereceğim elbette. Bir gün mahalledeki arkadaşlara, top, bisiklet ya da istedikleri bir şeyi aldığım zaman görürsünüz siz.”

“Palavracı sen de,” dedi Ahmet.

“Asıl siz palavracısınız. Yalancılar.”

Yürüdü.

“Kaçmasana. Göstersene milyonlar eden camını,” dedi Ahmet.

“Kaçmıyorum ki.”

İkisi de pis çocuklardı. Bir daha hiç konuşmayacaktı onlarla. Top aldığı zaman onları oynatmayacaktı. Bisiklete bindirmeyecek, çikolata vermeyecekti. Belli etmemeye çalışarak ardına baktı, ikisi de gülüyorlardı. Hemencecik de mahalleden birkaç çocuk daha yanlarına toplanmıştı. Onu göstererek konuşuyorlardı. Herhâlde taş meselesini onlara anlatmışlardı. Gülsünlerdi bakalım. Son gülen iyi gülerdi. Kamyonlar dolusu oyuncaklarla, dergilerle, yemişlerle mahalleye geldiğinde göreceklerdi onlar. O zaman nasıl soku-lacaklar, birazcık vermesi için yalvaracaklardı.

“Züğürt milyoner!” diye ardından bağırdılar, gülüşerek.

“Pisler.”

Hırsız çocukların onları bütün dikkatleriyle dinlediklerinin farkında değildi.

Hiçbir şey vermeyecekti onlara, istedikleri kadar yalvar-sınlar.

Bugün pazardı. Orhan belki gelirdi. Bunlara anlattıklarını Orhan'a söyleseydi inanırdı. Güvenirdi ona. Top oynayan çocuklar, kendisini çağırdılar. Onların yanına gitti.

Hırsız suratlı çocukların onu izlediklerinin farkında bile değildi.

Erol, arkadaşı Özcan'ı üzgün gördü. Başını avuçlarının arasına almış, düşünüyordu. Yanına sokulduğu hâlde başını kaldırıp da bakmamıştı bile. Yoksa top oynarken bir yerini mi yaralamıştı? Böyle, köşesine çekilip oturacak çocuklardan değildi. Onu böylesine üzgün, başını ellerinin arasına almış olarak görmemişti şimdiye dek. Ya top oynar, ya koşar ya da yüzerdi. Mutlaka bir şey yapardı. Mahallenin en iyi kalecilerindendi. Hangi maça gitseler, takımın yüzünü ağartan bir iki gol kurtarırdı. Omuzlarına almışlardı çocuklar kaç kez. Nesi vardı acaba? Neden böylesine üzgündü? Ne olmuştu? Arkadaşının yanında bir süre durdu. Arkadaşı, bu da kim gibilerden başını kaldırdı neden sonra, onu gördüğü hâlde ağzını açıp da tek kelime etmedi. Tekrar başını eğdi. Gözleri ıslaktı. Ağlamıştı mutlaka.

Erol, çekine çekine arkadaşına nesi olduğunu sordu.

"Yok bir şeyim," dedi Özcan.

"Hasta mısın?"

"Değilim."

"Kavga mı ettin?"

"Hayır."

"Hadi gel deniz kenarına inelim."

"Sen git," dedi Özcan.

"Sen de gel. Birlikte gidelim."

"Benim canım sıkılıyor."

"Gel gidelim. Biraz yüzeriz."

"Sen git."

"Annen mi kızar?"

"Hayır. Onun için değil. Ben artık çalışacağım. Annem öyle söyledi. Okulu bu yıl bırakacağım."

Erol şaştı kaldı:

"Artık okulu bırakacaksın ama?"

"....."

Arkadaşı sporda gösterdiği başarıyı okulda da gösteriyordu. Çalışkandı. Notları oldukça iyiydi. Neydi okula gide memesinin nedeni? Okullar açılınca hep birlikte gideceklerdi. Şaşırılmıştı. Bir süre baktı mavi ıslak gözlerine.

Oysa daha yüksek okullara gideceğini, mühendis olacağını her zaman söylerdi.

"Ne oldu söylesene," dedi Erol, yeniden.

Özcan tane tane:

"Çalışacağım," dedi, "anneme yardım edeceğim."

"Okulu neden bırakacaksın ama?"

"Babam artık bizi sevmiyor. Bizi bıraktı. Almanya'da kayboldu. Mektup bile yazmıyor. Orada başka bir kadın bulmuş. Annem öyle dedi."

“Onun için mi okula gidemeyeceksin?”

“Evet çalışacağım. Anneme yardım edeceğim.”

“Belki baban yine gelir. Mektup yazar.”

“Gelmez diyor annem.”

“.....”

Erol’un babası da Almanya’ya gidecekti. Acaba onun babası da oralarda kaybolur, başka kadınlar bulur, annesini unuttur, onları aklından çıkarır, ilgisini keser miydi? Arkadaşının babasını tanıyordu. O da tıpkı babası gibiydi. Parası olduğu zamanlar elleri dolu dolu gelirdi. Özcan, babasını akşamları eve gelirken mahallenin başında karşılar, varsa elindekileri alır, eve birlikte dönerlerdi. Oğlunu çok seviyordu. Omuzlarına çıkarırdı, okşardı. Babası da onun okumasını istiyordu. Büyük adam olacaktı, kendilerine bakacaktı yaşlılıklarında. Onları bırakmasını, unutmasını, Almanya’da başka kadınlarla kalmasını bir türlü aklı almıyordu. Ama arkadaşı anlatıyordu. Aylardan beri babası mektup yazmamış, para göndermemişti evine. Sersefil olmuşlardı. Kirayı verememişler, bakkala borçları birikmişti. Annesi iş arıyordu. Sonunda bu kötü haberi öğrenmişlerdi. Oysa babası Almanya’ya gitmeden önce, en kısa zamanda onları da yanına aldıracağını söylemişti. Acaba onun babası da Almanya’ya gidince kendilerini unuttur muydu? Babası hepsini seviyordu. Annesine, “Ben, çoluk çocuğum yoksulluktan kurtulsun, rahat yüzü görelim, üç beş kuruş biriktirelim, daha iyi yaşayalım diye gideceğim oraya,” derken

duymuştı. Almanya'ya giden birçok babalar, anneler geri gelmiyordu. Buradaki evleri yıkılıyordu. Babasını kaybedeceğine, Özcan gibi üzüleceğine böyle yoksul kalsınlar, babası hiçbir zaman Almanya'ya gitmesin daha iyi olurdu.

Ama babası Almanya'ya gitmezse bu durumdan kurtulmaları imkânsız görünüyordu. Birdenbire üzölmeye başladı. Annesine gidecek ve arkadaşının babasının başına gelenleri anlatacak, babasını Almanya'ya göndermemeye çalışacaktı. Gitmemeliydi babası. Kaybolmamalıydı. Onları bırakmamalıydı. Birdenbire aklına taş geldi. Daha olmazsa onu hemen satar, babasını Almanya'ya göndermezdi. Onu satınca çok parası olacaktı mademki, o zaman Özcan'a da yardım ederdi. Okula gönderirdi, annesini çalıştırmazdı. Elini Özcan'ın omzuna koydu:

"Üzölme," dedi, "üzölme artık. Sana yardım ederim. Okula beraber gideriz."

Arkadaşı mavi gözlerini dikti, güldü:

"Sen mi yardım edeceksin bana?" dedi.

"Ben ya."

"Yok canım, sahi mi?"

"Elbette sahi söylüyorum."

Özcan şaşkın şaşkın baktı ona:

"Bana nasıl yardım edeceksin?" diye sordu. Gözlerini ayırmıyordu, mavi gözlerinin içi soru doluydu.

"Edeceğim işte. Ne istersen alacağım sana."

"Peki ama nasıl alacaksın? Senin de benim gibi paran yok."

"Yakında benim çok param olacak. O zaman sana çok yardım edeceğim. Hiç üzülme. Yalnız bana inan."

"Çok paran mı olacak?"

"Evet. Çok param olacak."

Özcan daha çok şaştı. Üzüntüsünü falan unutmuştu o an. Yalnız, Erol'un nasıl çok parası olabileceğini öğrenmek istiyordu.

"İyi ama nasıl çok paran olacak?"

"Sonra anlatırım."

"Şimdi anlat."

"Sonra anlatırım dedim ya. Şimdi deniz kenarına gidelim."

"Nasıl çok paran olacağını anlatmadan gitmem. Sonra, "Haa anladım," dedi. "Zengin bir akraban vardı, o öldü ve paraları sana kaldı. Amcan, teyzen gibi."

"Öyle zengin akrabam yok. Hadi yürü denize."

"Anlatmazsan gitmem."

"Ama kimseye söylemeyeceksin."

"Söylemem."

"Söylersin."

"Söylemem işte."

"Söylersin," diye inanmamış inanmamış baktı arkadaşının yüzüne. Güven duygusunu bozacak bir hâl görmedi.

"Vallahi söylemem."

"Yemin et."

"Vallahi billahı söylemem."

"Anam babam ölsün ki söylemem, de. Yemin et."

"Anam babam ölsün ki söylemem."

Yine de arkadaşının yüzüne inanmasız baktı, bir ikiyüzlülük aradı.

"Sonra söylerim," dedi, karar değiştirerek.

"Şimdi söylesen ne olur?" diye yalvarırcasına konuştu arkadaşısı.

"Sonra söylerim," dedi.

"Şimdi söyle."

Ve Özcan'ın ısrarlarına dayanamayıp, deniz kenarında bulduğu değerli taş anlattı. Bakkalın karısının parmağındaki yüzükte de böyle ıslıl ıslıl bir taş vardı. Kendisinin bulduğu taş da ona benziyordu. Işığı görür görmez yansıyan renkleri bir masal heyecanıyla dinledi arkadaşısı.

Taşın sihirli ışıltılarını görür gibi oldu. Onu da kendisini de kurtaracak, Garibanlar Sokağı'nın tümüne yardım edecekti taşı sattığı zaman.

"Kadının parmağındaki yüzükte bulunan taş ben de görmüştüm," dedi Özcan.

"Sahiden gördün mü?"

"Gördüm ya. Değersiz bir şey olsa parmağına takmayaçağına göre..."

"Yaşadık desene."

"Ne zaman satacaksın taşı?"

"Yakında."

"Kandırmaları seni."

"Beni kimse kandıramaz."

"Satmaya beraber gidelim. Çok para olunca belki çalmaya kalkarlar. Ama ben yanında olursam..."

Arkadaşının sözünü kesti:

"Olur. Beraber gideriz. Şimdi denize yollanalım mı?"

"Gidelim ama taş nerede?"

"Sakladım."

"Nereye sakladın?"

Güldü:

"Kimsenin bulamayacağı bir yere," dedi.

"Çok iyi yapmışsın, bana gösterebilirsen..."

"Şimdi gösteremem."

"Neden?"

"Eve gidersem annem bir daha dışarıya bırakmaz."

"Yarın göster."

"Bakalım."

"Kimse çalmasın."

"Hiç kimse çalamaz. Öyle bir yere gizledim ki!"

Yürüdüler.

Hırsız suratlı çocuklar kendilerini göstermemeye çalışarak peşerindeydi.

Yoldan geri döndü:

"Denize sonra gideriz," dedi Özcan.

"Neden sonra gidermişiz?" diye sordu Erol.

"Sen merak etmiyor musun?"

"Neyi?"

"Taşın değerli olup olmadığını?"

"Ediyorum ama..."

"Nasıl anlayacağız değerli olup olmadığını kimseye göstermeden, sormadan? Sen değerli diyorsun ama bir kere de bakalım, anlayalım, boşuna umuda kapılmayalım. Daha iyi olmaz mı?"

Arkadaşının yüzüne şaşkınlıkla baktı. Ona neydi, taşın değerli olup olmamasından? Taş onundu. İster değerli olsun ister olmasın. Yoksa taş elinden mi almak istiyordu? Arkadaşının bakışlarını, gözlerini beğenmedi. Cin gibiydi. Cin gibi mavi gözlerinden, altları aşınmış ayakkabılarına, yamalı gömleğine kadar her tarafını ilk kez görüyormuşçasına şüpheyle süzdü.

Özcan gülümsedi, yüzü aydınlandı:

"Ne bakıyorsun öyle," dedi.

"Hiiiç."

"Taşını çalacağımı mı sandın, ha?"

"Hayır. Öyle bir şey düşünmedim."

"Bir tuhaf baktın da."

"Sana öyle gelmiş."

"Hani bakkalın karısının parmağındaki yüzükte benimki gibi bir taş var diyordun ya... Beraber gidip bakalım. Seninki değerli mi değersiz mi anlarız."

"....."

“Sen gidip kendininkiyle onunkini karşılaştırmadın değil mi?”

“Hayır.”

“İyi ya işte, gidip bakalım. İstersen yüzüğünü kaç a aldığı soralım kadına.”

“Bakalım kaç a aldığı söyler mi?”

“Bir yolunu bulur sorarsak kızmaz, söyler.”

Erol düşündü kaldı. Acaba denize gidecek yerde gidip kadının parmağındaki yüzüğe baksalar mıydı? Safinaz Hanım’a sorsalar, yüzüğü aldığı fiyatı söyler miydi? Ya şüphe lenirlerse? İkisini de kovarsa? “Benim parmağımdaki yüzük ten size ne?” derse. Belki hırsız sanırdı? Aslında geçimsizin biriydi. Belki de annelerine söylerdi? Bazen bir müşterinin burnunu, kaşını, gözünü beğenmez ya da onun beğendiği malı vermez, eksik tartar, paranın üstünü eksik verir, sonra da müşteri farkına varırsa kavga çıkarırdı. Nasıl bakacaklardı kadının parmaklarına, nasıl soracaklardı yüzüğünün fiyatını? Arkadaşı Özcan, gidip bakalım kadının parmağındaki yüzüğe diye tutturmuştu. Galiba arkadaşına taştan söz etmekle iyi yapmamıştı. Gidip birilerine söylerse?

Herkes duyardı değerli bir taş bulduğunu ve sonunda belki de elinden almaya kalkarlardı. Taşı sakladığı yeri bulmaya, işkence edip yerini öğrenmeye çalışırlardı, tıpkı filmlerdeki gibi. Ama arkadaş kimseye söylemeyeceğine yemin etmişti. Söylerse çarpılırdı. Ağzı burnu birer tarafa giderdi. En iyisi arkadaşını bu işe sokmamak, anlatmamak,

taşı göstermemek, sonra uygun bir zamanda gidip kadının parmağına bakmaktı. Kimseleri şüphelendirmesi doğru değildi.

"Şimdi denize gidelim, sonra kadının parmağına bakarız," dedi. "Hani öyle karar vermiştik ya. Değil mi?"

Arkadaşı olduğu yerde durdu, mavi gözlerini dikti:

"Merak ediyorum diyordun," dedi. "Belki Safinaz Hanım dükkândadır."

"Merak etmesine ediyorum ama şimdi Safinaz Hanım orada değildir."

"Ben orada olduğunu gördüm."

"Ne zaman gördün?"

"Gelirken."

"Sahi mi?"

"Elbette, sahi."

"Yok yok, denize gidelim. Hava çok sıcak. Terledim. Sonra bakarız."

Arkadaşı olduğu yerde durmakta devam etti, kımıldamadı:

"Hani bana yardım edecektin?"

"Edeceğim yine."

"Öyleyse bakalım kadının parmağına."

"Hayır denize gidelim."

Özcan daralmış gibi durdu, sesini çıkaramadı. Erol arkadaşının yüzüne araştırıcı gözlerle baktı. Şüpheyi çekecek bir durumu yoktu. İçli, duygulu, acınası bir davranışı vardı.

Bütün umudunu Erol'un taşına bağlayıvermişti anlaşılan. Ondan nasıl kurtulacaktı? Yardım etmesine edecekti ama... Gerçekten kadın oradaysa? Merak, Erol'un içini bir kurt gibi yiyordu zaten. Kadının yüzüğündeki taşı tekrar görmeli, kendi taşıyla karşılaştırmalıydı. Ya fazla hayal kurduysa, taşı değerli değilse? Benzemesine benziyordu ama... Kendi taşıyla Safinaz Hanım'inkini karşılaştırmalıydı. Özcan'a baktı, elinden kurtulamayacağını anladı. Nereye gitse Özcan da izleyecekti onu. Yardım edinceye kadar Özcan'ın elinden kurtulamayacaktı anlaşılan. Göstermese, üstelik darılacaktı. En iyi arkadaşlarından biriydi. Onu kırmak istemezdi.

"Peki gidelim ama ya kadın dükkânda yoksa?.."

"O zaman denize gideriz."

"Söz mü?"

"Söz."

"Yaşa sen."

Özcan, Erol'un boynuna sarıldı sevinçle. Yüzü güldü:

"Benden şüpheleniyor musun yoksa?" dedi.

"Yook. Şüplendiğimi de nereden çıkardın?"

"Ne bileyim. İstersen gitmeyelim."

"Hayır hayır gidelim."

"Bakarsın değerli bir şeydir. Satınca bana yardım edersin. Ben de okula giderim. Bana yardım edeceksin değil mi?"

"Söz verdim ya elbette edeceğim."

Bakkala doğru yürüdüler.

Erol, arkadaşının yüzüğün değerli olup olmadığını neden bu derece merak ettiğini bir türlü anlayamıyordu. Sattınca ona yardım edeceğini söylemişti işte. Taş onundu.

Onu bu dereceye kadar neden ilgilendiriyordu? Söz vermişti, taşı sattığı zaman eline geçecek paradan ona da yardım edecekti. Bir de nereye sakladığını soruyordu.

"Kimseye söyleme ama taş falan bulduğumu."

"Söyler miyim? Bakarsın, çalmaya kalkarlar."

"Kimse bulamaz."

"İyi bir yere mi sakladın bari?"

"Çok iyi yere sakladım. Az önce de söyledim ya."

"Ben de sahilde o kadar arama yaptım, yerlere baktım ama bir şey bulamadım."

"Bir gün sen de bulursun belki."

"Bende talih yok."

"Neden talih olmasın?"

"Baksana babam bırakıp gitti bizi."

"Ben varım ya. Düşünme."

"....."

Çocuklar uzun eşek oynuyorlardı gülüşerek. Her zamanki gibi altta kalanlar eziliyor, mızıkçılık yapıyorlardı. Bazıları da bir köşeye çekilmiş, resimli dergiler okuyorlardı.

İki arkadaş, yavaş yavaş mahallenin içlerine yürüdüler.

Kardeşi ortalıkta görünmüyordu. Ona tembih edecekti. Arkadaşı Orhan gelirse onu beklesindi. Orhan bugün gelmeliydi.

Ona anlatacaktı. Belki birlikte giderlerdi kuyumcuya. Taşı yalnız ona gösterebilirdi. Ona güveni sonsuzdu.

Bir baloncu geçti. Mavi, sarı, kırmızı, yeşil uzun, kısa yuvarlak, oval balonlarını uçura uçura, ardında bir yığın çocuk kalbini de birlikte sürükleyerek...

Bir çocuk balonunu kaçırdı. Balon uçtu göklere. Çocuk ağladı. Erol, çocuğa acıdı, parası olsaydı ağılatmayacak, ona başka balonlar alacaktı. Taş'ı sattığı zaman istediği kadar balon alıp çocuklara dağıtmaya karar verdi.

Bakkal köşedeydi. Kapının önünde bir iskemle atmış oturuyordu. Güneşleniyordu anlaşılın. Arada sırada ağzını açıyor, esniyor, sigara içiyor ve boş gözlerle çevreyi gözlüyordu. Birini bekler gibi bir hâli vardı.

"Nasıl gireceğiz içeriye?" diye sordu Erol.

"Dur bakalım, bir çaresini buluruz."

Erol'la arkadaşı Özcan, yavaş yavaş dükkânın önüne geldiler, geçer gibi yaparken içeriye baktılar. Konserve kutular, çuvallar, sandıklar... Kadın? Kadın ortalıkta görünmüyordu. Sanki anlaşmış gibi dükkânın önünde durakladılar. Sağa sola bakar gibi yaptılar, bir şey alacaklarmış da bir türlü karar verememiş gibi ikircikli davrandılar; dükkânın içini görmeye çalıştılar. Kimseler yoktu.

"Kadın yok içeride," dedi Erol.

"Ben gelirken vardı ama."

"Şimdi yok işte."

"Belki içeridedir."

“Ben iyice baktım.

“Birazcık bekleyelim.”

“Kadın yok. Hani denize gidecektik.”

“Gideriz. Belki kadın gelir.”

“Yürüyelim. Bakkal şüphelenmesin.”

“Yürüyelim.”

Yavaş yavaş az ileriye gittiler. Kocaman bir ağacın gölgesinde durdular. Bu durumda ne yapacaklarını, neye karar vereceklerini düşünmeye çalıştılar. Kadının neredeydi acaba? Yakın zamanda gelir miydi? Denize gitmeyip bekleseler miydi? Bekleseler bile kadının parmağındaki yüzüğü nasıl göreceklerdi?

“Birazcık bekleyelim, belki kadın gelir,” dedi Özcan.

“Peki biraz daha bekleyelim ama sonra denize gideceğiz değil mi?”

“Elbette gideceğiz.”

Yalnız hiçbir şeyin tadı çıkmıyordu. Denizin de, top oynamanın da, birdirbirin de...

Başkaları görmese belki çikolatalar bile o kadar tatlı olmazdı. Bir şeyi paylaşmak kadar güzel şey yoktu yeryüzünde.

Marsığa dönmüş iki çocuk, ellerindeki mayoları sallayarak denizden dönüyorlardı konuşa konuşa.

Erol onlara baktı, imrendi. Belki bir gün yüzmeyi öğreneirdi.

Bir öğrense taa ilerilere kadar açılacak, gemilerin direklerine çıkacak, Yavuz'la Ömer gibi taklalar atarak denize dalacak, numaralar yapacaktı.

"Bakkalın karısı belki de hiç gelmez," dedi Özcan'a.

"Biraz daha bekleyelim."

Erol sızlandı:

"Ben yandım sıcaktan. Sonra bakarız."

"Yüzmeyi öğrenemedin demek. Oysa çok kolay."

"Belki kolay ama ben öğrenemedim işte."

"Ben sana şipşak öğretirim."

İnanmasız baktı arkadaşının gözlerine:

"Sahiden öğretebilir misin?" diye sordu.

"Elbette öğretirim. Kaç kişiye öğrettim şimdiye kadar.

Salih'e sor istersen."

Direklerin tepesine çıkacaktı. Bir kırlangıç gibi atlayacaktı suya...

"Acaba ben çarçabuk öğrenebilir miyim dersin?"

"Elbette. Sen yeter ki iste. Ama birazcık daha bekleyelim. Belki kadın gelir."

"Bekleyelim," dedi Erol, sevinçli. Mademki arkadaşı ona yüzmeye öğretecekti, o hâlde bakkalın karısının bekleyebilirdi. Sonra aralarında denize, kıyıya, güneşe, sıcağa, yüzmeye dair konuştular. Ama arkadaşı çoğunlukla sözü getirip taşu bağıyor, taşu görmek istiyor, nerede bulunduğunu, nerede sakladığını öğrenmeye çalışıyordu kurnazlıkla.

Erol, başından geçenleri en ince ayrıntısına kadar bir bir anlatıyordu. Taşı nerede, nasıl bulduğunu, nasıl sevinip heyecanlandığını... İçi güneşler, yıldızlar dolu renklerinden söz açıyordu ama iş nerede sakladığına gelince susuyordu, söylemiyordu. Arkadaşının mavi gözlerinde bir kurnazlık, bir sırrı paylaşamamaktan, değerli bir şeye sahip olamamaktan duyduğu üzüntü elle tutulur gibi görünüyordu. Taşın ışıltısı onun yüreğini yakıyordu galiba.

"Niçin taşı göstermiyorsun bana?"

"Anlattım ya sebebini. Annem evde. Bir gün gösteririm."

"Bana numara yapıyorsun. Benden neden saklıyorsun, arkadaş değil miyiz?"

Erol çaresiz kalıyordu:

"Arkadaşız."

"İyi ya öyleyse, ben kimseye söylemem."

"Söyemezsin, biliyorum ama onu sakladım şimdilik. Zamanı gelince görürsün."

"Evde mi sakladığın yer?"

"Evde."

"Odaların birinde mi?"

"Hayır."

"Öyleyse bahçede."

Arkadaşının gözlerindeki şeytanca ifadeyi elle tutulurcasına yakaladı.

"Öyleyse biri bulabilir."

“Kimse bulamaz.”

“lyice sakladın mı?”

“Saklamaz olur muyum!”

Aklına gelenleri söylemedi. Yüzme öğretecekti ona. Hele bir öğrensin, kulaçlarıyla suyu kendine çeksin, istediği yere gitsin, sonrası kolaydı.

Özcan, Erol taşı göstermediği için darılıyor, gitmeye kalıyor, sonra yine sokuluyor, taşın nerede olduğunu öğrenmek için ağzını arıyordu. Ama kimseye söylemeyecekti. Orhan da nerede kalmıştı? Bu işe bir çare bulurdu herhâlde. Her şeyini her sırrını yalnız ona anlatırdı. Erol şüpheleniyordu. Keşke ona açılmasaydı. Anlatmasaydı. Keşke... Kimseye, hiç kimseye...

“Nerede kaldı şu kadın da...”

Bakkal, kapının önünde oturup duruyor, boş gözlerle çevresine bakıyordu.

“Birazcık daha bekleyelim, birazcık.”

“Tanrım şu kadın nerede kaldı? Bir an önce gelse,” diye yalvarıyordu. Bekleye bekleye akşam olacak, denize giremeyecekti.

Arkadaşı susuyor, bir şeyler düşünüyor, kuruyor, arada bir sokaktan geçen kedilere, köpeklere taş atıyor, onları kovalıyordu. Hayvanlara acımayan insanlara acır mıydı? Bazen daldaki kuşları dinliyor, onların ökseyle ya da kapanla nasıl yakalanacağını anlatıyordu.

“Hayvanlara eziyet etmek günah değil mi?”

Arkadaşı sözü değiştirmek için sordu:

"Acaba orasını bir iyice arasak senin taşından bir tane daha bulabilir miyiz?"

Erol şaşırdı:

"Bilmem, ben baktım ama..." dedi.

"İstersen bir gidip bakalım, ha? Kadını sonra bekleriz. Belki gelmez."

"Başka yoktu. Ben baktım. Bulamadım."

"İyice aradın mı?"

"Aradım."

"Belki görememişsindir. Bir daha arayalım hadi. İkimiz birlikte ararsak belki bir tane daha buluruz."

Yürüdü.

"Nereye?" diye sordu, Erol.

"Deniz kenarına."

Erol kurnaz kurnaz güldü:

"Hani biraz daha beklesek diyordun ya. Sonra gideriz. Kadın belki gelir."

Arkadaşı yeniden somurttu:

"Deminden beri deniz kenarına gidelim diyordun ya. Neden fikir değiştirdin?" diye sordu.

"Belki kadın gelir."

Özcan'ın yüzü iyice asıldı.

"Neden somurttu? Belki gelir. Biraz daha bekleyelim."

Özcan, Erol'u kandırmak istercesine, kadife gibi yumuşak bir sesle:

"Hadi gidelim," dedi. "Deniz Şimdi sımsıctır. Serinleriz. Ben terledim."

"Ben de terledim ama o kadar bekledik. Biraz daha bekleyelim."

"Hani bana yűzme ğret, diyordun."

"İstiyorum ama..."

"yleyse hemen gidelim." Erol diretti:

"Hayır gitmeyelim. Biraz daha bekleyelim, sonra."

"Peki bekleyelim. Bana taşı bulduğun yeri göstereceksin ama. Bir kere de ben arayayım. Belki bir tane daha bulurum."

"yleyse hemen gidelim. Taşı nerede bulduğumu göstereyim."

"Gstereceğine yemin et."

"Ediyorum."

"yle deėil. Anamın babamın lűsűnű öpeyim de."

"Anamın babamın lűsűnű öpeyim ki gösteririm."

"Taşı bulduğun yeri?"

zcan'ın gözleri parladı mavi mavi:

"Bir tane de ben bulursam satarım. O zaman istediğim okula giderim. İstediğimi alırım," dedi, daldı bir sűre. "Acaba bulabilir miyim o değerli taŐtan? Bir tanecik daha bulunur mu?" diye mırıldanır gibi, dua eder gibi sormuŐtu.

"Belki bulursun ama ben taŐımı satınca sana istediklerini alacaėım. Ŭzűlme. Bulamazsan bile boŐ ver."

Arkadaşı minnetle baktı, "Teşekkür ederim."

Sevinçle bakıyordu arkadaşı Erol'a, neredeyse boynuna sarılacaktı, o sırada bakkalın karısı sokağın başında göründü. Göbeğini sallaya sallaya geliyordu.

"Kadın geliyor."

"Yaşasın."

"Ben sana bekleyelim demedim mi?"

"Asıl ben sana dedim."

Oturdukları yerden kalktılar. Kadına doru yürüdüler. Gözleri, boğum boğum parmaklarındaydı. Ama kadın şişman hâlinden umut edilmeyen bir tarzda, çevik hareketlerle yürüyordu. Dükkâna çabucak yaklaştı, kocasına çocukların duyamadıkları bir şeyler söyledi ve içeriye girdi.

"Tüh, göremedik," dedi arkadaşı. "Kaçtırdık."

"Peki şimdi ne yapacağız?"

"Bilmem."

Bakkal da karısının ardından dükkâna girmişti. Coşkulu coşkulu konuşuyorlardı. Bakkalın da, Safinaz Hanım'ın da bir dertleri vardı anlaşılın.

"Sende para var mı?" diye sordu Özcan.

"Yok. Ne yapacaksın parayı? Dükkâna mı gireceksin?"

Arkadaşı bilgiç bilgiç gülümsedi:

"Dükkâna girip bir şeyler alma bahanesiyle kadının parmağındaki yüzüğe bakarız. Oldu mu? Aklın kesti mi ne yapacağımızı?"

"Ne alacağız?"

“Mesela iki tane karamela alırız.”

“Bu iş için on kuruş yeter.”

“Evet on kuruş yeter.”

“Bende on kuruş var.”

“Yürü öyleyse.”

Yavaş yavaş dükkâna yaklaştılar, sonra girdiler. Bakkalla karısının konuşmaları bitmişti anlaşılan. Meselelerini çözümlemiş olacaklardı, suskundular. Safinaz Hanım, tezgâhın arkasındaki her zamanki yerine oturmuştu. Bakkal ayaktaydı. Onları daha kapıda karşılayıp ne istediklerini sordu.

“İki karamela,” dedi Erol.

Kadın yerinden kıınıldamadı. Oysa karamela kavanozları onun yanındaydı. Elleri gözüküyordu, tezgâhın altındaydı. Birdenbire bir şeyler anlatmaya başlamıştı, öfkeli kelimelerle. Birini çekiştiriyordu anlaşılan. Az önceki suskunlukları aldaticıydı demek ki. Meseleleri çözümlenmemişti. Bakkal karşılık vermiyordu. Çocuklardan parayı alıp kasaya attı ve onlara, tezgâhın üzerindeki kocaman kavanozların birinden iki tane karamela alıp verdi.

Safinaz Hanım'ın parmağındaki yüzüğü yine görememişlerdi.

“Ne yapacağız şimdi?” diye sordu Erol, arkadaşına şaşkınlıkla baktı. “Başka para da yok...”

“Dur biraz,” dedi arkadaşı, cin gibi gözlerle çevreye baktı. Sonra kadının yanına doğru gitti, kadının ellerini

görmeye çalışıyordu. Kadın susmuştu. Çocuğun ne aradığına bakıyordu. Şaşırmıştı. Ne istiyor bunlar, dercesine kocasına döndü.

“Ne arıyorsun orada? Başka bir şey mi istiyorsun?” diye bakkal Özcan’ın karşısına dikildi.

“Şuraya bakıyordum.”

Özcan birdenbire ne söyleyeceğini şaşırmıştı, bakkalı tepesinde görünce.

“Söylesene ne istiyorsun?”

“Şu top kaçaya diye soracaktım,” dedi Erol. Aniden aklına geleni söylemişti. Gözünün önünde, tavandan aşağıya sarkıtılmış filenin içindeki en büyük topu işaret etti.

“O top beş lira.” Özcan, küçümser gibi baktı:

“Sadece beş lira mı?” dedi. Bir yandan da kadının kollarını gözlüyordu. Ah, bir görebilseydi parmaklarını, parmaklarındaki değerli yüzüğü. Kadın da bir türlü elini tezgâhın üzerine koymuyordu işte.

“Eee, topu alacak mısın bakalım?” diye sordu bakkal.

“Alacaktım ama pahalıymış.”

“Pahalı ya.”

Bakkalın sesi öfkeliydi.

“Şu kaçaya?”

Daha küçük bir topu gösterdi Erol.

Bakkal öfkeli:

“Paraları göreyim, sizin o topu alıp almayacağınıza inayım, o zaman fiyatını söylerim,” dedi.

İki çocuk birbirlerinin yüzüne baktılar. Ne söyleyeceklerini şaşırdılar.

Şimdi ne yapacaklardı, biraz daha dükkânda kalabilmek için?

"Sen topun fiyatını söyle bir kere," dedi Erol.

"Üç buçuk lira."

"Çok pahalı. Çarşıda bunun gibi topları iki liraya veriyorlar."

"Siz oradan alın."

"Biraz daha küçüğünü alalım," dedi Özcan. "Ne yapacaksın o kadar kocaman topu?"

Bakkal topların en küçüğünü gösterdi:

"Yüz kuruş," dedi. "Ama siz alamayacaksınız. Haydi yallah bakalım. Paranız olduğu zaman gelirsiniz. Beni daha fazla meşgul etmeyin."

"Annem dedi ki..."

Bakkal öfkeyle homurdandı:

"Annen, gidin de bakkalı meşgul edin, işinden alıkoyun mu dedi? Hadi yallah."

"Ama bir dakika."

"Daha konuşuyor!.."

İkisinin de gözleri kadındaydı yapış yapış. Yüzüğü görememişlerdi işte.

Çaresiz, dükkândan dışarıya çıktılar. Kapının önünde kalakaldılar. Başka paraları yoktu ki. Bir bahane uydurup içeriye girebilmeleri için mutlaka az çok paraya ihtiyaçları vardı.

Ancak o zaman kadının parmağındaki yüzüğü görebilirlerdi.

"Ne yapacağız şimdi?"

"Yapacak bir şey yok. İlk para bulalım."

"Bulalım ama nereden?"

"Annem bana para vermez bugün."

"Bana da vermez."

"Ablam işten gelseydi ondan alırdım ama," dedi Erol.

"Ablan ne zaman gelir?"

"Akşama."

"O zamana kadar çok var. Hem niçin bu kadar bakkalın karısının parmağındaki yüzüğü görmeye çalışıyoruz? Sen göster bana taşını, bir kere de kuyumcuya götürelim, değerli mi değersiz mi hemen anlarız. Ben bile anlarım."

"Nasıl anlarsın?" diye sordu Erol.

"Vaktiyle annemin böyle çok değerli bir taşı, çok değerli bir yüzüğü vardı, sonra sattılar. Ben o zaman gördüm. Ona benziyorsa elbette değerlidir."

"Benim taşım değerli."

"Nereden anladın? Ya yanıldıysan?"

"Yanılmadım işte. Işıl ışıl, renk yansıyor ışığı görünce. Pırıl pırıl, ışıltıları insanın avcunun içinde durmuyor, hemen sağa sola kaçıyor. Sonra Safinaz Hanım'ın parmağındaki yüzükte de benim taşıma benzeyen bir tane olduğunu söylemiştim sana. Değeri için daha ne düşüneyim."

"Haklısın. Olabilir. Bir görseydim şu taşı..."

“.....”

“Peki ne zaman göstereceksin bana şu taşını?” dedi arkadaşı, sıkıntılı.

“Gösteririm elbette. Kimsenin evde olmadığı bir zamanda... Hadi şimdi denize gidelim. Sonra annem beni bir şey almak için gönderirse o zaman Safinaz Hanım'ın parmaklarına yine bakarım, sana söylerim.”

“Söyleyeceksin ama değil mi?”

“Söylerim dedim mi söylerim.”

“Hani bana taşı nerede bulduğunu gösterecektin?”

“İlkin deniz kenarına gitmemiz gerekiyor.”

“Gidelim.”

Hızlı hızlı yürüdüler sahile doğru.

Güneş tepelerindeydi, kızgındı. Sokaklardaki, caddelerdeki ağaçlarda tek yaprak bile kıvıldamıyordu. Rüzgârın kaldırdığı tozlardan, yaprakların yeşillikleri kirlenmişti.

“Kimseye söylememi neden istemiyor acaba?” diye içinden geçirdi Erol. Şüpheleri haklı mıydı? Arkadaşına baktı. Hâlinde kötü bir şey sezilmiyordu. Belki de söyledikleri doğrudu. Değerli taşını elinden alırlar, çalalardı. Ama taşını sakladığı yeri kimse bilmiyordu ki.

“Bir tane daha taş bulursam o zaman yaşadık işte,” dedi arkadaşı. “O zaman yaşadık işte,” diye sözünü tekrarladı.

“Ya başka biri bulmuşsa?”

Korkuyla sordu:

“Bulmuş mudur acaba?”

“Kim bilir! Belki de bulmuştur.”

“Hadi koşalım.”

Hızlandılar.

“Keşke bakkalı bekleyeceğimize daha erken buraya gelseydik.”

“Ben o kadar söyledim ama.”

“Acaba bir tane daha bulabilir miyiz?”

“Belki.”

“Ah, Allah’ım bir tane de bana buldur.”

Arkadaşı şüphe kurdunu içine sokmuştu. O taşı bulduğu yerde başka taşlar da var mıydı? Belki de vardı. Gözüne çarpmamıştı ama bir iyice araması gerekiyordu. Kimse bulmadıysa...

Hırsız suratlı çocuklar peşlerindeydi. Adım adım izliyorlardı onları.

Deniz pırlı pırlı önlere. Biri yüzüp duruyordu. Küçük dalgalar insanı denizin serinliğine, tuzuna, kokusuna çağırır gibiydi.

“İlkin denize girelim, sonra ararız.”

“İlkin arayalım, sonra denize gireriz.”

“Hani bana yüzmeyi öğretecektin?”

“Öğretirim. Önce sen bana taşı bulduğun yeri göster. Arayalım. Kimse bulmadan, anlıyor musun? Ne zaman olsa denize girilir ve yüzme öğrenilir; ama taş...”

Arkadaşının yüzüne inatla baktı:

"Hayır," dedi, "ilkin sen bana yüzmeyi öğret sonra ben sana taşı bulduğum yeri göstereyim."

"Kalleş."

"Kalleş sensin. Neden kalleş oluyormuşum?" Kızgın kızgın baktı arkadaşına. "Taşın yerini göstermeyince kalleş oluyoruz değil mi?" dedi.

Arkadaşı çaresizlikle yüzünü buruşturdu:

"Peki, gel öğretelim," dedi. "Ama sen de bana taşı bulduğun yeri göstereceksin."

"Göstereceğim."

Sabırsız hareketlerle soyundular. Elbiselerini bir taşın üstüne koydular yan yana. Denize birlikte girdiler.

Su ılıktı. Güneş yakıyordu.

"Bak bak," dedi Erol.

İki çocuk su atarak, birbirlerini kaçırmaya çalışıyorlardı, gülüşerek, bağıarak. Sonunda bir tanesi kaçtı, diğeri ardından kovaladı. Yakalayamayınca tekrar denize döndü.

"Şimdi yüzmeyi öğret bakalım bana."

"Suyun üstüne şöyle yat. Sonra gözlerini aç. Kollarını kurbağalar gibi hareket ettir. Kollarını aç kapa, kollarını kaparken suyu kendine çek. Başını kaldır, soluk al. Anladın mı? Dediklerimi yaparsan yüzmeyi çarçabuk öğrenirsin."

"Böyle mi?"

Erol, derin bir soluk alıp suya yatıp çırpındı ama hemen-
cecik ayağı kalkmaya çalıştı.

"Öyle değil. Sudan ürkmeyeceksin."

"Galiba ben yüzmeyi öğrenemeyeceğim."

"Öğreneceksin. Hadi. Tekrarla, dediklerimi yap."

Özcan, Erol'a söylediklerini aynen yapıyor, onun önünde yüzüyor, yaptıklarını ona gösteriyor, tekrar tekrar anlatıyor, kendisini taklit etmesini istiyordu.

"Bak bak, gördün mü yüzmeyi öğreniyorsun işte," dedi Özcan.

"Oluyor mu? İnanmayarak baktı arkadaşına."

"Elbette..."

"Sizin gibi ne zaman yüzebilirim?"

"Yavaş yavaş öğreneceksin, alışacaksın. Kendine güven duydukça başarısın. Gördün ya korkulacak bir şey yok. Su seni üstünde tutar. Sonra beraber yüzeriz. Bir günde her şeyi öğrenmek mümkün değil. Hadi şimdi taşın bulunduğu yeri göster bakalım."

"Burası işte."

Özcan şaşmış göründü. Arkadaşının yüzüne araştırmacı gözlerle, inanmamış olarak baktı; sonra da taşlara, kumlara, çakıllara, denize... "Yemin et."

"Sözüme güvenmiyor musun?"

Erol, darılmış gibi baktı arkadaşına.

"Demek burada buldun taşı?"

"Burada buldum."

Hırsız suratlı çocuklar az ileride, kayanın ardındaydılar. Onların konuşmalarını dinliyorlardı. Yüzleri gülüyordu.

Özcan, inanmamış gözlerle çevresini araştırdı. Kayaları, pislikleri, kumları, toprakları, taşları gözden geçirdi. Sonra bakışlarını Erol'a çevirdi. Güvensiz gözlerle süzdü Erol'u. Esrarengiz cennet gibi adalarla karşılaşacağıım diye hayal denizlerine açılıp, birdenbire bildiği, tanıdığı, hiçbir özelliği olmayan yerlerle karşılaşan bir kaptana benzemişti. "Acaba yanlış yere mi geldim, yoksa beni karşımdakiler aldatıyorlar mı?" diye aklından şüpheli sorular geçirdiği belli oluyordu hem de elle tutulurcasına.

"Demek burası ha!.. Beni kandırmıyorsun ya?"

"Ben yalan söyler miyim?"

"Söyemezsin ama..."

"Vallahi burası," diye gücenik bir sesli konuştu Erol.

"Peki nerede buldun taşı?"

"Şurada."

"İyi hatırlıyorsun ya?"

"Neden hatırlamayayım?"

Özcan, Erol'un gösterdiği yeri, kocaman kayanın dibini dikkatle araştırmaya başladı gözleriyle. İstanbul'un yanan, yıkılan, yıkılıp yeniden yapılan evlerinden, apartmanlarından, hanlarından çıkan topraklarla, çerler, çöpler gizli ya da açık buralara döküldüğüne ve zaman zaman değerli şeyler bulunduğuna göre o da talihini denerdi.

"Sen ara istersen."

"Birlikte arayalım. Bulursam okula gideceğim. Anneme bakacağım."

Özcan'a baktı kaldı Erol. Belki bulurdu gerçekten. Bulur muydu acaba? Taşı bulduğu yeri gerçekte göstermemişti. Kimsenin kendisi gibi bir taşı olmasını istemiyordu. Bisikletleri, topları, yemişleri o alıp vermeliydi herkese, onun dediği olmalıydı.

"İster misin o değerli taştan burada da bir tane bulunsun?"

Erol da aramaya başladı büyük bir dikkatle. Sonra gülümsedi kendi kendine. Taşı bulduğu yer burası değildi ki. Gülümsedi. Dünyayı altüst etse bir tane daha bulamazdı. Oysa arkadaşları Özcan, yavaş yavaş kumları, çakılları, çivileri, cam parçalarını, kâğıt parçalarını elden geçiriyor, dikkatle araştırıyor, Erol'un anlattığı gibi güzel, ışığı görünce insanın elini, bulunduğu yeri renklere boğan, insanı zenginleştiren, her arzu ettiğini aldırان taşı araştırıyordu. Bisiklet alacaktı, top, top ayakkabısı, forma, ne isterse... Annesine de yardım edecekti. Ağılatmayacaktı onu. Meraklı, tutkulu, sabırlı hareketlerle eline geçirdiği, avuçlarına, parmaklarına takılan camları, cama benzeyen şeyleri alıyor, büyük bir umutla güneşe tutuyor, sonra denize atıyordu büyük bir öfkeyle...

"Bir şey mi arıyorsunuz?" diye sordu bir çocuk.

"Yooo."

"Çok dikkatle bakıyorsunuz da."

"Yok canım."

Çocuk kahverengi gözlerini dikti. Onların araştırmasına bakmaya başladı.

"Senin başka işin mi yok," dedi Özcan öfkeyle, kafa tu-tarcasına.

"Yok."

Çocuğu bir başka arkadaşı çağırmasaydı, mutlaka kav-ga çıkardı. Belki de sonuna kadar yaptıklarını izlerdi.

"Oh, sen neden araştırmıyorsun?"

"Araştıracam ama bulacağımdan emin değilim."

"Bak sen yine de, belki buluruz."

"Bakıyorum da."

"Ne biçim bakmak o?"

"....."

"Hadi araştıralım ne olursun?"

"Ben denize gireceğim."

"Ne istersen onu yap."

Özcan, başkalarının dikkatini çekmemeye çalışarak ara-ştırmasını sürdürdü. Zaman zaman dudaklarındaki kıpırtı-lardan dua ettiği anlaşılıyordu. Âdeta buldukları yeri eli-yordu. Denizi çok sevdiği hâlde, kızgın güneşin yakıp tu-tuşturmasına rağmen denize bir daha girmedi.

Yavaş yavaş Adalar denizinin mavisini, güneşin kızgın sa-rısını emdi, mavilikler karanlığa dönüşmeye başladı. Nere-deyse akşam olacaktı. Sahildeki ilk ışıklar gazinoları renk renk yıldızlamaya başlamıştı bile. Arada bir de güneş yan-sıyarak camları parlatıyordu. Sonra kıyıya demirlemiş ge-

miler, motorlar, kıyıya bağlanmış sandallarda ışıklar yanacak ve sahil bir bayram yerine dönecekti; kıyıya hava almaya çıkmış insanlarda da bir başka aydınlanma, neşelenme olacaktı. Annesi geldi aklına...

Orhan... Belki o da aramıştı. Zaman ne kadar da çabuk geçiyordu.

"Haydi gidelim," dedi Erol.

"Biraz daha kalalım. Şuraya bakmadım."

"Geç kaldım. Sonra araştırırsın. Annem döver. Yok bir şey işte. İstedığın kadar ara ama beni dinlemedin. Hem benimkini satınca bütün bir mahalleye yeter de artar bile... Sonra arkadaşım gelecekti. Belki gelmiştir de. Gidelim."

"Şuraya da bakalım."

"Akşam oldu ama, babam döver beni."

Arkadaşı yalvarıyordu:

"Şuraya da bakayım. Söz, gideceğiz. Bulayım bulmayayım..."

"Sabahleyin ararsın."

"Sabahleyin erkenden geleceğim. Ya o zamana kadar başkası bulursa?"

"O kadar aradın bak, yok işte. Ben de aramıştım zaten."

Özcan'ı, zar zor geriye dönmeye razı etti. Arkadaşı eve dönmeye karar verdi ama gözleri, akli kıyıda kaldı. Eve doğru giderken bile dönüp dönüp arkasına baktı ama yine de hırsız suratlı çocukların kokusunu alamadı.

"Belki başka taş yoktur."

"Belki. Ben iyice araştırdım. Sen de baktın."

"Yarın da bakacağım ben. Belki bulurum."

"Bak, ara sen."

"Bir bulsam, ah bir bulsam!.."

"....."

"Bulamazsam bile bana yardım edeceksin değil mi? Bak ben de sana yüzme öğrettim. Ne zaman taşını bana göstereceksin, ha?"

Yüzünü buruşturarak arkadaşına baktı:

"Ne kadar çok sordun," dedi. "Kaç kez anlatacağım sana? İnsanı sıkıyorsun. Yardım edeceğim dedim, sözümü tutacağım. Taşımı görmen şart mı?"

"Kızma canım," dedi arkadaşı, alttan aldı. "Göstereceğim demiştin de."

"Gösteririm."

"Söz mü?"

Mahalleye döndüğünde yine kardeşiyle karşılaştı. Kardeşi yolunu kesti. Daha uzaktan:

"Annem seni görünce kemiklerini kıracak," dedi sevinçli bir haber verirmişçesine, neşeyle. "Bugün kaç defa seni arattı."

"Çok kızdı demek?"

"Kızdı da söz mü?"

"Sen ne dedin anneme?"

"Bulamadığımı söyledim."

"Keşke kıyıya gelip haber verseydin."

“Geldim ama sizi bulamadım.”

“Yalancı sen de...”

“Valla aradım.”

Erol korktu. Şimdi annesi öfkeliydi. O kadar da erken dönmek istemişti. Şu Özcan da hiç sözden falan anlamıyordu. Taş bulduğunu nereden de ona anlatmıştı? Peşinden ayrıldığı yoktu. Keşke taşı bulduğu yeri gösterseydi de, bir tane de o bulsa ve peşinden ayrılırdı. Ne yapacaktı şimdi, annesine ne diyecekti? Arkadaşına döndü:

“Şimdi ben eve gidiyorum,” dedi. “Hep senin yüzünden oldu. Gördün mü bak annem ne kadar kızmış. Ne diyeceğim anneme ben?” Sesi öfkeliydi.

“Neden benim yüzünden olsun? Denize gidelim diye tutturun sen değil miydin?”

Arkadaşına karşılık vermedi. Koşarak eve yollandı. İçki korku doluydu. Kardeşinin bile ardından gelip gelmediğine bakmadı. Şimdi ona annesi nerede olduğunu soracak, onu azarlayacak, belki dövecekti.

Bir daha hiçbir sırrını kimseye söylememeye karar verdi.

Annesi dövmedi. Sadece azarladı ve babası gelmeden ekmek alması için fırına gönderdi. Çabucak dönmesini, yumuşak ekmek almasını tembihledi her zamanki gibi.

Bugünün hesabını sonra soracaktı. Babasına söyleyecek ve diğer çocuklar gibi çalışmasını, hayta gibi sokaklarda dolaşmamasını, bir zanaat öğrenmesini isteyecekti.

Okul tatil diye sokaklarda, deniz kenarlarında sürmesi doğru olmazdı. Onun gibi, onun yaşında çocuklar çalışıp ailelerine yardımcı oluyorlardı. Çalışan, çıraklık yapan, sokaklarda öteberi satan çocukların canı can değil miydi? Evlerine yük olmuyorlardı hiç olmazsa. Ekmeğın kilosı, her şey gittikçe pahalaniyordu. Bir boğaz bir boğazdı ve üstelik nereye kayboldu diye yürek heyecanı çekmez, oğlunun sabahtan akşama kadar nerede olduğunu bilirdi.

Annesinin elinden bir an önce kurtulmak için parayı alır almaz koştu. Annesi, arkasından kapı önüne çıkmış bağırıyordu:

“Yamuk yumuk, bayat, hamur ekmek alma sakın.”

“Peki anne.”

Demek onu çırak vereceklerdi bir yerlere. Annesi tatil yapmasına razı değildi. Diğer çocuklar gibi o da sabahın köründen geç vakitlere kadar dükkânlarda çalışacak, belki de Necmi gibi, ustasından her gün dayak yiyecek, her tarafı çürükler içinde kalacaktı. Orhan gibi esir hayatı yaşayacaktı ha! Acaba gelmiş miydi? Gelmemişse yarın ya da öbür gün gidip onu arayacaktı. Kurtaracaktı arkadaşını. Gülümsedi kendi kendine. Onun taşı vardı; bir sattı mı, annesi o zaman hiçbir yere göndermezdi onu. Yakında binlerce liralari olacaktı. Uygun bir zamanda annesine söylemesi, taşı göstermesi iyi olur muydu acaba? Bu konuda düşünmeliydi.

Erol'dan ayrılır ayrılmaz, az ileride hırsız suratlı çocuklar Özcan'ın yolunu kestiler. Yola devam etmesini önlediler. Özcan hemen durdu. Olağanüstü bir durum olduğunu anlamıştı. Yan taraftan çekilip gitmek istedi. Hırsız suratlı çocukların sarışın olanı bırakmadı, göğüsledi. Bu kere çiğ mavi gözlüsünün tarafından yürüyüp gitmek istedi, yine bırakmadılar. Özcan'ın yüreği delice çarpmaya başladı. Kimdi bunlar, ne istiyorlardı? Niçin yolunu kesiyorlardı?

"Ne istiyorsunuz benden?" diye sorabildi.

Şimdiye kadar birçok kötü çocukla karşılaşmıştı ama hepsiyle de başa çıkmıştı. Oysa bunlar iki kişiydi. Kendisinden bir iki yaş da büyük ve iriceydiler. Her şeyi göze almış bir durumları vardı. Bir şeyler söylemiyorlardı ama hâllerinden, bakışlarından kötü düşünce sahibi oldukları belliydi. Kimseler görünmüyordu ortalıkta ama.

Özcan bağırursa, mahallenin çocuklarının hemen yetişeceğini ve kendisini kurtaracaklarını umuyordu; belki de bu kötü çocukları döverlerdi ama kendine yediremedi:

"Ne istiyosunuz benden?" diye tekrar sordu.

"Sen ne istediğimizi bilirsin," dedi sarışını.

"Nereden bileyim benden ne istediğinizi. Söyleyin de anlayalım. Yolumu kestiğinize göre önemli bir şey olmalı."

"Bilmiyor musun ne istediğimizi?"

"Bilmiyorum."

"Bizimle dalga geçiyor."

"Vallahi dalga geçtiğim falan yok."

"Sen bilirsin ama söylemek işine gelmiyor," dedi mavi gözlüsü.

"Ben hiçbir şey bilmiyorum. Çekilin yolumdan. Şimdi arkadaşlarımı çağırırsam sonra sizin için çok fena olur."

Mavi gözlüsü güldü kurnaz kurnaz:

"Çağırırsana," dedi, "çağır da gelsinler, seni elimizden kurtarsınlar bakalım. Aşağı mahalleden duyarlarsa..."

"....."

"Konuşmalarınızı dinledik," dedi sarışın çocuk. "Ne demek istediğimizi anladın değil mi?"

Gözlerini dikti, sözünün etkisini anlamak istedi.

"Kiminle konuştuğumu dinlediniz?"

"Erol'la."

"Ne olur dinlediyseniz? Hem neyi dinlediğinizi anlamadım? Açıklayın da ne demek istediğinizi anlayayım," dedi Özcan.

"Arkadaşın değerli bir taş buldu değil mi?"

"Eee, o taş bulduysa ne olacak?"

"Nerede bulmuş taşı?"

"Kıyıda."

"Çok para ettiği doğru mu?"

"Evet. Öyle söylüyor."

Sözün nereye varacağını merak ediyordu Özcan. İkisini de süzüyordu. Kaçıp gidebilir, ellerinden kurtulabilir ya da yoldan geçen birinin yardımını isteyebilirdi ama vazgeçti, durdu.

"Arkadaşın yalan söylemiyor değil mi?"

"Söyler mi hiç? O yalan söylemez," diyecekken vazgeçti, sustu.

"Sana yardım edeceğini söylüyor değil mi?"

"Evet."

"O sana yardım etmez."

"Etmez. İlk buna anası babası razı olmaz, sonra da biz..."

Özcan'ın yüzü birdenbire karardı. Okula gidemeycek miydi? İstedliğini alamayacak mıydı? Bütün umutları yeniden suya mı düşüyordu?

"Peki neden siz razı olmuyormuşsunuz?" diye sordu.

"Çünkü o taşı kıyıda biz düşürmüştük. Öyle değil mi?"

"Öyle," dedi arkadaşı. "Taşımızı kaybettik. Onu arıyoruz."

"Siz nerede buldunuz?"

"Sana ne."

"Niçin kendisine anlatmıyorsunuz?"

"İnkâr eder."

"Taş sizin mi gerçekten?"

"Bizim ya."

"Bu yüzden eve bile gidemiyoruz," dedi sarışın arkadaşı.

"Annemiz, babamız dövecek."

"O taşı biz düşürdük."

"Çok değerli bir taş diyor Erol."

"Çok değerli. Düşürdük işte."

“Peki Şimdi ne yapacaksınız?” diye sordu zcan.

“Biz ne yapacağımızı dűŐündük, sana anlatmaya karar verdik. Bize yardım edersin değil mi?” diye sordu mavi gözlüsü, acınası bir hâlde.

“Yapılacak bir Şeyse neden yardım etmeyeyim,” dedi zcan.

“Öyleyse bizimle gel de sana dűŐündüklerimizi anlatalım...”

zcan merak içinde onların ardından gitti.

Birlikte yürüdüler bir süre... zcan merakla anlattıklarını dinledi. Kandırıcı bir dille konuşuyorlardı. zcan ilkin karşı koydu. Tekliflerine olumsuz karşılıklar verdi ama sonunda: “Peki. Yaparım,” dedi. Mademki taş onlarındı; taşı sattıklarında ne isterse alacaklardı ve en önemlisi taşı görecekti. Ve mademki arkadaşı durmadan kendisini atlatıyor ve milyonlar ettiğini söylediği taşı göstermiyordu... Belki de bu çocukların söyledikleri gerçekten doğruydu. Erol, korkusundan taşı kimseye göstermek istemiyordu. Bir gören olursa ya da duyulursa sahibi ortaya çıkar ve taşını isterdi. Nitekim sahibi çıkmıştı işte.

“AnlaŐtık değil mi?” diye sordu mavi gözlüsü.

“AnlaŐtık.”

“Söz mü?”

“Söz.”

“Dediklerimizi yapacaksın değil mi?”

“Yapacağım.”

“Ağzından bir şey kaçırma sakın.”

“Kaçırır mıyım?”

“Bizi nerede bulacağını biliyorsun değil mi?”

Çocuklar yürüdüler.

Özcan olduğu yerde kalakaldı. Söyledikleri doğru muydu çocukların? Inandırıcı olmayan yalanları çoktu. Düşündükçe çocukların anlattıklarının çürük tarafları aklına geliyordu. Hâlleri de bir tuhaftı. Böylesine değerli bir şeyi düşürecek kimselere benzemiyorlardı. Romanlarda, hikâyelerde okuduğu serüvenlere dönüşmeye başlamıştı taş meselesi. Birdenbire korktu. Ölümcül, içinden çıkılmaz işler başına gelebilirdi.

“Vazgeçtim ben bu işten!” diye hırsız suratlı çocukların arkalarından koşmak istedi ama onlar çoktan çekip gitmişlerdi. Bir süre sağda solda gezindi. İçine sığmıyordu. Yaptıklarını kötü buldu:

“Durumu Erol’a anlatayım, ayağını denk alsın. Taşı iyi bir yere saklasın,” dedi kendi kendine. “Evet evet, en iyisi bu.”

Yürüdü. Acaba Erol anlatacaklarına inanacak mıydı? Ya şüphelenirse, yalan söylediğini, numara yaptığını sanırsa? Zaten işkilli bir çocuktü Erol. Şüphelendirmeye gelmezdi. En iyisi susmak, hırsız çocuklarla olan konuşmalarını anlatmamak, diğerleri yolunu keserlerse onları atlatmaktı.

Özcan geriye, Garibanlar Sokağı’na döndü ve Erolların kapısını gören bir yere oturdu. Arkadaşının evden çıkması-

nı beklemeye başladı. Ama arkadaşı içinden geçenleri yüzünden anlar diye korkuyordu. Taş gerçekten bahçedeysse...

Uygun bir zamanda bahçeye girip bakmalıydı. Belki bulurdu.

Birdenbire sokak kapısında göründü Erol ve Özcan'ın düşünce zinciri koptu. Yüreği delice çarpmaya başladı.

Oysa arkadaşı ona bakıp gülümsedi, acır gibi. Hiçbir şeyin farkında değildi anlaşılan. Keşke bu kadar üzerine düşer görünmeseydi. Gizlice izleseydi... Erol gülümseyince, "Oh!" dedi kendi kendine.

Erol'dan yana doğru yürüdü:

"Seni bekledim," dedi, "annen bir şey yapmadı ya?"

"Yapmadı ama azarladı. Babama söyleyecek. Beni bir yerlere çırak olarak verecekler..."

"Paran olursa, çırak falan vermezler. Sen zenginsin artık. Varlıklı insan çırak olur mu? Okur. Adam olur. Yalnız yoksullar, parası olmayanlar çıraklık yapar."

"Çırak olarak vermezler değil mi?" diye umutla sordu. Arkadaşının sorusuna olumlu karşılıklar vermesini, kendisini inandırmasını istiyordu. Bir yerlere çırak olmak korkusu içine işlemişti.

Garibanlar Sokağı'nda çalışan çocuklardan çok kötü hikâyeler dinlemişti; işyerlerine, orada çalışanlara, çalıştıranlara dair.

"Korkma," dedi, "seni çırak olarak bir yerlere vermezler. O taş olmasaydı belki..."

"Doğru. Taşım var benim."

"Nereye gidiyorsun şimdi?"

"Bakkala."

"Ne iyi."

"İyi ya. Belki Safinaz Hanım oradadır."

Yürüdüler ve birlikte girdiler bakkala.

"Safinaz Hanım burada," diye fısıldadı Özcan.

"Oh!"

Alacaklarını unuttular bir an. Kadının yanına sokuldular. Kadının yumuk yumuk eli tezgâhın üzerindeydi ve yüzüğü pırl pırlıdı. İçine ateş böcekleri düşmüş gibi ışıldıyordu. Hayranlıkla baktılar.

"Ne güzel," diye fısıldadı Özcan."

"Elbette güzel."

"Seninkine benziyor mu?"

"Benimki daha güzel, daha büyük."

"Sahi mi?"

"Elbette sahi."

"Yaşadık desene!"

"Yaşadık ya."

Arkadaşının gözleri ışıdı mavi mavi.

"Teyze bu yüzükteki cam değerli mi?"

İşıl ışıdı taş.

"İlkin o, cam değil taş."

Kadının kaşları çatıldı ve hemen ardından:

"Aaa, delinin zoruna bak," dedi. "Sana ne!"

"Çok merak ettik de. Arkadaşımla iddiaya tutuştuk. Ben sizin yüzüğünüzdeki taşın çok değerli olduğunu ve çok para ettiğini söyledim. O, 'Yok canım cam parçasıdır, sahtedir,' dedi."

Kadının kaşları tekrar açıldı:

"Pis," dedi Erol'a bakarak. "Ben hiç cam parçalarını parmağıma yüzük diye takar mıyım?"

"Yani çok değerli değil mi?"

"Elbette değerli."

"Çok para eder mi?"

"Etmez olur mu?"

Özcan, Erol'a döndü:

"Nasıl ben sana demedim mi," dedi. "İddiayı kazandım işte."

Kadının yüzüne, ıslıl ıslıl taşına hayranlıkla baktılar yeniden. Ekmekleri alıp çıktılar. Çıkar çıkmaz Özcan:

"Nasıl, senin taşına benziyor değil mi?" diye tekrar sordu.

"Aynı."

"Çok değerliymiş," dedi Özcan, sayıklar gibi. "Yaşadık desene. Ben bulmalıydım ki böyle bir taş..."

"Sakın yalan söylemiş olmasın?"

"Yok canım çok ciddiymi."

"Vay canına!"

"İyice baktın değil mi taş?"

"Bakmaz olur muyum? Tıpkısı."

"Aldanmış olmayasın?"

"Aldanmış olur muyum?"

Arkadaşının yüzü ışıdı iyice:

"Oh," dedi, "kurtulduk artık. Seni çıraklığa vermezler, ben de okula giderim. Gidebilirim değil mi?" Erol'un yüzüne korkuyla bakıyordu.

"Elbette okuyabileceksin."

"Seninki de çok para eder mi gerçekten?"

"Kadın öyle dedi ya."

"Bir de ben görseydim şunu. Ne olur göstersen."

"Kaç kez şimdi olmaz dedim sana."

"Haklısın," dedi Özcan.

Eve doğru yürüdüler.

Gecenin karanlıklarında yıldızlar ışıdayıp duruyorlardı sarı sıcak. Küçük güneşler gibi...

"Ya annen baban okumam için bana para vermene razı olmazlarsa?"

Hırsız suratlı çocukların söyledikleri bir burgu gibi oyuyordu içini. Korku, umutsuzluk doluydu sorusu. Erol'a ürpertilerle, acınası bakıyordu. Gözleri yine şüphe bulutlarıyla dolmuştu bir anda.

"Razı olurlar. Merak etme. Hadi şimdi eve git. Üzülme."

Özcan arkadaşlarına sarılıp yanaklarını öptü.

"Bir türlü inanamıyorum," dedi.

"İnan. Her şey düzelecek."

Kapıya kadar geldikten sonra Özcan geriye döndü. Yavaş yavaş uzaklaştı.

Özcan, birdenbire hırsız suratlı çocukları yanında gördü. Sokulmuşlardı. Yüzlerinde hilebazca gülümsemeler vardı. Taşın yerini öğrenip öğrenemediğini soruyorlardı. Bilmediğini söyledi. Öğrenememişti. Arkadaşı göstermek istemiyordu. Eğer gerçekten böyle bir taş olsaydı mutlaka gösterirdi. Erol atıyordu. Macera kitapları okuya okuya etkisinde kalmış ve böylesine olmayacak hikâyeler uydurmaya başlamıştı. O gün orada, Erol anlatınca, hırsız olacaktı. Bu kadar cömert, candan, kendisine iyilik yapmaya kalkan arkadaşına kötülük yapacak, taş çalacaktı. Çocuklara bütün bunları anlattı.

Çocuklar ya Özcan'ın semtine geldikleri için ya da yoldaki insanlardan ürktüklerinden fazla ısrar etmediler ve giderlerken:

"Siz görürsünüz bak," dediler.

"Hiçbir şey yapamazsınız," dedi Özcan. Nasılsa onlardan korkmuyordu artık.

"Yapar mıyız yapamaz mıyız görürsünüz."

"Ve çarçabuk yapamaz mıyız görürsünüz."

Özcan üzgün, evine gitti.

Erol eve, içi sınımsızca girdi. Annesine ekmekleri verdi.

"Seçip de alsana. Bu ekmekler hamur," diye annesi ekmekleri Erol'un elinden alırken söylendi.

"Seçtim de aldım anne."

“Bir daha dikkat et. Para veriyoruz. Bir ekmeğimiz var zaten. Bari o iyi olsun.”

“Ederim anne.”

“Ekmeğimiz yenecek gibi olsun bari.”

“Peki anne.”

Odaya geçtiler.

Erol’un içi sevinç doluydu. Kendininki bakkalın karısının parmağındaki yzkteki taş kadar değerliydi. Zengin olacaklardı. Aklı yatmıştı. Babası Almanya’ya gitmeyecek, orada kaybolmayacaktı. Özcan’ın babası gibi. Kendisi ırac olmayacak, annesi mantosuna kavuşacak, ablasına ayakkabı, kardeşine de istediği oyuncakları alacaktı. Kendisi zengin sayılırdı, zengin hem de çok zengin. Diğer yoksul aile çocukları gibi işyerlerinde ezilmeyecekti. Bundan böyle bütün günleri bayram günleri kadar neşeli olacaktı.

Yedinci Bölüm

Bütün gece rüyasında karanlıkları renklendiren, ışıldatan taşlar gördü. Mavilerin, sarıların, akların, yeşillerin, turuncuların arasında koşuyor koşuyor, bisikletlere, formalara kavuşuyor, yığınlarla armağanı arkadaşlarına dağıtıyordu. Sonra arkadaşları, tanımadığı adamlar, pırıl pırıl renkler, ışıklar uzaklaşıyordu kendisinden. Her şey durmadan kaçıyor, kaçıyordu. Sonra yine başka taşlar eline geçiyor, taşları kaybediyor, üzüyor, birdenbire nedenini anlayamadan buluyor, elinde, avucunda olduğunu görüyor, seviniyordu.

Sabahleyin gözünü açar açmaz kalktı, elini yüzünü yıkayıp yemek yedikten sonra annesinin durumuna baktı. Annesi dalgındı, ortalığı topluyordu, kızdırmaya gelmezdi. Akşam, babasına ortalıktan kaybolduğunu falan söylememişti. Unutmuştu, belki de önemsememişti. Sokağa gizlice çıkmaya kalksa hemen farkında olurdu. Nasıl kaçacaktı dışarıya? Bir yol bulması gerekiyordu. Bugün denize, kıyılara gidemeycekti galiba! Söylese... Annesi mutlaka onu bırak-

mak istemeyecekti ve bu sefer yaramazlığını belki de akşama babasına anlatacaktı. Dayak hazırdı o zaman. Arkadaşı içinı burgu gibi oyan bir kurt sokmuştu kafasına. Sokağa kaçmak, deniz kenarına gitmek ve taşın, varsa eşini bulmak, araştırmak istiyordu. Arkadaşının haklı olduğu yanlar vardı. Bir taş daha neden olmasındı? Keşke o zaman taşı bulduğu yeri bir iyice arasaydı. Allak bullak etseydi. Arkadaşı akıllıydı. İy ki bulduğu yeri göstermemişti. Belki de taş şimdi orada durup duruyordu. Hemen gidip araştırmalıydı. Vakit geçirmemeliydi. Ya başkaları bulursa?.. İy ama annesinin elinden kurtuluş yoktu ki. Dışarıya çıkacağını söylese mutlaka bırakmazdı, bıraksa bile nereye gideceğini sorardı. Birdenbire gözüne kardeşi takıldı, gülümsedi:

"Top oynayalım mı?" dedi ona.

"Oynayalım."

"Anneme söyle de sokağa çıkalım."

"Sen söyle."

"Sen söyle."

"Top oynamak istiyorsan sen söyle."

"Az önce söyledim, beni bırakmadı. Deniz kenarında çocuk boğulmuş. 'Bahçede oynayın,' diyor."

"Boğulmadı. Kurtardılar."

"Annem öyle diyor."

"Denize gitmeyeceğiz ki."

"Sen öyle dersin ama beni bırakıp yine denize gidersin." İnanmasız baktı ağabeyine.

"Gitmem. Beraber oynarız. Hadi söyle anneme."

"Yemin et."

"Yemin ediyorum."

"Ama yine beni bırakırsan..."

"Bırakmam. İstersen deniz kenarına beraber gidelim."

"Ben gitmem. Hem gidersen, seni de anneme söyle-
rim."

"Şaka yaptım sana."

Kardeşi annesinden yana bakınca tekrarladı:

"Vallahi şaka yaptım..."

Kardeşi sonunda ağabeyinin dediğini kabul etti, annesi-
ne, kapı önünde oynayacaklarını söyledi. Annesi ilkin razı
olmadı. Bu defa gürültü yapmaya, ortalığı allak bullak et-
meye başladılar. Kadın, onları kendisi kovaladı sokağa: "Bir
tarafa kaybolmayın," diye arkalarından bağırdı.

"Kaybolmayız. Kapı önünde oynayacağız."

"Denize filan gitmeyin, ha!"

"Gitmeyiz anne," dedi Özden.

"Gitmeyiz anne," dedi Erol.

"Bir gidin görürsünüz." Elini tokat yapmış, havada sallı-
yordu.

O sırada ablası çıktı kapıya. İşe gidiyordu.

"Abla para ver bakalım," diye yolunu kesti Özden.

"Fazla param yok," dedi ablası.

Kardeşi, ablasının önünden çekilmedi:

"Şeker alacağım ama abla."

"Hadi yirmi beşer kuruş vereyim."

"Elli olsun."

"Param olsa elli değil, yüz kuruş bile vereyim ama," dedi ablası, gülümseye çalıştı.

Özden sonunda razı oldu:

"Peki abla," dedi, "yirmi beş kuruş ver ama bugünlük. Sonra olunca vereceksin değil mi benim canım ablacığım?"

"Vermez miyim? Kavga etmeyin."

"Etmeyiz."

Ablası, çantasından çıkardığı parayı küçük kardeşinin eline tutuşturup, çabuk çabuk gitti.

Erol bu durumda ne yapacağını düşündü. Kardeşinden nasıl kurtulacaktı? Hemen deniz kenarına gitmek istiyordu. Ablası parayı ona verseydi kolaydı ama şimdi... Hep ona verirdi zaten. Kardeşine:

"Şeker alsana kendine bakkaldan," dedi.

"Paramı biriktireceğim. Hani top oynayacaktık?"

"Sonra oynarız. Niçin şeker almıyorsun?"

Kardeşi bakkala girer girmez kaçacaktı.

"Paramı biriktireceğim dedim ya sana."

'Benim param da senin olsun, ha! Hadi şeker al kendine."

Kardeşi işi anlar gibi oldu, yüzünü buruşturdu:

"Ya," dedi, "ben bakkala gidince sen kaçacaksın değil mi?"

"Kaçmayacağım."

"Öyleyse başka bir düşündüğün var!"

"Hiçbir düşündüğüm yok."

Kardeşi, bir süre inanmayarak baktı ona:

"Paranın hepsini bana neden vermek istiyorsun, ha?" dedi.

"Seni çok sevdiğim için, bol bol şeker al diye veriyorum. Sen benim kardeşim değil misin?"

"Kardeşimim."

Hâlâ inanamıyor, sözün nereye bağlanacağını bilemeden, merak dolu gözlerle ağabeyine bakıyordu.

"Sen şekerini al, ben kıyıya kadar gideceğim. Anneme söyleme," dedi.

Kardeşi bakkala gidecekken durdu:

"Hani denize gitmeyecektin?" diye sordu.

"Ben sana yüzmeye gideceğim demedim ki. Kıyıya gideceğim dedim. İstersen sen de gel orada oynayalım."

"Al paranı," dedi Özden.

"Neden veriyorsun? Ben o parayı sana verdim. Denize gelmek istemiyorsan söyle."

"Annem seni sorar."

"Arkadaşlarıyla yukarı mahalleye gitti dersin, gelir, kıyidan beni çağırırısın."

"Olmaz. Ben yalan söylemem."

"Ne olur bırak da gideyim, anneme söyleme işte."

"Olmaz."

"Ne aksi çocuksun be. Döverim sonra."

Öfkeyle yürüdü kardeşinin üzerine. Kardeşi eve doğru geriledi birkaç adım.

"Sonra anneme söylerim ama," dedi.

"Sana topumu vereyim oyna."

Saatler geçiyordu. Çocuklar işe gidenlerin ardından sokaklara dökülüyorlardı. Çoğunun sorumsuz saatleri başlıyordu.

Herkesten önce kıyıya inmeliydi. Kardeşi ne isterse verecek, ne derse peki diyecekti.

"Olur. Top senin olsun," dedi.

"Sonra topu istemeyeceksin ama."

"İstemem."

"Bilyeler içinde öyle demiştin."

"Topu istemeyeceğim."

"Yemin et..."

"Yemin ediyorum."

"Yaşa sen."

Sarılıp öptü ağabeyini.

Kardeşi koş a koş a bakkala şeker almaya giderken, Erol hemen sokağın diğer başına doğru yollandı hızlı hızlı. Sonra bütün gücüyle koşmaya başladı.

Güneş pırl pırlıdı. Daha sabah olmasına, denizin iyice ısınmamasına rağmen kıyı çoluk çocuk dolmuştu. Kimi denize girmiş, kimi güneşleniyordu. Kalabalığın arasından koş a koş a taşı bulduğu yere gitti. Baktı, boştu orası. Başka çocuklar ya da adamlar soyunmuşlardı. Hemen elbiselerini çıkarıp oturdu. Araştırmacı gözlerle taşları, kumları, çakılları,

cam parçalarını, çivileri, pislikleri yavaş yavaş eşelemeye başladı. Dikkatle bakıyor, en küçük pırıltıyı bile gözden kaçırmamaya çalışıyor, sonra önünde ufacık dalgalarla, hışırdayan denize kaldırıp atıyordu. Hırslı, umutlu, tutkulu bir araştırmaydı bu. Akşam gördüğü rüyayı hatırlıyordu bölük pörçük. Pırıltılar, taşlar, top ayakkabıları aklına geliyordu. Daha sık araştırmaya başlıyordu. Daha hırslı... Hatta oturduğu yeri bile arıyor, oradan kalkıp başka yere oturuyordu. Kumların, çakılların, taşların, camların altını üstüne getirdi. Yoktu, yoktu işte... Belki başkaları bulmuş olabilirlerdi. Arkadaşı yanılmıştı. Başka bir taş olsaydı bulurdu şimdiye kadar. Yoruluyor, terliyor, dinleniyor, yine araştırıyordu. Bazen yüreğini hoplatan, düşüncelerini bölen bir ısıltıya rastlar gibi oluyor, heyecanlanıyor ama sonra aldandığını anlıyordu. "Bir şey mi kaybettin?"

Tanıdık, içini hoplatan, allak bullak eden, alaycı, küçümseyici bir sestir bu. Döndü baktı. Arkadaşı Özcan başına dikilmiş bakıyordu.

"Yoo. Hiçbir şey aramıyorum."

"Aramıyorsun ha! Ben deminden beri dikkat ettim burasının altını üstüne getiriyorsun. Bir de taşı diğer taraflarda buldum diye bana yalan söyledin."

"Yalan söylemedim!"

Erol kıpkırmızı kesildi. Demek ki arkadaşını onu izlemiştir. Keşke başlangıçta taşı bulduğunu anlatmasaydı. Durmadan kendisini izliyordu. Nasıl kurtulacaktı elinden? Sanki yapışkandı. Peşini hiç bırakmayacaktı anlaşılana. Ondan

kurtulmanın bir çaresini bulmalıydı. Bulacaktı da... Kendisine yalancı demişti. Taşı bulduğu yeri mutlaka söylemek zorunda mıydı?

"Demek böyle ha! Beni kandırdın!"

"Seni neden kandırayım? Canım sıkılıyordu. Belki burada da bir şeyler vardır diye araştırıyordum."

"Ben zaten dün anlamıştım senin numara yaptığını. Ben ortalığı allak bullak ederken sen araştırmaya bile yanaşmıyordun. Üstünkörü araştırır gibi yaptın."

"Araştırdım ama daha önceden aradığımı için bir şey bulamayacağını biliyordum. Onun için üstüne düşmedim."

"Belki de böyle değerli bir taş yok. Bana yalan söyledin."

"Var ama ikincisi yok."

"İnanayım mı?"

"Neden inanmıyorsun?"

"Söylediğin taşı burada mı buldun?"

"Hayır."

Arkadaşı, içini görmek istermişçesine gözlerini dikmiş Erol'a bakıyordu.

"Doğru söylemiyorsun!"

"Doğru söylüyorum."

Arkadaşı hâlâ inanmadan bakıp duruyordu. Aradığını bulamamış ya da sözüne inanmış olmalı ki Erol'un yanında çöktü:

"Dün gösterdiğin yerde hiçbir şey bulamadım," dedi. "Saatlerce boşuna yorulдум."

"O kadar erken mi kalktın?"

"Hı... Güneş bile doğmamıştı."

Arkadaşına baktı. Gözleri uykusuzluktan kızarmıştı.

"Orada bir şey bulamazsın," dedi.

Arkadaşı yine içini okumak isteyen bakışlarını dikti:

"Neden?"

"Başka taş yok da ondan. Demin de söylemiştim ya."

"Sahilde değerli şeyler bulanlar var. Biliyorsun."

"Biliyorum."

"Ben okula gitmek istiyorum."

"Sana yardım edeceğim. Okula gideceksin."

"Okumazsam ölürüm."

"Gideceksin. Taşı satınca sana yardım edeceğim."

"Okula beraber gidelim yine."

"Ne istersen yaparım."

"Ne zaman satacaksın taşı?"

"Çok yakında."

"Satarken ben de yanında olayım."

"Sana haber veririm."

Arkadaşının gözleri doldu. Neredeyse ağlayacaktı. Sarı-
lıp öptü.

"Denize girelim mi şimdi?"

"Girelim."

"Sonra hemen eve git. Annen merak eder."

"Senin de annen merak eder. Bir girip çıkalım denize."

"Olur."

Çabuk dalıverdiler ılıcık suya. Arkadaşı yine Erol'a yüzme öğretmeye devam etti. Erol yavaş yavaş açılmaya başladı. Sevinç içindeydi. Yüzmenin bu kadar kolay öğrenilebileceğini sanmıyordu. Böyle giderse çok yakında diğer çocuklar gibi ta ilerilere kadar yüzecekti. Gemilerin direklerine çıkacak, bir martı gibi balıklama dalacaktı suya. Diplere inecek, kum, çakıl, taş, teneke parçası, yosun çıkaracaktı. Aklına bazen boğulan çocuklar, ölümler gelse bile kötü şeyleri unutuyor, yüzmenin, başarıya ulaşmanın, çılgınca eğlenmenin, denizin, güneşin tadını çıkarıyordu. Arkadaşına minnettardı. Ona yüzmeyi öğretmişti. Onun okula gitmesi için gereken parayı verecekti. Ne isterse alacaktı. Belki de koskocaman bir ev alırlardı, bir odasını onlara verirdi. Orhan'ı da yanına alacaktı. Bir iki kulaç attı fiyakayla. Görünlerdi diğer çocuklar. Açılacak, açılacaktı. Belki yüzerek dünya seyahatine bile çıkardı. Dünyada kimsenin yapamadığını yapardı. Sopsoğuk denizlerde, sımsıcak kaynar sular da, dağlar gibi dalgalarda, akıntılarda, çağlayanlarda yüzerdi. Canavarlarla boğuşurdu. Dünyanın en büyük yarışçısı olurdu. Tarzan gibi erişilmez bir insan olmayı öylesine istiyordu ki. Ömer'le Yavuz burada olmalıydılar şimdi. Görmeliydiler yüzme nasıl olurmuş! Pisler!..

Yanında yaramaz bir yunus balığı gibi yüzen arkadaşına sevgiyle baktı.

Güneş pırıl pırıldı, deniz sımsıcak.

Sekizinci Bölüm

Özden, heyecanla ağabeyi Erol'un yolunu kesti:

"Bugün bizim evde ne oldu biliyor musun?" diye sordu.

"Nereden bileyim!"

"Bilsen şaşırırsın. Küçük dilini yutarsın." (Babasının sözüydü bu.)

Erol olduğu yerde durdu. Yoksa annesine denize gittiğini mi söylemişti? Eğer anlattıysa yandı demekti. Bu sefer mutlaka babasına söylerdi. Babası müthiş öfkeliydi. Kısa bir sürede dönerim diye gittiği denizde yine saatlerce kalmıştı açlığa falan aldırmadan. Erol, kuşkuyla kardeşine baktı, korkuyla sordu:

"Sen bir şey mi söyledin?"

"Hayır."

"Peki ne oldu bizim evde?"

"Neriman Teyzeler geldi."

"Bunu mu söyleyecektin?" diye sordu Erol, içine su serpilerek.

"Elbette bunu söyleyecektim."

"Neriman Teyzeler geldiyse ne olmuş?"

"Annem beni bakkala gönderip, çay, şeker, bisküvi aldırdı. Bakkal, borcumuz çoğaldı diye vermek istemedi ama sonunda aldık."

"Yaşadık desene." Büsbütün ferahladı Erol'un için. "Annem beni aramadı mı?"

"Aramadı. Aklına gelmedi herhâlde. Top benim ama değil mi."

"Elbette."

"Oh!.."

Bu demekti ki, Neriman Hanım gelince onu unutmuşlardı. Aslında, Neriman Teyze ne zaman evlerine gelse anesi telaşa düşerdi. Onu çok sever, çok hürmet eder, ne yedireceğini, nereye oturtacağını şaşırırdı. Neriman Hanım cömert, zengin ve güngörmüştü. Neriman Hanım görüp geçirdiklerini bir masal gibi anlatırdı. Konaklardan, saraylardan, eski yaşayışlardan söz ederdi. Çocuklar da büyükler de ağzının içine bakarlardı. Onu sayar, severlerdi.

"Bol bol bisküvi yemişsindir."

Kardeşi dudak büktü:

"Yok be abi," dedi. "Annem sadece bir tane verdi. Ama ben, o görmeden aldım."

"İyi yapmışsın."

“Sen yiyessin diye aldım, sakladım.”

“Öyleyse ver bakalım benim bisküvilerimi.”

“Sen gelmeyince yedim.”

Güldü.

“.....”

Ne söyleyeceğini şaşırıldı Erol. Gülmek mi, ağlamak mı gerektiğini bilemedi. Çekilip gidecekti. Çocuklardan dergi isteyecekti. Bu akşam oturup okuyacaktı. Başka yapacak bir şey yoktu.

“Biliyor musun Neriman Teyzeler neden gelmişler?” diye sordu kardeşi.

“Yook, nereden bileyim?”

“Hani bizi sinemaya bedava sokan Raşit Abi var ya, ablamı ona istemeye gelmiş Neriman Teyze.”

“Ablamı mı istedi?”

“Ablamı!..”

“Raşit Abi’ye.”

“Yaa. Raşit Abi’ye.”

“Annem ne dedi?”

“Valla bilmem. Kismetse olur gibi sözler etti. Böyle meselelere babası karışır dedi. Babam, ablamı Raşit Abi’ye verirse yaşadık demektir. Her akşam sinemaya gideriz.”

“Yaşadık desene!”

“Yaşadık ya. Babama yalvaralım da ablamızı ona versin. Raşit Abim gibisi var mı? O zaman kimse bize kafa tutamaz. Geçen gün bana gazoz bile aldı.”

“Bana da aldı.”

“Şeker, leblebi.”

“Raşit Abi dünyanın en iyi insanı.”

“Çocuklar beni döveceklerdi de Raşit Abim kurtardı.
Çocukları kovaladı. Bir yakalasaydı...”

“Bakalım ablam onu ister mi?”

“Neden istemesin! Raşit Abim aslan be.”

“Ne goller atar Raşit Abi.”

“Raşit Abi Fenerbahçe’ye bir geçsin.”

“Maçlara da bedava gideriz.”

“Yaşadık demektir.”

Mahallerin çocukları çağırınca konuşmaları bölündü. Yeni bir oyuna daldılar. Oynun heyecanında Raşit Abi’yi unuttular.

Uçurtmaların göklerde süzülmesi, çalımlı gollerin getirdiği anlaşmazlıklar, gürültü, patırtı arasında akşam oldu.

Hırsız suratlı çocuklar geç vakte kadar kimseye görünmemeye çalışarak mahallede kaldılar.

Özcan, onları adım adım izledi.

Dokuzuncu Bölüm

Onları dinliyordu. Ablasının olağanüstü heyecanı vardı. Annesinin boynuna sarılmış, yanaklarından öpüyordu.

"Dur kız deli."

Annesi, kızının elinden kurtuldu.

"Bakalım babam bu işe ne diyecek?" dedi ablası.

"Ben konuşurum babanla."

"Bakalım razı olur mu?"

"O kadar çok mu seviyorsun onu kız?"

"....."

"Ha?"

"....."

"Söylesene kız?"

"Anlasana işte anne," dedi ablası utanarak.

"Ben babanı razı etmeye çalışırım."

"Ah benim canım anneciğim."

Ablası yeniden annesine sarılıp şapur şapur öptü. Annesi de onu.

Gizli kapaklı konuştukları, seslerini zaman zaman alçaltıkları hâlde Raşit Ağabey'den söz ettiklerini anladı Erol.

Ablası heyecanlı, annesi düşünceli, ağır. En sonunda annesi, ablasına:

"Baban neredeyse gelir, sen şimdi git arkadaşına; ben babanla konuşayım," dedi.

"Canım anneciğim, heyecandan ölüyorum. Bakalım babam ne diyecek. Sen ona yalvar."

"Sen merak etme."

"Ben şimdi Rezzanlara gidiyorum."

"Hadi git."

"Ne yap yap, razı etmeye çalış babamı."

"Etmeye çalışırım."

"Benim tatlı anneciğim," dedi ablası, çaktı gitti.

Oysa babası o kızla konuşmasını istemiyordu. O kız serbestti, kötüydü babasının kanısına göre. Kaç kez ablasına tembihlemiş, bağırıp çağırmıştı ona gittiğini duyunca. Onunla konuşmasını, arkadaşlık yapmasını istemiyordu. Şu babası da hiç insan kıymeti bilmiyordu. Hiçbir şeyden anlamadığı yoktu. Ablasının arkadaşı Rezzan Abla, oyuncu olacaktı. Şimdilik filmlerde figüranlık yapıyordu. Sinema oyunculuğu çok para getiren bir işti. Erol bile, bir ara oyuncu olmak istemişti. Babasıysa oyunculuğun aleyhindeydi. Oysa Rezzan Abla melek gibiydi.

Her rastladıklarında onlara yemiş alır, para bile verirdi.

Sonunda babası geldi. Elleri doluydu. Yüzü gülüyordu. "Kız neredesin?" diye bağırdı, "gel de elimdekileri al." Annesiyle kardeşi koştular, babasının elindeki öteberiyi aldılar.

"Gelmedi mi kız?"

"Geldi. Dışarıya çıktı."

"Nereye gitti?"

"Ben arkadaşına kadar gönderdim," dedi annesi.

"O kıza gitmesin de..."

"....."

"Sana söylüyorum hanım. O kıza gitmesin! Neden sorma karşılık vermiyorsun Ayşe?"

Babasının sesi öfke doluydu.

"Yine huzursuzluk çıkarma Ali. Kız arkadaşına gitti dedim ya. O kıza gitse ne olur? Kötü bir insan değil ki o."

"Kafamı yine kızdırma Ayşe. Onunla konuşmasını istemiyorum. Kaç kez de tembihledim."

"Peki peki bir daha göndermem."

"Sen her zaman peki dersin ama..."

Babasının sesi yumuşamıştı.

Annesi sesini çıkarmadı. Çabucak sofrayı hazırladı. Hepsi sofraya oturdular. Yemeğe başladılar. Babası ağzı dolu dolu konuştu:

"Bu kızın başına bir hâl gelirse ben sana o zaman sorarım Ayşe," dedi.

Erol annesine baktı, annesi güven dolu bir sesle:

“Benim kızım akıllıdır. Başına hiçbir hâl gelmez,” dedi.
“Kulağıma kötü bir söz gelirse ben size o zaman sorarım.”

“Sor.”

Yemeğe devam ettiler. Bir süre ağız şapırtısı, kaşık gü-rültüsüne karıştı. Babası sofradan başını kaldırdı, Özden’e baktı: “Sofrada ağız şapırdatılmaz,” dedi.

“Peki baba.”

“Ağızına büyük lokmalar koyma.”

“Peki baba.”

Annesi söze karıştı:

“Bugün Neriman Hanımlar geldi,” dedi.

“Hoş geldi safalar getirdi,” dedi babası. “yemeğe neden kalmadı?” diye sordu.

“İşi varmış. Çok özür diledi. Neden geldiğini sormadın.”

Erol ikisinin de konuşmalarını belli etmemeye çalışarak izliyordu.

Babası, başını kaldırıp annesine baktı:

“Neden gelmiş?” diye sordu.

“Hayırlı bir iş için.”

Babası lokmasını ağızına tıktırırken:

“Hayırlı iş mi?” diye mırıldandı. Karnı doymuş olmalı ki lokmayı çiğneye çiğneye kalktı, ağızındakileri yuttu, üzerine bir bardak su içti, bir sigara yaktı, pencere önündeki mindere, her akşamki gibi oturdu.

"Nasıl bir iş olduğunu söylemedin hanım," dedi.

"Şu sofrayı kaldırayım da anlatırım."

Çocuklar yemeklerini yediler. Tabakları pırıl pırıl oldu, yıkanmış gibi...

Annesi bir çırpıda sofrayı kaldırdı. Kocasının yanına oturduğunda sevinçliydi. Gülümsüyordu.

"Hangi hayırlı iş için gelirler bir tahmin et bakalım." dedi.

Adam bir süre düşündü, sigarasından bir iki nefes çekti, sabırsız hareketlerle, kendisini süzen kadına:

"Herhâlde benim Almanya işi için olacak," dedi. "Bildim mi?"

"Hayır."

"Aklıma başka bir şey gelmiyor," dedi adam. "Söyle bakalım niçin gelmişler öyleyse?"

"Kızı istemeye gelmişler."

"Kızı mı? Bizim kızı mı!"

Adamın sesi hayret doluydu.

Kadın tane tane konuştu:

"Evet. Bizim kızı istemeye gelmişler."

"Kime istediler peki?"

"Raşit'e."

"Raşit de kim?"

Kadın hemen karşılık vermedi, bir süre düşündü.

Adam, üsteledi:

"Neden karşılık vermiyorsun Ayşe, Raşit'in kim olduğunu söylesene!"

"Sinemada çalışan bir çocuk var ya. Hani geçen akşam yanımıza sokuldu da sen sinirlendin, söylendin işte o çocuk. Hani yazlık sinemada..."

"O mu Raşit dediğin adam?"

Babasının kaşları çatıldı.

"Evet."

"Kaç para kazanır o?"

"Şimdi az kazanıyor ama Almanya'ya gidecek. Müracaatını yapmış. Hem de iyi bir aileden geliyor. Soylu."

"Soylu olması para etmez," dedi adam. Sesi öfkeliydi, kalın kaşları çatılmıştı iyice.

"Ya ne eder?" diye kadın, çatal çatal bir sesle sordu.

"Ben kızımı sokakta bulmadım. Doğru dürüst para kazanamayan adama kız vermem."

Babasının kaşları iyiden iyiye çatılınca Özden, kopacak fırtınayı önceden kestirmiş olmalı ki dışarıya kaçtı yavaş yavaş.

"Ben öyle tırıla kız vermem."

"İyi çocuk ama..."

Babası birdenbire bağırdı:

"Sen nereden biliyorsun iyi çocuk olduğunu, tanıyor musun onu, konuştun mu onunla, ha?"

"Hayır tanımıyorum. Neriman Hanım söyledi."

"Başlatma Neriman Hanımından. Sinemada çalışmıyor mu?"

"Sinemada çalışıyor."

“İyi bir iş, iyi bir kazancı olsa neyse...”

“Ama kız...”

“Kıza ne olmuş?” diye merakla sordu babası.

“Kız istiyor.”

“İstiyor ha? Bir daha söyle bakayım şu az önce söylediğin sözü.”

“Kız istiyor.”

Erol gözlerini bu defa yine babasına çevirdi. Babası öfkeliydi, annesinin yüzüne bakıp duruyordu:

“Kızı kendi hâline bırakırsan ya davulcuya ya da zurnacıya varır. Hani benim kızım akıllı diyordun. Akıllıymış. Bula bula bu tırlı mı buldu? Sinemada çalışıyormuş. Almanya’ya gidecekmiş,” diye yüzünü hoşnutsuzlukla buruşturdu, bir sigara daha yaktı.

“Ama kız...” diye sözünü tekrarladı annesi.

Babası sözü annesinin ağzından aldı:

“Ben kız mız dinlemem. Olmaz öyle şey. Benim kızımı isteyen adam ilkin iyi bir iş sahibi olmalı. Sinemada çalışan adama kız vermem ben. Nasıl bakarmış kızıma? Sonunda bizim gibi gariban olur. Hem kız evlenirse bizim hâlimiz ne olur hiç düşündün mü sen?”

“Bizim yüzümüzden kızımız evlenemeyecek mi?” diye sordu annesi.

“Bu durumda bu iş olmaz.”

Kadın bir şey diyemedi. Ne söylerse kocasını kızdıracğını anlamıştı herhâlde. Sustu. Babası sigarasını tüttürdü,

canı sıkın, dışarıya baktı. Kardeşi kavga falan çıkmayacağını anlayınca tekrar içeriye geldi. Birbirlerine baktılar.

"Ama Raşit Abi Fenerbahçe Kulübü'ne girecek," dedi Özden.

Babası ondan yana döndü, şaşkın şaşkın baktı:

"Fenerbahçe'ye mi girecek?" dedi. "Kim girecek?"

"Raşit Abi."

Adam birdenbire anlayamamıştı meseleyi. Kadın kaşlarını çattı:

"Sus," dedi.

"Fenerbahçe'ye girse ne olur?" diye sordu babası.

"Öyle goller atıyor ki baba. Görse Raşit Abi'mi."

"....."

"Hem bana gazoz, kabak çekirdeği falan da alıyor. Raşit Abi çok iyi insan."

"Ablana da haber falan gönderiyor mu seninle?" Babası tilki gibi kurnaz gülüyordu.

"Hayır baba."

Babası aniden sertleşti:

"Bir daha bir şey verirse almayacaksınız," dedi, öfkeli, gözdağı verircesine. Kılı, kocaman elini havada bir balyoz gibi sallıyordu.

"....."

"Anladınız mı?"

"Anladık baba."

"Şimdi yıkılın karşımdan."

Kardeşi dışarıya çıktı.

Adam, kadına:

“Demek kız istiyor, ha?” diye tekrar sordu.

“İstiyor.”

“Kız ister. İsteddiği kadar istesin. Ben olmaz bu iş dedim mi, olmaz. O Raşit olacak adama söyleyin, ilkin bir iş bulsun, çalışsın, para kazansın, ondan sonra gelip benden kız istesin. Bundan sonra da kıza göz kulak ol hanım. Bir daha yalnız başına sağa sola bırakma.”

Annesi korka korka sordu:

“Raşit iyi bir işe girerse verecek misin kızı?”

Babası ağır ağır konuştu:

“O zaman gelsin düşünürüz. Az önce de söyledim ya, kız giderse hâlimiz duman olur.”

Annesi bir şeyler söyleyecekti, ağzını açtı, sonra nedense sustu.

Erol diğer odaya geçti. İki kardeş şaştı bu işe. Raşit Abi eniştereli olmayacaktı demek? O kadar güzel goller atsın, kendilerini bedava sinemaya alsın da babası ablasını ona vermesindi! Yarın öbür gün Fenerbahçe'ye transfer olunca çok paralar kazanacaktı, ünlü bir adam olacaktı. Raşit Abi babasının sözlerini duyarsa kızacaktı. Belki de artık onları sinemaya bile sokmaz, kabak çekirdeği almaz, gazoz ısmarlamazdı. Babası da hep kendisini düşünüyordu.

Kız eve gelince annesiyle babasının çatılmış kaşlarıyla karşılaştı, durumu anlayıvermişti. Gözleri dolu dolu oldu,

hemen kardeşleriyle birlikte yattığı küçük odaya kaçtı. Annesi de arkasından geldi, bir şeyler söyledi fısıf fısıf. Kız ağladı. Annesi herhâlde babasının sözlerini anlatıyor, onu avutmaya çalışıyordu.

“Kaçarım,” dediğini iyice duydu Erol, ablasının.

“Sakın böyle kötü şey yapma,” dedi annesi, “bizi rezil etme.”

“.....”

“Raşit hele işlerini düzeltsin, ben babanı razı ederim.”

“Peki anne. Söylerim.”

“Sebebi hep yokluk kızım.”

“Kör olsun şu yokluk.”

Taşı satsın, paralar eline geçince bir kısmını Raşit Abi'ye verecek, onu zengin edecekti. Belki sinema bile açarlardı. O zaman boyuna Tarzan filmleri, kovboy filmleri oynatırlardı. Bütün çocukları bedava sinemaya sokacaktı. Babası, o zaman ablasını ona vermesin bakalım... Hem sonra babası vermezse Raşit Abi'ye kaçırdı ablası da. Yaşasın ablası. Ona kaçarken yardım edecekti. Sonra babası da, çok çok paralar verince ablası, Raşit Abi'ye kaçtığı için sinirlenmezdi belki de.

Mahallede Raşit Abi gibi şut çeken biri daha yoktu.

Kararı karardı. Ablasını mutlu edecek, açlatmayacaktı. Onları ayırmayacaktı birbirlerinden. Bu babası da insandan hiç anlamıyor, adam kıymeti bilmiyordu.

Gözlerini kapadı...

Onuncu Bölüm

Erol, araştırmacı gözlerle etrafına baktı; kuşkulu kuşkulu. Hiç kimseler yoktu. Kaç gündür taşını görmemişti. Elini sokup sakladığı kovuktan çıkardı. Işıl ışıldı, renk renkti. İçinde güneşler, yıldızlar, arabalar, bisikletler, toplar, takımlar, birçok iyilikler saklıydı. Safinaz Hanım'ın yüzüğündeki taştan daha iri, daha güzel yontulmuştu, daha ışıltılıydı. Güneşi, ışığı görür görmez sarıları, morları, yeşilleri avcunun içinden, ben buradayım, der gibi kayıveriyordu bir yerlere, bazen birkaç yere birden akıyordu. Merak edip ansiklopedide okumuştun. Böyle değerli taşlar çok az, güç bulunuyor, binlerce lira ediyordu. Milyonlar edenler de vardı. Zengin olmuştu, zengin! İstedğini alacaktı artık. Evdekilere yardım edebilecekti. Ablasına, kardeşine, annesine ne isterlerse alacaktı. Sıkıntıda olanları kurtaracaktı. Bugüne kadar kimseler çıkıp bu taşı aramamış, taşın kaybolduğundan söz

eden bulunmamıştı. Sahibi ya kaybettiğinin farkında değildi daha ya çok önceleri düşürmüş, umudunu kesmiş, unutmuştu, aramıyordu ya da yanan, yıkılan bir konaktan, saraydan, bir varlıklı kişinin evinden buralara sürüklenmiş, onun eline geçmişti sonunda.

Duyduğuna göre İstanbul'da birçok büyük yangın olmuş ve bu yangınlarda yüzlerce ev, dükkân, han, hamam, konak, saray birden kül olmuş ve yerleri harabeye dönmüştü kısa bir süre içinde. Depremler hallaç pamuğu gibi atmıştı İstanbul'u. Bu arada felâketten kurtulamayan eşyalar, cayır cayır yanan insanlar olmuştu. Bu taş belki de onlardan birinin parmağındaydı ya da kıyıya eğlenmeye gelen birinin parmağından su gibi akmıştı. Onların felâketi olmuştu ama mademki sahibi yoktu ve onu bulmuştu, kendisine uğur getirecekti.

Taşının ışıltılarına, güneşle, ışıkla oynamasına doyamıyordu.

Küçük bir patırtı olsa ürküyor, taşını saklıyor, renklerin avucundan kaçmasından, dikkatini çekmesinden korkuyordu.

Biri mi geliyordu?

Erol, taşını yine aynı yere gizledi. Çevresini kolladı. Kimseler yoktu. Yüreği ferahladı.

"Aldanmışım," diye mırıldandı.

Taşı satmanın nasıl olsa bir çaresini bulacaktı. Annesine söyleyemiyordu. Ya yine elinden alır da karakola götürür-

se? Böyle değerli bir taş bulduğunu söylemeye korkuyordu... Çok düşünmüştü. O zaman her şeye, bütün umutlara veda etmek gerekiyordu. Babasına açsa... Olmazdı. O da belki taşı satınca paranın hepsini alır, ona vermezdi. Orhan'a gidecekti. Belki o bir çaresini bulur, taşı satarlardı. Kaç gündür gelmemişti. Merak ediyordu. Gelir diye beklemişti. Sakın hasta falan olmasın? Ortadan kaybolup annesini de kızdırmak istemiyordu. Babasına söyler ve bir yerlere onu çırak vermeye kalkardı. Ondan sonra özgürlüğe paydostu.

Sokağa çıktı.

Annesi komşuya gitmişti.

Ablası kaçmamıştı.

Raşit Abi onu yine sinemaya almıştı geçen akşam.

Garibanlar Sokağı tenhaydı.

Köşedeki o yıkık evde oturan, mahallenin en yaşlısı karı koca, kapının önünde seki minderlere kurulmuşlar, güneşleniyorlardı. Aslında başka bir şey yapamazlardı ki güçleri kalmamıştı. Garibanlar Sokağı'nın iyiliksever insanları olmasa, mutlaka açlıktan ölürlerdiler. Oysa adam Çanakkale Savaşı'na, Kafkas Cephesi'ne katılmıştı. Bazen çocuklara, git gide sulanan beyninin bir türlü düzene koyamadığı, özü ve biçimi olmayan, bölük pörçük hikâye kırıntıları anlatmaya çalışırdı. Erol, yardım edecekti. İstedikleri yemekleri, elbiseleri alacaktı onlara. Bir ara sularını taşımıştı yine yukarıki mahallenin çeşmesinden. Bu sular da sık sık kesili-

yordu elektrikler gibi. Annesi, onlara yemek göndermişti. Hiçbir yerden gelirleri yoktu. Ne kadar da sevinmişlerdi. Galiba ev sahibi de kira almıyordu onlardan? Odaları rutubetli falandı ama... Bütün akrabaları ölmüşlerdi. Acıyordu. Canları bir şey istemez miydi acaba? İstese bile alamadık-tan sonra... Annesinin pişirdiği o canım yemekleri bile canının çekmediği, yemek istemediği zamanlar aklına gelince gülümsedi. Bu yaşlı komşular canlarının istediklerini değil, o bu ne verirse onu yiyecekler, artıklarla geçineceklerdi hem de hiç şikâyet etmeden...

Yürüdü.

Özcan'ın, onu görünce hırsız suratlı çocuklarla konuşmayı kesip, kapı aralığına saklandığını farketmedi. Sonra ardından baktığını ve yanındaki iki arkadaşına onu gösterdiğini ve bulduğu taştan söz ettiğini duymadı. Özcan anlattıkça, hırsız suratlı çocuklar sinsi sinsi gülüyorlardı. Kötü şeyler düşündükleri belliydi. Özcan'ı yine elde etmişlerdi anlaşılan. Çok samimi görünüyorlardı. Erol, onların bu durumlarını, hırsız suratlarını görseydi, Özcan'ın, kendi taşının sözünü ettiğini bilseydi belki Orhan'a gitmezdi. Evden ayrılmazdı.

Erol köşeyi dönerken, Özcan'la hırsız suratlı çocuklar Özden'i ve onların evini gösterip sinsi sinsi, fısıfısı konuşuyorlardı.

Erol ıslıkla oynak bir türkü tutturdurdu. Orhan'ın çalıştığı dükkâna gidiyordu. Bulduğu değerli taşı, kurduğu hayalle-

ri ona anlatacaktı. Kurtaracaktı onu bu hayattan. Birlikte okula gideceklerdi. Gezeceklerdi, top oynayacaklardı. Kitap okuyacaklardı. Belki de taşı satıp zengin olunca bir ev alırlardı da arkadaşını kendi evinde oturturdu. Söyleyecekleri, vereceği haber kim bilir ne kadar sevindirecekti Orhan'ı. Annesi de Orhan'a acıyordu.

Arada sırada evlerine geldiğinde, karnını doyurmadan, yırtığını söküğünü dikmeden bırakmazdı. Belki de öksüz oluşuna, garipliğine acıyordu. Bakkal olan amcası onu dövüyordu. Bağırıyordu. Böylesine bedava, boğaz tokluğuna çirak nereden bulabilirdi? Sözde yakını olacaktı.

Kızları olduğu bahanesiyle onu evine götürmüyor, dükkânın üstündeki depomsu yerde bir yatak serdirmiş, orada yatıyordu.

Orhan özlemler içinde:

"Bir gün büyürsem, bir evim olursa, evimden hiç ayrılmayacağım. Bir dükkân açarsam, yanımda çalışan çırağı dövmeyeceğim, onu çaresizlik içinde bırakmayacağım," diyordu.

Arkadaşını güç avutuyordu Erol. Sabırlı olmasını söylüyordu. Annesiyle babasıysa Orhan'ın amcasına çok kızıyorlardı. Hatta bir iki kere babası, "Gidip konuşayım şu adamla. Bu çocuğu bu kadar üzmesin," demişti.

"Adamda kalp yok."

"Sözde akrabası olacak."

Geçen hafta beklediği hâlde Orhan gelmemiştir. Herhâlde ustası, dükkânda çalıştırmıştır. Pazar günleri dükkânın kapalı olması gerekirken o yasaklara falan boş veriyor ve kepekleri açıyordu. Temizlik yaptırıyordu. Satış yapıyordu. Onun gezmeye falan gittiğini pek hatırlamadığını söylemişti Orhan. Parayı çok seviyordu anlaşılabilir. İyi yaşadığı, iyi yediği hâlde çok kazanmadığını söylüyordu herkese. Babası, "Ancak geçinebiliyormuş," diye alay etmişti kızgınlıkla. Oysa Küçükpazar taraflarında iki evi, Taşkasap'ta iki apartman katı vardı. Bulunduğu dükkân da kendisinini. Kim bilir bankalarda ne kadar parası vardı. Şu taşı bir satsa yapacağını biliyordu. Herhâlde arkadaşı taşı satmak için bir çare bulurdu! Birlikte giderlerdi kuyumculara daha olmazsa. Daha şimdiden onun taş meselesini duyunca alacağı durumu düşünüyordu. Yüreği aydınlanacaktı. Apak dişlerini göstere göstere güldüğünü görür gibi oldu.

"Sahi mi söylüyorsun?"

"Elbette. Hadi yürü gidiyoruz," diyecekti ona.

"Nereye?"

"Taşı satmaya."

Orhan büyük büyük bakacaktı. Gözbebeklerinde karanlık korkular dolaşacak, amcasının dayağını hatırlayınca ürperecekti.

"Gelemem ki. Biliyorsun çalışıyorum. Amcam bırakmaz," diyecekti.

"Boşver amcana. Hadi yürü."

"Delirdin mi sen," diye şaşkınlıkla yüzüne bakacaktı arkadaşısı.

"Yooo. Neden delireyim? Gel benimle, denize gidiyoruz."

"Sen benim, amcamdan dayak yememi mi istiyorsun?"
Gülecekti.

"Neden gülüyorsun?"

"Ben senin dayak yemeni değil, uçurtma uçurmanı, okula gitmeni, yüzmeni, koşmanı, okumanı istiyorum."

"Nasıl yapacağım bu söylediklerini? Çok para lazım."

"Artık çok paramız olacak."

"Nereden bulacaksın parayı? Yoksa? Hemen geri ver parayı Erol, hemen sahibine götür."

Orhan büyük büyük korkulu korkulu bakacaktı.

"Sahibi benim."

"Seni yakalarlar sonra."

"Yakalamazlar."

Gülecek ve arkadaşlarına anlatacaktı.

Hayaller kura kura sokağın köşesinden saptı. Dükkân az ilerideydi. Büyük apartmanın yanındaki büyük bakkaliye... Kocaman kocaman yürüdü. Git gide sabırsızlanıyordu. Arkadaşının oradan kurtulmasına, suşatsız amcasının yanından ayrılmasına çok az kalmıştı.

Dükkânın önüne gelince, belli etmemeye çalışarak vitrin camından içeriye baktı. Camlar pırl pırl, dükkânın içi mal

doluydu. Her şey çok düzenliydi. Tertemizdi. Bu düzgünlük, temizlik, titizlik arkadaşının elinden çıkmıştı.

O her zaman temizdi. Okul defterleri, kitapları sanki hiç açılmamış, kullanılmamış gibiydi. Gıcır gıcır. Nereden olmuştu şu kaza? Annesi ile babası ölmüşlerdi. Arkadaşı, sabah akşam, cumartesi pazar demiyor, bayramsız seyransız çalışıp duruyordu. Her şey bir yana dayak olmasaydı. Canından beziyordu.

“Böyle yaşamaktansa ölmek daha iyi,” demişti bir seferinde, vücudundaki çürükleri göstererek.

“Bugünler de geçer, üzülme.”

“Ne zaman geçer? Sonunda kaldırıp kendimi denize atacağım. Dayanamıyorum.”

Arkadaşını nasıl avutacağını şaşırılmıştı.

Onu birkaç gün görmese şüphelere düşüyordu.

“Sakin dediğini yapmasın!”

Oh!..

Arkadaşı dükkândaıdı. Bir müşterinin aldıklarını tartıyor, hazırlıyordu. Arkası ona dönüktü. Kendisini göstermezdi. Amcası kızardı. Orhan’la gizli gizli konuşuyorlardı. Amcası onu kimseyle konuşturmak istemiyordu.

Belki Orhan’ı kandırır, yanından alır, diye düşünüyor olmalıydı. Onu görmek isteyen, gören, konuşan, konuşmak isteyen ya da rastlantıyla dükkâna gelen tanıdıkları kovuyordu. Herkesle bütün bağlarını koparmaya çalışıyordu anlaşılan. Orhan’ı da bir yana bırakmıyordu.

Bir süre sanki vitrinleri seyreder gibi yaptı. Orhan nasıl olsa bakacak ve kendisini görecekti. Sonra da uygun bir zamanda dışarıya çıkacak ve ne zaman buluşabileceklerini kararlaştıracaklardı. Belki de pazar günü gelebilirdi! Arkadaşı onu bir görebilseydi!.. Ama müşterinin işlerine öylesine kendisini kaptırmıştı ki bir türlü göremiyordu.

“Baksana be Orhan bu tarafa,” diye söylendi.

Amcası bir ara dışarıya bakmış, onu süzmüştü. İçi titremiştii Erol’un. Eğer tanımış olsaydı mutlaka çıkar ve kovardı. Ama işiyle meşgul olmuştu. Burada fazla durmamalıydı, tehlikeli olurdu. Dükkânın karşı tarafındaki bir evin kapısının merdivenlerine ilişir gibi oturdu. Mahalle tenhaydı. Kuşlar, oturduğu kapının üstüne yuva yapmışlardı.

Cikleyip duruyorlardı. Demek ki pek fazla zorlanan, açılıp kapanan bir kapı değildi bu. Evde oturanlar kalabalık değildi. Kuş, ürkeceği bir durum olsaydı, yuva yapmazdı.

Güneş bakır bir tepsi gibiydi gökyüzünde, yanıyordu ortalık. Deniz serindi. Denizde olmayı öylesine isterdi ki. Yüzmeyi de başarıyordu artık. Arkadaşı da bir türlü onu görmüyordu. İnsan bir kere olsun arkasını döner, şöyle bir bakardı canım. İster misin burada böyle saatlerce beklesin de onun haberi olmasın? Ve arkadaşını göremeden, ona düşündüklerini anlatamadan, taşından söz edemeden gitsin... Canı iyice sıkıldı. Ne yapacağını bilemedi. Bir süre gözü yoldan geçen çocuklara takıldı. Çocuklar, gördükleri bir filmi heyecanla anlatarak gidiyorlardı. Neşe içindeydiler.

Sokağın bitimine doğru gitmişken bir tanesi geriye döndü, diğerleri oldukları yerde durdular bir süre. Esmer olanı:

“Neden geriye dönüyorsun?” diye sordu arkadaşına.

“Şimdi geliyorum,” dedi sarışın çocuk.

“Biz gidelim sen sonra ardımızdan yetişirsin.”

Arkadaşı güldü:

“Bisküvi alacağım,” dedi. “Durur beklerseniz size de veriririm.”

“O zaman başka. Bekleriz,” dedi arkadaşları birden.

“Sabaha kadar bile olsa...”

“Mademki bisküviler gelecek...”

Beklediler.

Erol ayağa kalktı, sarışın çocuktan arkadaşını içerden usulca çağırmasını, kendisinin burada olduğunu söylemesini isteyecekti. Oysa sarışın çocuk dükkândan içeriye girdi.

Bu fırsatı da kaçırmıştı. Tekrar eski yerine oturdu.

Arkadaşı hâlâ az önceki müşterinin istediklerini hazırlıyordu.

O yüzden sarışın çocuk bekledi. Sabırsız hareketlerle sağa sola baktı.

Dışarıda arkadaşları aralarında konuşuyor, aşağıdaki bahçede şeftalilerin nasıl olgunlaştığını anlatıyorlardı. Gözleri en küçük çocuktaydı.

“Ben sizin ne demek istediğinizi anladım. Bahçeye girmem,” diye tepki gösterdi en küçükleri.

Esmeri kandırıcı bir dille:

"Girmem olur mu? Hep birlikte gireceğiz," dedi.

"Ya yakalarlarsa?"

Sesi korku doluydu küçüğün.

"Yakalayamaz. Kadın yaşlı."

"Geçen sefer kadın Osman'ı yakaladı ama."

"Bizi yakalayamaz."

"Yakalayamazmış. Ya yakalarsa!.. Osman yakalandıktan sonra..."

"Yakalanırsak yakalanalım, ne yani, ne yapalım," dedi en büyükleri efelenerek, hiçbir şeyden korkmadığını belli etmek isteyen bir tavırla.

"Babam beni öldürür. Kaç kez tembihledi. Eve şeftali alıp duruyor," dedi kumral çocuk.

"Bize yemiş almıyor mu babamız?" dedi en büyükleri, gücenik. "Evde şeftali dolu."

"Öyleyse yaşlı kadının bahçesine niçin gireceğiz?"

"Oradaki şeftaliler başka."

"Oradaki şeftaliler başkaymış."

"Başka ya."

"Yakalanırsak ne olacak?"

"Yakalanmayız."

Geldikleri şehri hatırladı Erol, sokakları kestane, şeftali, nar, elma, meyvenin her çeşidi kokardı. Dalları pıtrak gibiydi ağaçların. Yemişin çokluğundan ağaçların dalları kırılıyordu. Aşağı yukarı herkesin bahçesi vardı ama yine çocuklar erik çalmaya, armut yağmasına gidiyorlardı. Kaç tane

bahçe sahibi yemiş çalmaya gelen çocukların bellerini kırmışlardı üstelik.

Sarışın çocuk sonunda bisküvilerini alıp dükkândan çıktı; kâğidını hemen orada açtı ve yemeye başladı oburca bir iştahla... Arkadaşları sarışın çocuğa saldırdılar, bisküvilerini elinden almak istediler. O, gerisin geriye kaçtı çığlık çığlığa. Diğerleri kovaladılar ve az sonra gürültüleri duyulmaz oldu. Çığlıklara koşan, yüreği kalkmış bir kadın, elini göğsüne bastırarak, sinirli sinirli başını salladı, anlaşılmaz kelimeler mırıldandı, pencereden içeriye çekildi.

“Neden beni görmüyor mu çocuk? Başını bir çevirse...”

Orhan nasılsa başını çevirdi ve Erol’u gördü. Gülümsedi belli belirsiz. Biraz daha beklemesini ve çıkacağına işaret etti amcasına belli etmemeye çalışarak.

“Oh!”

Yaşlı kadının bahçesine girip şeftali ağaçlarını yolmaya giden çocuklara, yaptıklarının doğru olmadığını anlatmayı ne kadar isterdi. Ya yakalanırlarsa? Bahçıvan kadın bir şey yapamasa bile ana babalarından çekecekleri vardı. Eğer taş satar da çok parası olursa, çok çok şeftaliler, kestaneler, kirazlar, kabak çekirdekleri, kurabiyeler, bisküviler alacak, çocuklara istedikleri kadar dağıtacaktı. Bedava. Doyana kadar. Kızlara konuşan, yattığı zaman ağlayan bebekler alacaktı. Çocuklara yemişçilerin, manav dükkânlarının, oyuncakçılarının kepenklerini bütünüyle açacak, istediklerini almalarını söyleyecekti. Hele dondurmacılar, gazozcular, ke-

ten helvacılar, koz helvacılar, onlar için çalışacaktı. Sinemalar bedava olacaktı çocuklara. Dergileri bedava alacaklardı gazete dağıtıcılarından. Çocuklar istedikleri kadar yiyecek içecekler, eğlenecekler, hasta olmayacaklardı.

“Çok şükür dükkândan çıkabildin,” diye söylendi Erol arkadaşını görünce.

İlkin zengin müşteri, arkasından kolları paketlerle dolu dolu olarak arkadaşı çıktı dükkândan. Amcası, kapıya kadar gelip uğurladı yaşlı müşterisini. Herhâlde çok önem verdiği biriydi.

Erol hemen yanlarına sokulmadı. İzledi biraz. Orhan'ın amcası arkalarından bakabilirdi. Köşeyi dönünceye kadar.

Müşteri onun hırsız gibi arkalarından geldiğini gördü, işkillendi; yanlarına sokulunca ters ters bakmaya başladı. Sonra arkadaş olduklarını, paketleri götürmek, arkadaşına yardım etmek istediğini öğrenince sevindi, hatta kendi elindeki paketlerden bir kısmını ona verdi.

Arka sokaktaki bir apartmanın beşinci katındaki dairesine kadar çıkıp paketleri bıraktılar. Koşarak çıktılar oradan, yavaş yavaş geriye döndüler.

“Sana anlatacaklarım var,” dedi Erol.

“Ne iyi yaptın da geldin!” dedi Orhan.

“Geçen hafta bekledim, gelmedin, merak ettim.”

“Gelemezdim. Biliyorsun durumu. Bırakmadı. Dükkânı temizledik.”

“Artık geleceksin,” dedi Erol, güven dolu bir sesle.

"Elbette geleceğim, ilk fırsatta," dedi arkadaşı.

"Öyle değil, temelli geleceksin. Burada çalışmayacaksın."

"Baban iş mi buldu bana?" diye sevinçle sordu arkadaşı.

"Hayır."

"Peki nasıl istediğim zaman geleceğim? Amcam beni öldürür. Biliyorsun."

"Biliyorum."

"Öyleyse nasıl geleceğim, anlat."

"Dinle."

Erol, taşı nasıl bulduğunu anlatmaya başladı. Sakladığını, içinin güneşler, yıldızlar dolu olduğunu söyledi; taşın çok değerli olduğunu, bakkalın karısının parmağındaki yüzükte, varlıklı akrabalarının değerli mücevherlerinde benzerlerine rastladığını anlattı. Orhan kurtulacaktı buradan. Arzu ettiğini yapacaktı. Ne isterse. Yüzmek isterse yüzecek, top oynamak isterse top oynayacaktı. Durumu ona haber vermeye gelmişti. Arkadaşı sanki uçuyordu. İçinin aydınlığını, mutluluğu yüzünü ışılatmıştı. İnanmayarak bakıyordu Erol'a.

"Sahi mi söylüyorsun?"

"Elbette sahi söylüyorum. Sana haber vermeye geldim."

"Şimdi nerede taş?"

"Sakladım dedim ya. Gelirsen sana gösteririm."

"Ne zaman satacaksın?"

"Hemen satacağım ama nasıl ve kime satacağımı bilemiyorum. Yalnız satamam. Çok değerli bir taş bu."

"Elinden almasınlar," dedi arkadaşı, korkuyla.

"Onu da çok düşündüm. Nasıl satacağız bilmem! Ansiklopedide okudum, milyonlar değerinde taşlardan bu."

"Deme?"

"Vallahi!"

"Satmaya götürsen bile kandırırlar. Gerçek değerinden aşağıya almaya çalışırlar."

"Elbette. Bunları ben de düşündüm. Çalmaya kalkabilirler. Güvenilecek arkadaşlarla birlikte satmaya götürmeyi düşündüm."

"Ben mücevherat satılan yerleri biliyorum. Amcamın karısıyla birlikte gitmiştik. Çarşı içinde ışıl ışıl dükkânlar var. Kuyumcular."

"Ben de biliyorum canım. Birlikte gidelim diyorum. İki-miz beraber olunca..."

"İyi olur. Gidelim."

"Hemen gidelim," dedi Erol sabırsız.

"Hemen olmaz."

"Neden hemen olmazmış?"

Arkadaşı bir an durdu, ağır ağır konuştu:

"Ya sen aldaniyorsan, taş senin anlattığın kadar değerli değilse, sonra ben ne yaparım?"

Dayak korkusu, kimsesizlik, gelecek endişesi yaratmıştı onda.

"Korkma aldanmam. Benim taşım milyonlar eder."

"İyice biliyor musun?"

"Biliyorum. Benim taşla Safinaz Hanım'ın taşını karşılaştırdım. Benimki daha değerli."

"Bir de ben göreyim. Sonra buradan da olmayalım."

"İyi ya, gör."

"Darılma bana."

"Darılmıyorum."

Oysa Erol taşı bulduğunu anlattığında ve onu çağırdığında arkadaşının hemen kendisiyle birlikte geleceğini sanıyordu. Acılar, Orhan'ı ihtiyatlı yapmış, olgunlaştırmıştı. Dereyi görmeden paçaları sıvamıyordu.

"Bundan sonra sıkıntılara paydos," dedi Erol. "Anneme, babama senin bundan sonra bizde kalacağını söyleyeceğim."

Orhan inanmamışçasına baktı:

"Sahi mi," dedi, "isterler mi beni gerçekten?"

"Elbette isterler. Akşamları beraber yatarız. Kitap okuruz."

"....."

"Zaten annem seni sever bilirsin."

"Ben rüya görmüyorum değil mi? Ne olur bana bir çimdik atsana."

Erol güldü:

"Hayır, rüya görmüyorsun. Hepsi gerçek," dedi.

"Oh, çok güzel!" diye söylendi arkadaşı. "Ben de büyü-yünce senin annenle babana bakarım. Onlara çok çok pa-

ralar veririm. Onlar da benim annemle babam olurlar. Kardeşlerin de kardeşlerim.”

Orhan'ın gözleri dolu dolu oldu. Yol ortası falan demeyip Erol'un boynuna sarıldı ağladı.

“Üzülme artık,” dedi Erol.

“Demek beni de düşünen insanlar varmış...”

“Sil gözlerini artık!”

Arkadaşı mendiliyle sildi gözlerini.

“Şuradan bir kurtulsam...”

“Kurtulacaksın.”

“Bu söylediklerine, anlattıklarına bir inanabilsem.”

“İnan. Çok yakında kurtulacaksın. Paralar elime bir geçsin...”

“Ben diyorum ki annene bir söylesek ya da babana.”

“Olmaz.”

“Neden?”

Anlattı bulduğu para meselesini ve annesinin onu alıp karakola götürdüğünü, kayıp paranın sahibini bulmak için uğraştığını...

“Peki bu sefer de yine aynısını yapmayacağını nereden bilelim?”

“O zaman bebektim. Şimdi vermem. Paraların hepsini göstermem.”

“O zaman ben, en kısa zamanda gelmeye çalışırım. Satmaya beraber gideriz.”

“Ne zaman geleceksin? Bekyeyeyim.”

"Ne zaman gelebileceğimi bilmiyorum. İlk fırsatta gelirim. Seni bulurum."

"Evde değilsem deniz kenarında ara."

"Ararım."

"Çabuk gel ama."

"Geleceğim."

Sarılıp öptü arkadaşını.

"Toplarımız olacak."

"Takım kuracağız."

"Bisiklet alırsınız."

"Ben buradan, bu dükkândan kurtulacağım."

"Kurtulacaksın."

"Eğer sen gelmeseydin kaldırıp kendimi denize atacaktım. Canımdan bıkmıştım iyice."

Erol korkuyla, acımayla baktı arkadaşına:

"Sakın böyle bir şey yapma," dedi. "Kurtuldun işte."

"İnşallah."

"Bekleyeceğim."

Orhan oradan ayrıldı, istemeye istemeye dükkâna döndü.

Erol yalnız gitti mahalleye. Gönlü Orhan'da kalmıştı. Onu kurtaracaktı. Ezdirmeyecekti. Babasını Almanya'ya göndermeyecekti; annesine, ablasına, kardeşine ve arkadaşlarına ne isterlerse alacaktı.

Çocuklar top oynuyorlardı bağıra bağıra. Ona da el ettiler. Takıma girdi. Az sonra her şeyi unuttu, bütün gücüyle topun arkasında koşmaya başladı. Tek istediği takımındaki bütün arkadaşlarını atlatıp gol atmaktı.

On Birinci Bölüm

Ne söz anlamaz çocuktu şu kardeşi. Çiçekler mahvolacaktı.

Erol, eve döndüğünde bahçede çocukların top oynadıklarını gördü. Herhâlde annesi evde yoktu. Kardeşi, çocukları eve doldurmuştu. Annesi geldiğinde çocukları burada görürse kıyamet kopar ve dayağı yerdı. Annesi kaç sefer bahçeye kimseyi sokma diye tembihlemişti. Kaç sefer... Kardeşi bir türlü söz anlamıyordu. Hemen, hepsine çıkıp gitmelerini söylemeliydi. Birden Özcan'ı gördü. Sinirli, huzursuz bir hâli vardı. Suçüstü yakalanmışçasına şaşırılmıştı. Sararmış, morarmıştı. Bir bit yeniği sezinledi. Sözde oyun oynuyorlardı. Kardeşi gibi küçük çocuklarla onun ne işi vardı? Bir anlam veremedi bahçede bulunuşuna.

Kardeşine:

"Annem şimdi gelirse seni öldürür," dedi. "Söyle arkadaşlarına da bahçeden çıksınlar. Topu başka yerde oynayın."

"Annem komşuya gitti," dedi kardeşi.

"Sen ne diyorsam onu yap. Neredeyse gelir. Orada temelli oturacak değil ya. Gelince de..."

"Peki söyleyeceğim gitsinler."

"İyi yaparsın. Yoksa annem görmesin."

Kardeşi, arkadaşlarına:

"Hadi arsalığa gidelim," dedi.

"Gidelim."

"Arsalığa gidelim," dedi çocuklar.

Arkadaşları hep birlikte çıktılar. Sadece Özcan kaldı. Büyülenmiş gibi, gözlerini Erol'a dikmiş bakıyordu. Dudaklarında kıpırtılar vardı, bir şeyler söylemek istiyor, söyleyemiyordu. Rengi uçtu.

"Ben de gidiyorum," dedi sonunda.

"Nereye gidiyorsun?"

"Sokağa. Oradan da eve."

"Neden hemen gidiyorsun?"

"Seni çok bekledim burada."

"İşim vardı."

Özcan sıkıntıyla baktı yüzüne:

"Orada, kıyıda bir şey bulamadım," dedi. "Taşı gösterecektin bana. Annenin de komşuya gittiğini görünce geleyim dedim. Seni göremeyince bekledim."

"Şimdi olmaz. Annem neredeyse gelir. Başka zaman gösteririm."

Arkadaşı sıkıntıyla kıvrandı yerinde:

“Şimdi göstersen ne olur!”

“Annem gelir.”

“Hep beni atlatıyorsun. Belki de böyle değerli bir taş bulmadın. Beni kandırıyorsun.”

Erol birdenbire öfkeleni.

“Evet,” dedi, “böyle bir taş yok. Olsaydı gösterirdim.”

“Evet,” dedi Özcan. “Gerçekten böyle bir taşın olsa gösterirdin.”

“Böyle bir taş yok,” dedi Erol yeniden.

“Oysa ben ne umutlar beslemiştim,” dedi Özcan. Gözleri buğulandı.

Neredeyse çıkarıp gösterecekti taşını ama arkadaşı çekip gitmişti tez adımlarla.

“Annemi çağırayım.”

Erol da Özcan’ın arkasından sokağa çıktı. Gidip annesini çağıracaktı. Karnı da öylesine acıkmıştı ki... Neredeyse akşam olacaktı. Öğleyin de eve uğramamış, dolayısıyla doğru dürüst bir şey yiyememişti.

“Özcan’ın buraya, bize annem yokken gelmesinde bir sebep var. Ya beni görünce bozulması... Taşı aradı herhâlde.”

Aniden geriye döndü. Eve girdi. Koştı duvarın oraya. Çoktan beri taşına bakmamıştı. Acaba yerinde duruyor muydu? Mutlaka sağı sola aramıştı Özcan. Acaba taşın yerini, kovuğunu bulmuş muydu? “Taşı bana göster,” falan diyordu ama... Taşını koyduğu kovuğu örten, gizleyen sar-

maşıkları araladı, kovuğa elini soktu. Bir daha, bir daha aradı ama kovukta aradığını bulamadı.

Her seferinde eli boş çıktı. Delice çapmaya başladı yüreği. Aklına gelenlerin gerçek olmaması için dualar etmeye başladı. İçeridekileri teker teker çıkardı. Topacını, küçük lastik topunu, bilyelerini, bir tahtaya ustaca sarılmış uçurtma ipini.

“Nereye gitti bu? Kim aldı acaba?”

Küçük bir çocuk, aniden bir türkü söylemeye başladı incecik sesiyle.

Arkadaşı ortalıkta yoktu. Demek ki taşı alır almaz kaçmıştı. Belki de arkadaşını hiç bulamayacaktı! Toplara, bisikletlere, formalara veda etmesi gerekiyordu. Kimselere yardım edemeyecekti artık, hatta Orhan’a bile. Kurtaramayacaktı onu. Belki de amcasının yaptığı eziyete katlanamayacak ve kaldırıp kendini denize atacaktı. Söylemişti. Yapar mı yapardı. Kafasında bir yerler zonklamaya başladı. Babası Almanya’ya gidecekti. Belki de orada arkadaşının babası gibi kaybolacak, başka bir anne bulacaktı. O da okuldan ayrılmak zorunda kalacaktı.

Garibanlar Sokağı’ndakilere kimse yardım etmeyeceği için, yine yoksul kalacaklardı.

“Nereye kayboldu bu çocuk?”

Deliler gibi sağa sola koştu. Kardeşi de ortalıkta görünmüyordu. Sözde, arsalıkta top oynayacaklardı. Sanki yer yarılmıştı da içine girmişti Özcan.

Önüne gelene onu görüp görmediklerini soruyordu:

"Özcan'ı gördün mü?"

"Hayır."

Deli olacaktı.

"Şöyle gidiyordu," dedi sonunda biri.

"Ne tarafa gidiyordu?"

"Evlerinin bulunduğu sokağa doğru."

"Sahi mi?"

"Ne yapacaksın onu?"

"Çok önemli..."

O tarafa koştu, yoktu; bu tarafa koştu, yoktu ama bulmuştu sonunda galiba. Dünyasını, rüyalarını çalmıştı onun. Bisikletlerini, toplarını, tanıdığı insanların kurtuluşlarını çalmıştı. Keşke sırrını kimseye açmasaydı. İşte, taşını en iyi arkadaşlarından biri çalmıştı. Üstelik taşı sattığı zaman ona yardım edeceğini söylemişti.

"Pis!"

Görürdü o. Nasıl da kollamıştı. Hırsızlar böyleydi; gizli gizli izlerler, fırsat kollarlardı. Kim bilir ne kadar peşinde dolaşmıştı? Keşke daha güvenli bir yere saklasaydı. Annesine, babasına, ablasına verseydi. Arkadaşının bulunabileceği yerleri deliler gibi aramaya devam etti. Yoktu, yoktu, yoktu. Böylesine değerli bir taşı çalan insan ortalıklarda durur muydu, ama bir yakalarsa gösterecekti ona. Eline geçirirse onu ne yapacağını biliyordu. Herkese onun yaptığı kötü hareketi anlatacaktı. Ondan sonra arkadaşlarının yüzüne

baksındı bakalım. Arkadaşını aldatan, onun en değerli şeyini çalana nasıl davranılırsa o da öyle yapacaktı. Bir eline geçseydi. Terlemiş, yorulmuştu. Bütün umudunu ona bağlamış Orhan'a ne diyecekti? Onu sevindirmiş, güven duygusu vermiş, yaşama sevinci aşılamıştı. Buruklaştı yüreği. Gözleri yaşardı. Sonunda, ezilmiş, çaresiz, yorgun, Özcan'ın evinin bulunduğu sokağa gitti. Özcan orada da yoktu. Onun oturduğu evdeki kiracılara Özcan'ı görüp görmediklerini sordu. Görmemişlerdi. Ne zaman geleceğini de bilmiyorlardı. Annesi de evde yoktu, ne zaman geleceğini Allah bilirdi. Bir süre bekledi.

Taşı çaldıktan sonra kim bilir nerelere kaçmıştı? Belki de onu hiç bulamayacaktı. Gözlerini sildi, yorgun adımlarla geriye döndü.

Kapılarının önünde Orhan'ı gördü birdenbire. Onu bekliyordu anlaşılın. Sabırsız bir hâli vardı. Yüzü sararmıştı. Belki de ağlamıştı. Zeytin karası gözleri kızarıktı. Işıldıyordu. Belki de taşının çalındığını duymuş, ona yardıma gelmişti. Belki o da taşını çalacaktı. Bu kötümser düşüncesinden utandı. İnsanlara karşı olan güven duygusunu yitirmek çok fena bir şeydi. Taşının kaybolduğunu nereden duyacaktı? Daha taşının varlığından ya da yokluğundan kimse nin haberi yoktu. Ne milyonlarca lira ettiğini biliyorlardı ne de taşın çalındığından haberleri vardı.

"Ne oldu sana böyle?" diye sordu Orhan.

"Özcan'ı arıyorum. Onu gördün mü?" diye sordu Erol.

"Hayır. Görmedim."

"Demek görmedin."

"Görmedim."

"Annem geldi mi?"

"Evde galiba. Ben de şimdi geldim."

"Ne oldu biliyor musun?" dedi arkadaşına.

"Ne oldu?" diye merakla sordu arkadaşı.

"Taş çalındı. Özcan çaldı."

"Sahi mi! Nasıl çalmış peki?"

"Ona değerli bir taş bulduğumu ve bahçeye sakladığımı anlatmıştım."

"Böyle değerli bir taş bulduğunu insan herkese söyler mi?" dedi arkadaşısı. Üzgündü.

"Ne bileyim böyle bir şey yapacağını? Evde kimsenin olmadığı bir zamanda içeriye girip onu sakladığım yerden alacağını nereden düşünebilirdim ki?"

Arkadaşı garip bir dalgınlık içine düşmüştü. Başı önünde idi.

"Doğru," dedi, "bizim kurtuluş işi suya düştü desene!"

"Yakalayacağım onu. Taşı elinden alacağım."

"Aradın mı?"

"Aradım."

"Buldun mu?"

"Yok."

"Ya hiç bulamazsan?"

“Buluncaya kadar arayacağım. Yakalayınca da... Öldüreceğim onu.”

Orhan aniden başını kaldırdı, dikkatli dikkatli arkadaşına baktı.

“Sakin böyle bir şey yapma,” dedi, “kötü şeyler düşünme.”

“Nasıl düşünmem! Taşımı çaldı. Hırsız o!”

“Olsun.”

“Peki ne yapayım bu durumda ben?”

“Polise söyle, onu yakalasin ve cezasını versin.”

“.....”

“Eğer onun cezasını sen vermeye kalkarsan seni de hapse atarlar.”

Erol sesini çıkaramadı, sustu, düşündü bir süre:

“Peki sen neden geldin hemen, izin mi aldın amcandan?” dedi.

Orhan ağır ağır konuştu:

“Amcam yine beni dövdü,” dedi, “ben de dayanamadım, kaçtım.”

“Çok kötü bir şey oldu bu taşın çalınması.”

“Çok kötü oldu ya.”

“Şimdi artık sana yardım edemem. Hiç kimseye.”

“Evet,” dedi Orhan. “Ne olacak şimdi benim hâlim?”

Erol baktı kaldı arkadaşına, sorusuna karşılık veremedi.

“Niçin taşımı çaldın Özcan,” dedi, “niçin?”

Arkadaşının boynuna sarıldı, ağlamaya başladı.

Orhan, ani bir kararla:

"Hadi bir kere de birlikte arayalım Özcan'ı, belki buluruz," dedi.

Erol arkadaşına baktı bir süre:

"Her yeri aradım ben," diye hemen ağlamaya hazır konuştu. "Evine bile baktım, gelmemiş. Belki de başka memlekete gitti."

Orhan düşündü, birden karar veremedi bu sefer.

"Belki de evine gelmiştir," dedi.

"Acaba gelmiş midir?"

"Belki gelmiştir. Bir daha bakalım."

"Bakalım."

"Yürü öyleyse."

"Bir bulsak."

"Bulmaya çalışırız."

Yürüdüler. Arka sokaklardan geçtiler. Özcanların mahallesine geldiler. Erol'un yüreği pıtırılıydı. Onu evde bulacaklarına inanmıyordu ama arkadaşını kıramamıştı. Saatlerdir ortalıkta yoktu. Annesi mutlaka kızacaktı. Bu durumunu babasına anlatacaktı mutlaka. Taşın kaybolması yetmiyormuş gibi bir de başka şeylere üzülecekti. Ailesine de anlatamazdı böyle bir durumu. Belki de inanmazlardı. Yalan söylüyor sanırlardı. Söylediklerini de ispatlayamazdı. Ne düşüneceğini, neye karar vereceğini, ne söyleyeceğini şaşırmıştı iyice. Hiç arkadaşının değerli taşını çalan çocuk, evine saklanır mıydı? Saklansa bile taşı üzerinde taşır mıy-

dı? İstediği kadar sıkıştırılınsın, nerede olduğunu söyler miydi? İçinden çıkamadığı sorular kafasının ortalık yerinde bir fırtına gibi dolanıyordu. Bir yakalasaydı Özcan'ı, bir yakalasaydı... Mutlaka taşı ne yaptığını söyletecekti.

Ama mahallesinde de görünmüyordu. Bir daha, en yakını bile olsa, kimseye bir şey anlatmayacaktı. Nereye gitmişti bu çocuk? Sağa sola baktı ve rastladığı bir çocuğa:

"Özcan'ı gördün mü?" diye sordu.

"Görmedim," dedi ama çevresine bakındı yine de.

"Nerede bulabiliriz acaba?"

Özcan'ın sordukları çocuk, başka bir çocuğa:

"Sen gördün mü Özcan'ı?" diye sordu.

"Az önce buradaydı."

"Buralardaydı ya."

"Acaba nereye gitti?"

"Evine bir baksanız."

"Az önce baktım, yoktu."

"Şimdi bir daha bakın."

"Bakalım ama," dedi Erol, durdu. Yardım diler gibi ilkin Orhan'ın sonra diğer çocukların yüzlerine baktı. Çaresizlikle kıvrandı.

"Ne yapacaksınız Özcan'ı?"

"Lazım," dedi Orhan. "Bir şey soracaktık da."

"Ama bizi görünce belki dışarıya çıkmaz," dedi Erol, ağlamaklı bir sesle.

"Bir şey mi yaptı size?" diye merakla sordu ikinci çocuk.

Erol soruya hemen karşılık veremedi, kelimeleri dudaklarında dondu kaldı. Ne söyleyeceğini şaşırıldı.

"Söylesene sana ne yaptığını," dedi Orhan.

"Olmaz. Söylemeyelim," dedi Erol. "İlkin kendisiyle bir kere konuşalım da bakalım ne diyecek, ondan sonra gerekeni yaparız."

"Ben gidip çağırayım," dedi esmer çocuk, ne olacağını merak etmişti herhâlde.

"Evet," dedi Orhan, "bizi görünce belki dışarıya çıkmaz. Siz çağırırsanız daha iyi olur. Biz şurada saklanalım."

"Saklanın."

İkinci çocuk korkulu gözlerle bakıyordu onlara, bir şeyler olacağını sezinlemişti:

"Sakin kavga etmeyin," dedi.

"Etmeyiz," dedi Erol.

Kavga sözünü duyan esmer Çocuk, Özcan'ı çağıracağı yerde durdu, bakındı:

"Eğer kavga etmek için çağırıyorsanız gitmem," dedi.

"Hayır. Kavga falan edecek değiliz, bir şey soracaktık da. Evden bir şey kayboldu. Acaba o gördü mü?"

"Acaba o mu çaldı sizin kaybolan şeyinizi?" diye sordu ikinci çocuk.

Orhan, Erol'un yüzüne baktı ne söyleyecek diye, Erol:

"Bilmiyorum," dedi. "Çok değerli bir şeydi, kayboldu."

Esmer çocuğa, Özcan'ı evden çağırması için yalvardılar. Sonunda razı oldu ve gidip Özcanların kapısını çaldı. Öz-

can evdeydi. Annesi daha gelmemişti. Çağırılır çağırılmaz kapı önüne çıkmıştı. Esmer çocuğa kendisini neden çağır-
dığını soruyordu. Merak etmişti. Esmer çocuk ona sokağa
çıkmasını söylüyor, bir şeyler anlatıyor, Erol'la Orhan'ın bu-
lunduğu yeri gösteriyordu. Diğer çocuksa karşıdaki duvara
dayanmış, korkulu gözlerle, kahverengi kahverengi olacak-
lara bakıyordu. İkcikliydi.

Sinirli, yerinde duramaz bir hâli vardı. Aralarında kavga
mavga çıksa mutlaka kaçardı.

Özcan'ın sakin bir durumu vardı. Sanki hiçbir suç işle-
memiş, taşı falan çalmamıştı. Onu çağırın esmer çocukla
beraber kapıdan birkaç adım ayrılmıştı. Kendisini çağırta-
nları merak ediyor olacaktı. Ama Orhan'la Erol atik davran-
dılar ve Özcan'ın kaçmasını önlemek, kapıyla Özcan'ın ara-
sına girmek için evin arka tarafını dolandılar.

"Şimdi görürsün sen!" diyordu Erol.

"Sakin bir şey yapma," dedi Orhan. "Güzellikle sora-
lım."

"Güzellikle söyler mi?"

"Belki söyler."

Ve hemen Özcanların eviyle onların bulunduğu yerin
arasına geçip durdular. Oysa esmer çocuk, onları hâlâ ay-
nı yerde sanıyor ve o tarafı gösteriyordu. Özcan da merak-
lı bakıyordu o tarafa doğru.

"Ne tarafa gitti bunlar?" diye merakla sağı solu araştırı-
yordu.

Duvara dayanmış olan çocuk korkulu*bir filmi seyreder gibi olduğu yerde hemen kaçmaya, uzaklaşmaya hazır bekliyordu.

“Özcan!”

Özcan, adının çağırılmasıyla aniden döndü. Erol ve Orhan’la burun buruna geldi. Kaçmadı. Yüzü bozulmadı. Olduğu yerde kaldı.

“Beni mi arıyorsunuz?” diye sordu.

Erol, heyecanla:

“Evet, seni aradık,” dedi.

“Neden aradınız? Taşı göstermeye mi getirdiniz?” diye sevinç dolu bir sesle sordu. “Böyle bir taş falan yok deyışi-
ne zaten inanmamıştım,” diye gülümsedi.

“Numara yapma,” dedi Orhan.

“Ne numarası!” diye sordu; şaşırılmış gibiydi Özcan.

“Taşı sen mi aldın?” dedi Erol öfke içinde.

Esmer çocuk olduğu yerde taşlaşmıştı sanki, ne yapacağını, neye karar vereceğini bilemiyor, bir onun, bir diğeri-
nin yüzüne korku, merak dolu gözlerle bakıyordu.

Belki de bu işe karıştığı için pişmandı. Üzgün bir görünüşü vardı.

Duvarın dibindeki çocuk sokağın başına doğru birkaç adım atmış, orada duruyordu. Korkunç bir şeyler bekliyordu anlaşılır. Kırmızı, etli dudaklarının arasından “Anneciğim!” çığlığı dökülmeye hazır sinirli kırıntıları belli oluyordu.

“Ne taşı?”

“Sana söylediğim taş. Bulduğum ve sakladığım taş.”

“Ben taş maş almadım,” dedi korkulu bir sesle ve kaçmaya hazırlandı, sağına soluna bakındı.

Esmer çocuk birdenbire bir adım ileriye atar gibi oldu, sonra Orhan’ı öfkeli gözlerini görünce geri çekildi, eski yerinde durdu.

“İnkâra kalkma. Ben taş sakladığım yeri yalnız sana söylemişim.”

Özcan’ın gözleri bir anda öfkeyle, haksızlık karşısında kalmış bir insanın isyanıyla doldu:

“Ne demek istiyorsunuz?” diye gücenik bir sesle sordu.

“Taş çalındı.”

“Çalındı mı?”

“Çalındı.”

“Kim çalmış olabilir?”

“Sen,” dedi Erol.

Orhan, Özcan’ın bütün hareketlerini kollamaya başladı, kaçar maçar diye.

Esmer çocuğun yüzü soldu.

Duvara dayanmış olan çocuk, inler gibi:

“Anneciğim,” dedi. “Özcan hırsızmış. Belki benim topumu da o çalmıştır.”

Özcan’ın gözleri birdenbire nemlendi, gücenik bir sesle:

“Hani sen bana taş maş yok bende demiştin ya,” dedi.

“Mahsustan söyledim.”

"Mahsustan mı?"

"Mahsustan ya. Annemin bulunmadığı bir zamanda içeriye girdin, kovuğu buldun, taşı aldın değil mi? Boşuna değil, o kadar peşime takıldın. Ağzımı aradın. Senin böyle bir şey yapacağını bilseydim..."

"Taşı nereye koydunsa ver," dedi Orhan, "sonra çok fena olur."

Özcan birdenbire yerinde kıpırdadı, korkulu bir şeyler düşünmüş olacaktı. Yüzü sararmıştı. Evlerine, sokağın diğer başına, sokaktaki diğer çocuklara çaresizlikle baktı, gözleri dolu dolu oldu:

"Ben kimsenin bir şeyini çalmadım," dedi.

"Kaçmaya kalkma sakın," dedi Orhan, "nereye gitsen yakalarım."

"Niçin kaçacakmışım? İsterseniz her tarafımı arayın. Ben taş falan almadım. Hem neden alayım? Sen bana yardım edeceğini söylemiştin. Sesi boğuntuluydu. Belki onlar, o hırsız suratlı çocuklar almışlardır."

"Kim kim dedin?"

"Hırsız suratlı çocuklar."

"Şimdi de numara yapıyor," dedi Orhan.

"Üstünü arayalım."

"Üstünü arasak da bulamayız. Belki de eve saklamıştır," dedi Orhan.

"Evi de arayın isterseniz. Ben almadım. Mademki bana güveniniz yok, bir daha benimle konuşmayın. Yalnız beni

suçlamayın. Ben taş maş görmedim. Sen, bende taş maş yok deyince sonumun ne olacağını düşünene düşünene eve döndüm. Değerli bir taş bulduğunu öylesine gerçek bir şekilde anlatmıştın ki kurtuluşumu rüyalarımda görmüştüm. İnanmıştım sana. Son davranışında taşı benden saklamaya çalıştığını anladım. Kızdım sana. Bana yalan söylediğini biliyordum. Nedenini araştırdım ama bir türlü bulamadım. Seni çok seviyordum. Güveniyordum. Şimdi de varlığını bile görmediğim bir taş için beni hırsızlıkla suçluyorsun.”

“Arayacağız üstünü,” dedi Orhan.

Özcan birdenbire fikir değiştirdi. Öfkesinden yüzü morardı:

“Aratmayacağım işte,” dedi.

“Aratmayacak mısın?”

“Aratmayacağım.”

“Ben arayayım da gör.”

“Bir dokun da bak.”

“Ne yaparsın?”

“Görürsün ne yapacağımı.”

Birbirlerini süzen, birbirinin çevresinde dolanıp uygun bir zaman kollayan horozlara benziyorlardı. Neredeyse kapışacaklardı.

Esmer çocuğun rengi aklaşır gibi oldu heyecanından.

Duvara dayanmış olan çocuğun gözleri büyüdü. Büyülenmiş gibi bakıyordu. Kimildayamıyordu olduğu yerden.

“O hırsız suratlı çocuklar çalmış olacaklar.”

“Kim o çocuklar?”

“Hırsız suratlı iki çocuk işte.”

“Yalancı.”

O sırada mahalleden geçen kırk yaşları arasında bir adam aralarına girmeseydi kapışıklardı mutlaka.

“Durun bakalım,” dedi adam.

Durdular.

“Niçin kavga ediyorsunuz?”

“Benim çok değerli bir taşımı çaldı,” dedi Erol.

“Bir taş için kavga edilir mi?” Adam, acayip bir şey duymuşçasına yüzünü buruşturdu, gülümsedi.

“Öyle bildiğiniz taşlardan değil.”

“Kaldırım taşı mı?” Adam gülüyordu.

“Bir milyon değerinde bir taş. Belki de daha fazla değerinde.”

Adamın gülüşü dudaklarında dondu. Çocukları şöyle bir süzdü, inanmadan. Üstleri başları eskiydi, yer yer yamalıydı.

Ayakkabıları sökülmüştü, altları kâğıt gibi incelmışti.

“Demek bir milyon değerinde bir taş çaldırdınız ha?” Adamın gülüşü öfkeye dönüşmüştü.

“Bir milyon değerinde. Belki de daha fazla...”

Adam ansızın elini kaldırdı. Çocuklar, kocaman elin kendilerine ineceğini anlayarak kaçtılar. Adam kısa bir süre kovaladı onları.

“Ben bulurum o hırsız suratlı çocukları,” dedi Özcan. Koşmaya başladı. Erol’la Orhan peşine düştüler ama yaka-

layamadılar Özcan'ı. Tabanları yağlayıp koşmuş, ortalıktan kaybolmuştu çarçabuk.

İkisi de çaresiz geriye döndüler.

"Ne yapacağız şimdi?" dedi Orhan.

"Bilmem!"

"Mutlaka o çalmıştır. Nasıl kaçtı."

"Yakalayacağım ama ben onu."

"Dükkâna dönmekten başka çarem yok. Oraya da dönmek istemiyorum."

"Taş çalınmasaydı..."

"Bütün kabahat kardeşinde. Onları bahçeye doldurmalıydı."

"Ne bilsin taşı çalacaklarını?"

"Annem kaç kez bahçeye çoluk çocuk sokma diye tembihlemişti."

Arkadaşı suskunlaştı. Kapkara düşüncelere daldığı zeytin karası gözlerinin nemlenmesinden anlaşılıyordu. Umutsuzdu. Hıçkırır gibi bir sesle:

"Ben gidiyorum," dedi.

"Yine gelecek misin?"

"Bilmem. Gelmeye çalışırım."

"Seni bekleyeceğim. Belki taşı yeniden ele geçiririm."

"....."

Arkadaşına sarıldı, öpüştüler. Erol'un şaşkın, üzüntülü bakışları arasında koşarak gitti, git gide kararmaya yüz tutan sokaklarda kayboldu.

“Keşke, bize gel deseydim!”

Erol, üzüntüler içinde eve döndü.

Bütün suç kardeşinindi. Annesinin tembihini unutup da bahçeye kimseleri sokmasaydı taşını çalamayacaklardı. Babası Almanya’ya gitmeyecek, Orhan böyle yüzüstü ortalıkta kalmayacaktı. Toplar, ayakkabılar, formalar, dondurmalar hepsi birden yok olmuştu. Bütün suç kardeşinindi. Hele onu kapı önünde karşısında görünce öfkesi bir kat daha fazla kabardı.

“Hep senin yüzünden oldu,” dedi, “görürsün sen!”

Kardeşi şaşırdı, korktu; geri kaçarken:

“Ne yaptım ben!” diye inler gibi konuştu.

“Taşımı çaldırdın.”

“Ne taşı?”

“Kovuğa sakladığım taşı...”

“Hangi kovuğa?”

“Sen hangi kovuk olduğunu bilirsin.”

“Ben taş maş görmedim.”

“Demek benim kovuğu buldun, karıştırdın?”

“.....”

“Doğru söyle. Özcan buraları karıştırdı mı?”

“Ben bir şey görmedim.”

Kardeşinin korkudan gözleri büyümüş, neredeyse ağlayacaktı.

Olanca öfkesiyle kardeşinin üzerine yürüdü, yumruklarını sıkıyordu.

"Anneciğim yetiş. Abim beni dövecek!" diye bağıarak evden içeriye kaçarken, annesi birdenbire dışarıya fırladı:

"Yine ne oluyorsunuz?"

Kardeşi, annesinin arkasına saklanmış, korku içinde nereden saldırıya uğrayacağına bakıyordu.

"Yine ne oluyorsunuz?"

"Ne bileyim ben. Beni dövüyor."

"Dövmedim ama dövecektim."

Annesi daha çok artan bir öfke içinde sordu:

"Neden dövecektin?"

"Anne, bu ne yaptı biliyor musun? Öldürsem yeri," dedi Erol.

Annesi merak dolu bir şekilde sordu:

"Ne yaptı sana?"

"Yalnız bana değil hepimize yaptı."

"Ne yaptı onu söyle!"

"Sakladığım yerden taşımı çaldırdı. Sen tembih ettiğin hâlde mahallenin çocuklarını buraya doldurdu."

"Kim çaldırdı taşını? Nasıl bir taş bu?"

"Özcan çaldı. Belki de bir milyon değerinde bir taş."

Anlatırken gözleri yaşardı. Kendisini tutmasa ağlayacaktı.

"Nereden buldun bu kadar değerli bir taşı sen?"

"Kıyıda buldum geçende."

"Kim çaldı taşını?"

"Özcan çaldı. Belki de bir milyondan daha fazla eden bir taş işte. Hani mücevherlerde bulunur ya, onlardan."

“Nasıl çaldı?”

“Çocuklarla birlikte buraya gelmiş; benim ve senin evden gitmemizi kollamış herhâlde! Sakladığım yeri bulup taşı çalmış. Yakaladım ama bir adam çıkıp bizi ayırdı. Sonra da kızıp hepimizi kovaladı. Özcan da kaçtı. Yakalayamadık. Çok değerli bir taşı. Babamı bile Almanya’ya göndermeyecektim. Sana istediğin mantoyu, ablama ayakkabıyı alacaktım... Herkesi hediyeye boğacaktım.”

“Demek bizi kurtaracaktın?”

Annesi hoş bir şey duymuşçasına gülümsüyordu.

“Kurtaracaktım anne.”

Erol ağlamaya başlamıştı.

Özden şaşkındı, hâlâ annesinin arkasında saklı duruyordu. Ne olacak diye bir annesine bir ağabeyine bakıyordu ürküntülü bir şekilde. Her an kaçmaya hazırды.

“Demek milyon değerinde taşıyı çaldılar?”

“Evet anne.”

“Arkadaşlarına böyle bir taş bulduğunu ve yapacaklarını anlattın demek?”

“Evet anlattım anne,” diye hıçkırdı Erol.

“Peki bana neden getirip vermedin?”

“.....”

“Ha?”

“.....”

“Peki nereden biliyorsun bulduğun şeyin çok değerli bir taş olduğunu?”

“Ansiklopedide okudum.”

“Ve bana taşını göstermedin?”

“Gösterecektim.”

Erol daha çok hıçkırmaya başlamıştı.

Annesi gülümsüyordu, elini eteğinin cebine attı, bir şey çıkardı, ona doğru uzattı.

“Çaldırdığını söylediğin taşın bu mu?” diye sordu.

“Ooo!” diye bağırdı Erol şaşkınlıkla. “Nereden buldun onu anne? Yoksa sen mi aldın kovuktan? Yazık, Özcan’ın kalbini kırdım. Peki ama o neden kaçtı? ‘Bunu yaparsa hırsız suratlı çocuk yapar,’ diye birkaç defa söylediğinde kimden söz ediyordu acaba?”

Düşüncelerini çözümleyemiyordu bir türlü. Annesine baktı. Annesi gülümsüyordu:

“Kardeşinin elinde oynarken gördüm, aldım,” dedi, “bana sokakta bulduğunu söyledi.”

Annesine sarıldı. Özcan’dan af dileyecekti. Yarın gidip Orhan’ı bulacak, onu alıp eve getirecekti. Taş bulunmuştu. Hepsi kurtulacaktı. İstediklerini alacaklardı artık. Elinin tersiyle gözlerini sildi:

“Oh, anneciğim kurtulduk demektir,” dedi, “mademki taş bulundu.”

Annesi yanaklarından öptü:

“Bir daha peşin hükümlerle hareket etme. Arkadaşından özür dile,” dedi.

"Bu taşı satarız, paraları alınca başka bir eve taşınırız," dedi Erol. "Sen de istediğini alırsın."

Annesi yeniden Erol'un başını okşadı:

"Bu taş senin sandığın gibi milyon lira etmez oğlum," dedi. "Olsa olsa nacak birkaç lira eder."

Dondu kaldı Erol, inanmasız baktı annesine:

"Sahi mi söylüyorsun anne?" diye sordu.

"Elbette sahi söylüyorum oğlum."

"Kim söyledi sana bunun cam parçası olduğunu, değersiz olduğunu anne?"

"Kimse söylemedi. Ben kendim biliyorum. Bu değerli bir taş olamaz."

"Ama ışıklar ele avuca sığmıyor, taşıyor pırl pırl parlıyor," dedi Erol.

Merakla, ne söyleyecek diye annesinin gözlerine baktı.

"Olabilir. Bu değerli bir taş olamaz."

"Ne olursun anneciğim bunun değerli bir taş olup olmadığını anlayacak birine göstereyim."

"Göstersek de faydasız. Renkli bir cam bu," diye kestirip attı annesi.

Erol, bir türlü annesinin sözlerine inanmak istemiyordu. Olduğu yerde taşlaşmıştı sanki. Bütün dünyası yıkılmıştı. Ne yapacağını, neye karar vereceğini bilemiyordu. Taşı elinde evirip çeviriyor, taşı evirip çevirdikçe sarılar, morlar, kırmızılar, turuncular avcundan kaçıyor. Ama taşın değersizliğine bir türlü inanmak istemiyordu, içinde yıldızlar,

güneşler vardı. Ağlamaya başladı. O sırada babası geldi. Erol'un neden ağladığını sordu. Annesi, kardeşi, Erol hep bir ağızdan durumu babalarına anlattılar. Babası çok merak etti, taş görmek istedi. Erol, taş gösterdi. Babası aldı ve bir süre kocaman, nasırlı ellerinde evirdi çevirdi, ışığa tuttu. İçi yıldızlar, güneşler, ışıklar, renkler dolu taş, babasının ellerinden her zamanki yansımalarıyla taşı, duvara, yerlere düştü.

Babasının gözlerinde bir hoş pırıldı meydana geldi, bir kıvılcımlanma, sevinme. Erol'un gözlerini sildi elinin tersiyle, sonra annesine döndü:

"Bu taşın değerli olmadığını sana kim söyledi?" diye sordu.

"Ben kendim anladım. Cam bu," dedi annesi.

Babası ağır ağır:

"Yanılmadığına emin misin?" diye sordu.

"Eminim elbette. Ne umut ediyorsun?"

Babası bir süre annesine baktı gülümsemelerle, düşüncelerle:

"Bir kere de kuyumculara gösterelim," dedi.

Eğer taş değerliyse arkadaşlara yardım edeceğime söz verdim," dedi Erol. "Yardım ederiz değil mi baba?" diye sordu. Babası, taşı cebine iyice yerleştirdi:

"Ederiz elbette," dedi. "Yeter ki taş değerli olsun. Bizim sevindiğimiz gibi başkaları da sevinmeli ki bayramımız çift olsun."

“Yaşa sen baba!”

Erol babasının boynuna sarıldı.

“Bu çocuk da hep başkalarını düşünür,” dedi annesi.

“Düşünsün ya,” dedi, “aferin oğluma. Başını okşadı.

“Herkes birbirini düşünse, birbirine yardım etse dünya ne kadar güzel olur, yaşanılır hâle gelir, biliyor musun?”

“İnsanlar birbirlerini düşünüyorlar mı?” dedi annesi.

“Düşünmeleri gerekli,” dedi babası. “Onlar düşünmemiş olsalar bile senin düşünmen gerekli. Kötüyü, olumsuz hiçbir zaman kendinize örnek almayacaksınız.”

“Bana da bir şey alın bakalım,” dedi Özden, annesinin eteklerinin arkasından çıkarken.

“Alalım,” dedi Erol. “Ne istiyorsun?”

“Yaşa sen abi.”

Sarılıp yanaklarından öptü. Sonra da annesinden gördüğü gibi küçük ellerini gökyüzüne doğru kaldırarak taşın değerli olması için Tanrı’ya dua etti.

O gece hep taşı konuştular. Ablası işten gelince bu tatlı konuşmalara katıldı. Işığa tutup renklerini seyrettiler. Geç vakitlere kadar sürdü konuşmaları. Sanki bir bayram gecesiydi. Her şeyleri düzelmişti, yoksulluktan kurtulmuşlardı. Her şeyi daha güzel, daha umutlu düşünüyorlardı.

Geç vakit yattılar.

O gece belki de rüyalarında içi güneşler, yıldızlar dolu taşı gördüler... Pırıl pırıl...

On* İkinci* Bölüm*

Babası daha sabah sabah ayaklandı. Taşı bir kuyumcuya gösterecekti. Annesi dudak büküp taşın değersizliğini ileri sürdükçe babası ısrar ediyor, taşın değerli olduğunu, onun yanıldığını söylüyordu. Bir tartışmadır gidiyordu evde.

Erol, sevinmesi mi, üzülmesi mi gerektiğini kestiremiyordu. Bir gitselerdi kuyumcuya...

Ablası da taşın mutlaka bir anlayana gösterilmesine taraftardı. Peşin hükümle hiçbir şey olmazdı. Taşın bir an önce gösterilmesi için o da babası gibi acele ediyordu.

Hele Özden, havalarda uçuyor ve taş satılınca alınacak oyuncaklarla yemişleri düşünüyordu.

Babası elini yüzünü yıkayıp hemen giyindi:

“Hadi hazırlanın, hemen gidiyoruz,” dedi.

“Yemek yiyelim önce,” dedi annesi.

“Taşı satınca kendimize bir güzel ziyafet çekeriz.”

“Denizi görmeden paçaları sıvama,” dedi annesi. “Biz kahvaltımızı yapalım hele. Sonrası Allah kerim.”

Sofraya oturmalarıyla kalkmaları bir oldu sanki. Kimse-
nin canı yemek bile istemiyordu. Babası ağzı dolu dolu, ta-
şı satarsa yapacaklarını anlatıyordu heyecanla.

“Ben manto, ayakkabı, çanta isterim,” dedi ablası. “Ta-
şı satar satmaz alırız değil mi baba?”

“Elbette kızım. Hemen.”

“Bana bisiklet,” dedi Özden.

“Ne isterseniz.”

Sofrayı bile toplatmadılar annelerine. Hemen sokağa
çıktılar. Doğru kuyumculara gittiler. Babası taşı cebinden
çıkardı. Kuyumcuya uzattı. Hepsi de heyecanlıydı.

Yürekleri duracaktı neredeyse. Kuyumcunun incecik ağ-
zında, usta bakışlarındaydı gözleri. Kuyumcunun ağzından
çıkacak bir kelime hayatlarını değiştirecekti.

Kuyumcu çok beklemeden taşın değersiz olduğunu
söyledi. Babasının geniş yüzü asılırken, annesinin “Ben de-
medim mi?” diyen tavıyla ışılan yüzü Erol’un dikkatini
çekti.

Taşın değersizliği ve diğerlerinin hayallerinin yıkılma-
sı yanında sözünün doğru çıkması onu sevindirmiş gibiy-
di.

Babası ilk kuyumcunun sözlerine inanmadı, taşı başka bir kuyumcuya götürdü. O kuyumcu da taşın değersiz, sahte bir cam parçası olduğunu söyleyince çaresiz geriye döndüler.

Erol üzüntülüydü. Canı sıkılıyordu. O günler günü, milyon eder sandığı taş beş para etmiyordu. Günler günü kurduğu hayallerden, toplardan, bisikletlerden kolay kolay vazgeçemiyordu. Taşı evirip çeviriyor, bakıyor, yine cebine koyuyordu. O güneşler, yıldızlar sanki yok olmuştu.

Çocuklar aralıkta oynuyorlardı yine. Kiminin arabası vardı, kiminin sapanı ya da başka bir şeyi... Kendisinin hiç oyuncağı olmayacak mıydı? Babası, annesi, üzülmemesini söylemişlerdi, ellerine para geçince bisiklet alacağını ablası vaat etmişti ama sözlerinin gerçekleşeceğini sanmıyordu. Kimseye faydalı olamayacak, yardım edemeyecekti. Orhan ve diğer arkadaşlarını düşününce yüreği burkuldu. Yavaşça sokağa aktı. Kimseye görünmeden...

Hava sıcaktı.

Yavaş yavaş deniz kenarına doğru yürüdü. Belki bir tane daha taş bulurdu. Arayacaktı. Değerli olanını, para edeni eline geçirecekti. Mademki arada sırada kıyıda değerli şeyler bulunuyordu, talihini niçin denemeyecekti? Böyle miskin miskin oturacak mıydı? Her tarafı didik didik etmeli, gerekirse bütün sahili aramalıydı. Talihini değiştirmeliydi. Bütün arkadaşlarının, ailesinin, kardeşinin kurtuluşu

böyle güzel bir rastlantıya bağlıydı. Başka çaresi yoktu. Kıyıcı arama kararına varınca yüzü aydınlandı. Koşmaya başladı.

Kıyıcı cıvı cıvıldı.

Deniz masmaviydi, içi güneş doluydu.

